

การแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัว

นางสาวจรรุวรรณ ชูตีสินธุ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

INFORMATION SEEKING FOR ELDERLY PEOPLE BY FAMILY MEMBERS

Miss Jaruwat Chutisinthu

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Library and Information Science

Department of Library Science

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

5480119022 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

KEYWORDS: INFORMATION SEEKING / LAY INFORMATION MEDIARY / ELDERLY
PEOPLE / FAMILY MEMBERS

JARUWAN CHUTISINTHU: INFORMATION SEEKING FOR ELDERLY PEOPLE BY
FAMILY MEMBERS. ADVISOR: ASST. PROF. PIMRUMPAI PREMSMIT, D.A., 196
pp.

The objectives of this research were 1) to study information seeking for elderly people by family members, in terms of, acknowledgement of elderly people's information needs, content sought for elderly people, information sources used by family members and methods of information presentation; 2) to investigate problems in information seeking for elderly people.

This study was a survey research in which data was collected by interviewing 100 elderly people's family members in five districts in Bangkok.

The results indicate that most family members acknowledge elderly people's information needs from elderly people's requests and seek health information for the elderly. The majority of family members use personal source and mass media source in order to seek information for elderly people. The method of information presentation used by most family members is presenting information by themselves. The problems facing family members are at high, moderate and low level. The problem having the highest mean score is that family members have no time to present information to elderly people.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Department: Library Science Student's Signature

Field of Study: Library and Information Science Advisor's Signature

Academic Year: 2013

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ร่ำไพ เปรรมสมิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ รวมถึงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่และปรารถนาดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ศรีบริสุทธิ์สกุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ชลัษฎพร เหมะรัชตะ และอาจารย์ ดร.ทรงพันธ์ เจริมประยงค์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้สูงอายุและสมาชิกครอบครัวทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

การทำวิจัยในครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์จาก เงินทุน ดร. ม.ล. จ้อย (จนรถ) นันทวิชรินทร์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และพี่น้อง ที่ให้ความห่วงใยและกำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา รวมถึงขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ทุกคนที่ให้คำแนะนำ กำลังใจ และความช่วยเหลือในการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดีจนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	5
ขอบเขตและประชากรที่ใช้ในการวิจัย	10
วิธีดำเนินการวิจัย	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
บทที่ 2 ปรัชญาวรรณกรรม.....	12
การแสวงหาสารนิเทศ	12
ความหมายของการแสวงหาสารนิเทศ	12
สารนิเทศกับผู้สูงอายุ.....	13
ความสำคัญของสารนิเทศต่อผู้สูงอายุ	14
ความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ.....	15
ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการเข้าถึงสารนิเทศ.....	15
การแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ	17
การรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ	17
เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ	18
แหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้	21
วิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ.....	24
ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ	26

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
งานวิจัยในประเทศไทย.....	31
งานวิจัยต่างประเทศ.....	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	37
การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	37
การกำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัย	37
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิจัย	41
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้สูงอายุที่ตอบแบบสัมภาษณ์.....	42
ส่วนที่ 2 ข้อมูลของสมาชิกครอบครัว	44
ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกครอบครัว	45
ตอนที่ 2 การแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัว.....	50
ตอนที่ 3 ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ	94
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	148
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล	149
สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	180
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	181
แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	181
รายการอ้างอิง	182
ภาคผนวก.....	186
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	196

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ช่วงอายุของผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่าง.....	43
ตารางที่ 2 ระดับการศึกษาของผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่าง.....	43
ตารางที่ 3 ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่าง.....	44
ตารางที่ 4 อายุและระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง.....	47
ตารางที่ 5 อาชีพของสมาชิกครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง.....	49
ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวกับผู้สูงอายุ.....	49
ตารางที่ 7 การรับทราบความต้องการของผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว.....	52
ตารางที่ 8 การรับทราบความต้องการของผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว.....	54
ตารางที่ 9 เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว.....	59
ตารางที่ 10 เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว.....	64
ตารางที่ 11 เนื้อหาสารนิเทศอื่นๆ ที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว.....	70
ตารางที่ 12 เนื้อหาสารนิเทศอื่นๆ ที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว.....	74
ตารางที่ 13 แหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้ จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว.....	79
ตารางที่ 14 แหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว.....	83
ตารางที่ 15 วิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว.....	90
ตารางที่ 16 วิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว.....	92
ตารางที่ 17 ปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว.....	96
ตารางที่ 18 ปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว.....	99
ตารางที่ 19 ปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว.....	103
ตารางที่ 20 ปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว.....	106
ตารางที่ 21 ปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว.....	110
ตารางที่ 22 ปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว.....	113
ตารางที่ 23 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว.....	117
ตารางที่ 24 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว.....	120

หน้า

ตารางที่ 25 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว.....	124
ตารางที่ 26 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว.....	127
ตารางที่ 27 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว.....	130
ตารางที่ 28 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว..	133
ตารางที่ 29 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว.....	137
ตารางที่ 30 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว..	140
ตารางที่ 31 ปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว.....	143
ตารางที่ 32 ปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว..	145

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ทำให้คนไทยมีอายุยืนยาวขึ้น ประกอบกับการลดลงของภาวะการเกิดซึ่งเป็นผลมาจากการรณรงค์เรื่องการวางแผนครอบครัวที่ทำให้จำนวนของประชากรวัยเด็กลดลง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไทย (ปรามิทยั ประสาทกุล และปัทมา ว่าพัฒนวงศ์ 2554) ทำให้ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มประชากรที่มีจำนวนและสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว “ผู้สูงอายุ” ในที่นี้หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ 2553: 1) สำหรับอัตราการเพิ่มประชากรสูงอายุสูงกว่าอัตราการเพิ่มประชากรรวมส่งผลให้ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่การเป็น “สังคมผู้สูงอายุ” (Aging society) คือ เป็นสังคมที่มีจำนวนประชากรสูงอายุมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2551: 1-2) ดังผลจากการสำรวจสำมะโนประชากรในปี พ.ศ. 2553 พบว่า จำนวนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 12.9 ของประชากรทั้งประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2554) และมีการคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2568 จำนวนประชากรสูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 23.1 หรือเกือบ 1 ใน 4 ของประชากรทั้งประเทศ (Population Division of the Department of Economic and Social Affairs of the United Nations Secretariat 2012)

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุและได้มีการเตรียมการด้านต่างๆ เพื่อรองรับจำนวนประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากการกำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ อาทิ นโยบายด้านระบบบริการสาธารณสุขที่เน้นการให้บริการที่สะดวก รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ นโยบายด้านสังคมที่ส่งเสริมการจัดบริการทางสังคมและสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ นโยบายด้านเศรษฐกิจที่ช่วยสร้างหลักประกันทางเศรษฐกิจแก่ผู้สูงอายุทั้งการจัดสรรเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุและมาตรการลดหย่อนภาษีสำหรับผู้สูงอายุ นโยบายด้านสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงอาคารและสถานที่ต่างๆ เพื่อความปลอดภัยและสะดวกต่อการใช้งานของผู้สูงอายุ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาลัยประชากรศาสตร์ 2555) นอกจากนี้รัฐบาลยังได้จัดทำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ซึ่งเป็นการวางแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ โดยในแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 ได้กำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบหลักในดำเนินการตามยุทธศาสตร์และมาตรการต่างๆ ที่กำหนดไว้ เพื่อประโยชน์ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ 2553) รวมทั้งได้มีการระบุเนื้อหาด้านผู้สูงอายุ

ใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) โดยมุ่งเน้นการพัฒนา ผู้สูงอายุให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม มีคุณภาพ มีคุณค่า สามารถปรับตัวเท่าทัน การเปลี่ยนแปลง และเป็นพลังในการพัฒนาสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ 2554)

นอกเหนือจากนโยบายและแผนงานด้านผู้สูงอายุแล้ว ประเทศไทยยังได้มีการตรากฎหมาย และกำหนดบทบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุด้วย อาทิ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มีการระบุถึงสิทธิของผู้สูงอายุในการได้รับสวัสดิการและความช่วยเหลือที่เหมาะสม จากรัฐ เพื่อผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 2554: 14, 20) พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการ ผู้สูงอายุแห่งชาติเพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนงานหลักเกี่ยวกับผู้สูงอายุ สิทธิของผู้สูงอายุ ในการได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนผู้สูงอายุในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา การจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุ เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ (กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ 2553) นอกจากนี้รัฐบาล หน่วยงานเอกชน และประชาชนยังได้ร่วมกันจัดทำ *ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย* ซึ่งแสดงถึงพันธกิจที่รัฐและ สังคมพึงมีต่อผู้สูงอายุ เพื่อให้การดำเนินงานและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุมีความสอดคล้องกับ เจตนารมณ์ดังกล่าวและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กรมประชาสงเคราะห์ กองสวัสดิการสงเคราะห์ 2542)

นอกจากการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของผู้สูงอายุจากทางภาครัฐแล้ว สถาบันครอบครัว นับว่ามีบทบาทสำคัญในการเกื้อกูลดูแลผู้สูงอายุ โดยสมาชิกครอบครัวทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลและ ให้การเกื้อหนุนในด้านต่างๆ แก่ผู้สูงอายุ ดังนี้ (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ 2540 ก: 27-44; 2540 ข: 50-65; 2541: 49-66; ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และภาวณา พัฒนศรี 2544: 56-69)

1) *การเกื้อหนุนด้านวัตถุสิ่งของและการเงิน* วัตถุสิ่งของโดยเฉพาะปัจจัยสี่เป็นสิ่งจำเป็น ต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวจึงต้องดูแลและจัดหาสิ่งเหล่านี้ให้แก่ผู้สูงอายุ เช่น อาหาร เสื้อผ้า และของใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงให้การเกื้อหนุนด้านการเงินแก่ผู้สูงอายุเพื่อให้ ผู้สูงอายุมีเงินไว้สำหรับใช้จ่ายใช้สอยในเรื่องต่างๆ

2) *การเกื้อหนุนด้านอารมณ์จิตใจ* เนื่องจากวัยสูงอายุเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทาง จิตใจหลายประการ เช่น มีความวิตกกังวลสูง รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย เป็นต้น จึงต้องการการเอาใจใส่ด้านจิตใจเป็นพิเศษ สมาชิกครอบครัวจึงควรให้ความสำคัญและเคารพยกย่อง ผู้สูงอายุ รู้จักแสดงความรักความห่วงใยต่อผู้สูงอายุ ตลอดจนทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าได้รับการปกป้อง คุ้มครองเพื่อคลายความกังวลใจของผู้สูงอายุ

3) การเกื้อหนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ผู้สูงอายุยังคงมีความต้องการและจำเป็นที่จะต้องได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่างๆ สมาชิกครอบครัวจึงควรให้ข้อมูล ข่าวสาร และคำแนะนำที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์กับผู้สูงอายุ ตลอดจนการจัดหาอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงอายุด้วย เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

4) การเกื้อหนุนด้านอื่นๆ ที่จำเป็นต่อผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เช่น การสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้พบปะและทำกิจกรรมร่วมกับผู้ที่อยู่ในวัยเดียวกัน โดยอาจอำนวยความสะดวกในการเดินทางเพื่อพาผู้สูงอายุไปยังสมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุ

การเกื้อหนุนทั้ง 4 ด้านล้วนมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ แต่การเกื้อหนุนด้านข้อมูลข่าวสารมีส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมให้การเกื้อหนุนด้านอื่นๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ข้อมูลข่าวสารด้านการเงินจะช่วยให้ผู้สูงอายุตัดสินใจเรื่องการออมหรือการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคมจะช่วยให้ผู้สูงอายุทราบถึงโอกาสในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของตนให้แก่สังคมซึ่งจะช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่าและสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุจะช่วยให้ผู้สูงอายุทราบถึงกิจกรรมต่างๆ ของสมาคมหรือชมรม เพื่อจะได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจของตน เป็นต้น การได้รับการเกื้อหนุนด้านข้อมูลข่าวสารจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้สูงอายุ

ข้อมูลข่าวสารหรือสารนิเทศนับเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ เนื่องจากในชีวิตประจำวันผู้สูงอายุจำเป็นต้องใช้สารนิเทศเพื่อวัตถุประสงค์ในด้านต่างๆ เช่น เพื่อเป็นข้อมูลในการดูแลสุขภาพของตนเอง เพื่อให้ทราบถึงความเป็นไปของสังคม เพื่อความบันเทิง เป็นต้น นอกจากนี้สารนิเทศยังมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (ศรีเมือง พลังฤทธิ์ 2550) โดยสารนิเทศที่เกี่ยวข้องกับวัยสูงอายุจะช่วยให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้ความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในวัยสูงอายุและสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมตามวัย สารนิเทศด้านสิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคมจะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการที่จัดขึ้นสำหรับผู้สูงอายุ และสารนิเทศด้านกิจกรรมทางสังคมจะช่วยให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสังคม ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากความสำคัญของสารนิเทศต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จึงได้มีการสนับสนุนการเข้าถึงสารนิเทศของผู้สูงอายุ โดยการระบุถึงสิทธิของผู้สูงอายุในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และการมุ่งเน้นที่จะส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาเรียนรู้ของผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กรมประชาสัมพันธ์ กองสวัสดิการสงเคราะห์ 2542: 2; กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ 2553: 7) ตลอดจนการสนับสนุนการเผยแพร่สารนิเทศสำหรับผู้สูงอายุ โดยกำหนดมาตรการส่งเสริมสื่อทุกประเภทให้มีรายการสำหรับผู้สูงอายุ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ 2553: 2)

อย่างไรก็ตาม ความเปลี่ยนแปลงทางสภาพร่างกายเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ เช่น ความสามารถในการมองเห็นและการได้ยินลดลง ประสิทธิภาพในการจดจำลดลง เป็นต้น ล้วนเป็นอุปสรรคในการเข้าถึงสารสนเทศของผู้สูงอายุ (Wicks 2004: 17-18; Pálsdóttir 2011: 7-8; 2012: 140-141) สมาชิกครอบครัวซึ่งเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะเครือญาติโดยมีความผูกพันกันทางสายโลหิตหรือทางกฎหมายกับผู้สูงอายุ เช่น ลูก ลูกเขย ลูกสะใภ้ หลาน เป็นต้น เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ จึงมีบทบาทสำคัญในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับสารสนเทศที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตและการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวจำเป็นต้องทราบถึงความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุ ซึ่งนอกเหนือจากการที่ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือจากสมาชิกครอบครัวในการแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการแล้ว สมาชิกครอบครัวอาจสอบถามผู้สูงอายุโดยตรงถึงความต้องการสารสนเทศ หรือสังเกตความสนใจในเรื่องต่างๆ ของผู้สูงอายุ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุ (Pálsdóttir 2012: 140-141) ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกครอบครัวสามารถจัดหาสารสนเทศที่มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุได้ นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวยังต้องมีความสามารถในการแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศประเภทต่างๆ อาทิ แหล่งสารสนเทศบุคคล ซึ่งเกิดจากการสั่งสมความรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เช่น ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ นักวิชาชีพ ในสาขาวิชาต่างๆ เป็นต้น แหล่งสารสนเทศสถาบัน ซึ่งอยู่ในรูปของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่ทำหน้าที่ให้บริการสารสนเทศตามวัตถุประสงค์ของสถาบันนั้นๆ เช่น ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ สมาคมวิชาชีพ เป็นต้น แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน ซึ่งเป็นสื่อกลางที่นำข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ และเนื้อหาสาระทุกประเภทไปเผยแพร่สู่ประชาชนจำนวนมาก โดยการถ่ายทอดสารสนเทศในรูปของการกระจายภาพ เสียง และตัวอักษรผ่านสื่อประเภทต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งจัดทำโดยบุคคล หรือหน่วยงานต่างๆ โดยให้บริการผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายต่างๆ ทั่วโลก (เพ็ญพันธ์ เพชรคร 2553)

นอกเหนือจากการรับทราบความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุและความสามารถในการแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศประเภทต่างๆ แล้ว สมาชิกครอบครัวจะต้องเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมในการนำเสนอสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ เช่น การอ่านหนังสือให้ผู้สูงอายุที่ไม่รู้หนังสือ หรือผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านการมองเห็น การจัดหาวิดีโอที่มีคำบรรยายได้ภาพให้ผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านการได้ยิน เป็นต้น เพื่อให้การแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้สูงอายุได้รับสารสนเทศที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการ

ในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอาจประสบปัญหาต่างๆ เช่น ไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ สารสนเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป สารสนเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการของผู้แสวงหาสารสนเทศ เป็นต้น (Abrahamson et al. 2008: 314) ซึ่งหากมีการศึกษาเพื่อให้ทราบแนวโน้มของปัญหาที่สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่ประสบในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุก็จะเป็นข้อมูลสำคัญที่จะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานให้เหมาะสมกับการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุต่อไป

จากการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย ประกอบกับความสำคัญของสารนิเทศต่อการดำเนินชีวิตและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตลอดจนบทบาทของสมาชิกครอบครัวในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถได้รับสารนิเทศที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัวในด้านการรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ แหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้ วิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ และปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการวางแผนเผยแพร่สารนิเทศสำหรับผู้สูงอายุและพัฒนาบริการสารนิเทศที่ช่วยส่งเสริมการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา

1. การแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัวในด้านการรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ แหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้ และวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ
2. ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

สมมติฐานของการวิจัย

1. สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพ ใช้สารนิเทศที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ และพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศให้ผู้สูงอายุทราบ
2. สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาเรื่องไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุและผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจนในระดับมาก

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วยตัวแปรในด้านต่างๆ ดังนี้

1. สมาชิกครอบครัว
 - 1.1 เพศ
 - 1.2 อายุ
 - 1.3 ระดับการศึกษา
 - 1.4 อาชีพ
 - 1.5 ความสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ

2. ผู้สูงอายุ
 - 2.1 ระดับการศึกษา
 - 2.2 ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ
 - 2.2.1 การมองเห็น
 - 2.2.2 การได้ยิน
 - 2.2.3 การเคลื่อนไหวร่างกาย
 - 2.2.4 ความจำ
 - 2.2.5 มีโรคประจำตัว
3. การแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัว
 - 3.1 การรับทราบความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุ
 - 3.1.1 ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ
 - 3.1.2 การสอบถามผู้สูงอายุเกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศ
 - 3.1.3 การสังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ
 - 3.1.4 การรับทราบความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุจากบุคคลรอบข้าง
 - 3.1.5 การคาดเดาความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุ
 - 3.2 เนื้อหาของสารสนเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ
 - 3.2.1 สุขภาพ
 - 3.2.1.1 อาหารและโภชนาการ
 - 3.2.1.2 การออกกำลังกาย
 - 3.2.1.3 การป้องกันการเจ็บป่วย
 - 3.2.1.4 โรคภัยไข้เจ็บและการรักษา
 - 3.2.2 กิจกรรมทางสังคม
 - 3.2.2.1 การศึกษา
 - 3.2.2.2 การถ่ายทอดความรู้สู่สังคม
 - 3.2.2.3 กิจกรรมนันทนาการ
 - 3.2.2.4 กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
 - 3.2.2.5 กิจกรรมทางศาสนา
 - 3.2.3 การทำงานและการหารายได้
 - 3.2.3.1 การฝึกอาชีพ
 - 3.2.3.2 การจัดหางาน
 - 3.2.3.3 กิจกรรมเสริมรายได้

- 3.2.4 สมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุ
 - 3.2.4.1 ที่ตั้งและการติดต่อ
 - 3.2.4.2 เวลาเปิดทำการ
 - 3.2.4.3 การเข้าเป็นสมาชิก
 - 3.2.4.4 กิจกรรมของชมรม
- 3.2.5 สิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคม
 - 3.2.5.1 สวัสดิการด้านรายได้พื้นฐาน
 - 3.2.5.2 หลักประกันด้านสุขภาพ
 - 3.2.5.3 บริการสาธารณสุข
 - 3.2.5.4 บริการทางสังคม
- 3.2.6 การเงิน
 - 3.2.6.1 การออม
 - 3.2.6.2 การลงทุน
- 3.2.7 ที่อยู่อาศัย
 - 3.2.7.1 แหล่งเงินทุนเพื่อสร้างหรือปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ
 - 3.2.7.2 สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ
- 3.3 แหล่งสารสนเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้
 - 3.3.1 แหล่งสารสนเทศบุคคล
 - 3.3.1.1 ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง
 - 3.3.1.2 ทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัว
 - 3.3.1.3 ญาติ
 - 3.3.1.4 เพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน
 - 3.3.1.5 ผู้เชี่ยวชาญ
 - 3.3.2 แหล่งสารสนเทศสถาบัน
 - 3.3.2.1 หน่วยงานราชการ
 - 3.3.2.2 หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
 - 3.3.2.3 หน่วยงานเอกชน
 - 3.3.2.4 สถาบันการศึกษา
 - 3.3.2.5 ห้องสมุด / ศูนย์สารสนเทศ
 - 3.3.2.6 สมาคมวิชาชีพ
 - 3.3.2.7 มูลนิธิ
 - 3.3.2.8 ศาสนสถาน

- 3.3.3 แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน
 - 3.3.3.1 วิทยุ
 - 3.3.3.2 โทรทัศน์
 - 3.3.3.3 หนังสือพิมพ์
 - 3.3.3.4 นิตยสาร / วารสาร
- 3.3.4 แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต
 - 3.3.4.1 เว็บไซต์หน่วยงานรัฐ
 - 3.3.4.2 เว็บไซต์ธุรกิจ
 - 3.3.4.3 เว็บไซต์ข่าว
 - 3.3.4.4 เว็บไซต์บันเทิง
 - 3.3.4.5 เว็บไซต์การศึกษา / การฝึกอบรม
 - 3.3.4.6 เว็บไซต์ส่วนตัว
 - 3.3.4.7 เว็บไซต์ศูนย์รวมบริการ (Service portal website)
 - 3.3.4.8 เว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหา
 - 3.3.4.9 เว็บไซต์ธรรมะ
 - 3.3.4.10 สื่อสังคม
 - บล็อก
 - ไมโครบล็อก
 - เครือข่ายสังคมออนไลน์
 - การแบ่งปันสื่อทางออนไลน์
- 3.4 วิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ
 - 3.4.1 การนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง
 - 3.4.1.1 การอ่านให้ฟัง
 - 3.4.1.2 การพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศ
 - 3.4.1.3 การสาธิต
 - 3.4.2 การนำเสนอสารนิเทศผ่านสื่อ
 - 3.4.2.1 การจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ
 - 3.4.2.2 การเปิดโทรทัศน์
 - 3.4.2.3 การเปิดวิทยุ
 - 3.4.2.4 การเปิดหน้าจอ
 - 3.4.2.5 การส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์

- 3.5 ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ
- 3.5.1 ปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว
- 3.5.1.1 ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ
- 3.5.1.2 ไม่ทราบแหล่งสารนิเทศ
- 3.5.1.3 ไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการได้
- 3.5.1.4 ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต
- 3.5.1.5 ไม่มีทักษะด้านภาษา
- 3.5.1.6 ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ
- 3.5.1.7 ไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารนิเทศที่ตรงความต้องการได้
- 3.5.1.8 ไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารนิเทศที่ได้รับได้
- 3.5.2 ปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ
- 3.5.2.1 สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร
- 3.5.2.2 ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน
- 3.5.3 ปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ
- 3.5.3.1 สารนิเทศล้าสมัย
- 3.5.3.2 สารนิเทศมีข้อผิดพลาด
- 3.5.3.3 สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ
- 3.5.3.4 สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์
- 3.5.3.5 สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ
- 3.5.3.6 สารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป
- 3.5.4 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ
- 3.5.4.1 แหล่งสารนิเทศบุคคล
- แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้
 - สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ
 - ได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ
 - ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย
- 3.5.4.2 แหล่งสารนิเทศสถาบัน
- ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง
 - ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันในช่วงเวลาที่เปิดทำการ
 - ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน
 - มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย
 - ระบบจัดเก็บและสืบค้นสารนิเทศไม่มีประสิทธิภาพ
 - แหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้

3.5.4.3 แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน

- ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง
- ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ
- มีสารสนเทศที่ต้องการจำนวนน้อย
- ไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารสนเทศที่ต้องการ

3.5.4.4 แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต

- ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต
- สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่พบสารสนเทศที่เคยสืบค้น
- ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ
- สืบค้นยาก
- ไม่ตรงกับที่ต้องการ

3.5.5 ปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ

3.5.5.1 ไม่มีเวลานำเสนอสารสนเทศด้วยตนเอง

3.5.5.2 ไม่ชำนาญกับการใช้สื่อสมัยใหม่

ขอบเขตและประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกครอบครัวของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะเครือญาติโดยมีความผูกพันกันทางสายโลหิตหรือทางกฎหมายกับผู้สูงอายุ โดยเป็นผู้ที่อยู่ในรุ่นถัดจากผู้สูงอายุลงมา ได้แก่ ลูก ลูกเขย ลูกสะใภ้ หลาน ทั้งนี้ไม่รวมถึงคู่สมรส และสมาชิกครอบครัวที่อยู่ในรุ่นเดียวกันกับผู้สูงอายุ เช่น พี่น้องของผู้สูงอายุ และมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1.1 พักอาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกับผู้สูงอายุ

1.2 เคยมีประสบการณ์ในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ

2. กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 กำหนดพื้นที่ในการศึกษาเป็นเขตในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 50 เขต จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากเลือกเขตที่จะทำการศึกษ จำนวน 5 เขต ได้แก่ เขตบางกอกน้อย เขตพระนคร เขตจตุจักร เขตบางคอแหลม และเขตวัฒนา

2.2 ใช้วิธีสุ่มแบบกำหนดจำนวนตัวอย่าง (Quota Sampling) โดยจะสุ่มตัวอย่างจาก ทั้ง 5 เขต เขตละ 20 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 100 คน

2.3 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัย จะไปตามสถานที่ต่างๆ ที่สมาชิกครอบครัวนิยามพาผู้สูงอายุไปพักผ่อนหรือใช้เวลาว่างร่วมกัน เช่น สวนสาธารณะ ศูนย์การค้า ศาสนสถาน เป็นต้น ซึ่งอยู่ในบริเวณของพื้นที่ทั้ง 5 เขต โดยผู้วิจัยจะ เข้าไปสอบถามผู้ที่มากับผู้สูงอายุว่ามีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่ต้องการหรือไม่ และขอความร่วมมือ ในการทำวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาสารนิเทศ และการเกื้อหนุน ผู้สูงอายุ จากหนังสือ บทความจากวารสาร บทความวิจัย วิทยานิพนธ์ และเว็บไซต์ต่างๆ ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสัมภาษณ์ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย
2. สร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
3. ทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสัมภาษณ์ โดยนำไปทดสอบกับสมาชิกครอบครัวที่พา ผู้สูงอายุไปพักผ่อนตามสถานที่ต่างๆ ในพื้นที่เขตยานนาวา จำนวน 10 คน
4. ปรับปรุงและแก้ไขแบบสัมภาษณ์ เพื่อจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์
5. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์สมาชิกครอบครัวที่พาผู้สูงอายุไปตามสถานที่ต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่ของทั้ง 5 เขต เขตละ 20 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 100 คน
6. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์สำหรับวินโดวส์ (Statistical Packages for the Social Science for Windows - SPSS)
7. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
8. สรุปผลการวิจัย รายงานผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการวางแผนเผยแพร่สารนิเทศสำหรับผู้สูงอายุและพัฒนาบริการสารนิเทศที่ช่วยส่งเสริมการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

บทที่ 2

ปริทัศน์วรรณกรรม

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในบทนี้จะกล่าวถึง การแสวงหาสารนิเทศ สารนิเทศกับ ผู้สูงอายุ การแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การแสวงหาสารนิเทศ

สารนิเทศถือเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม เนื่องจากสารนิเทศเกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การวางแผน การแก้ไขปัญหา การตัดสินใจ เป็นต้น บุคคลจึงมีความต้องการและจำเป็นที่จะต้องใช้สารนิเทศเพื่อให้เกิดการดำรงชีวิตและการทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ สารนิเทศที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันสมัย และอยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมกับการนำไปใช้งาน จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นที่ต้องการของผู้ใช้สารนิเทศ (Gosling and Hopgood 1999: 8-9) ความต้องการสารนิเทศกระตุ้นให้ผู้แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งสารนิเทศบุคคล แหล่งสารนิเทศสถาบัน แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน หรือแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ได้มาซึ่งสารนิเทศที่สนองความต้องการของตน การแสวงหาสารนิเทศจึงเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ (Large, Tedd, and Hartley 2001: 27)

ความหมายของการแสวงหาสารนิเทศ

การแสวงหาสารนิเทศ หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งสารนิเทศที่ตอบสนองความต้องการสารนิเทศของตน โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การพูดคุยกับบุคคลอื่น การค้นหาข้อมูลจากเว็บไซต์ การอ่านวารสาร การชมรายการโทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งการแสวงหาสารนิเทศจะเริ่มขึ้นเมื่อบุคคลตระหนักถึงความต้องการสารนิเทศของตน โดยพบว่าความรู้ที่ตนมีอยู่นั้นไม่เพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการได้ จึงนำไปสู่การแสวงหาสารนิเทศ และกิจกรรมดังกล่าวจะสิ้นสุดลงเมื่อบุคคลไม่มีความต้องการสารนิเทศดังกล่าวอีกต่อไป เนื่องจากได้สารนิเทศที่ต้องการแล้ว หรือกำหนดเวลาที่ต้องการสารนิเทศได้สิ้นสุดลง (Chen and Hernon 1982: 6; Varlejs 1987: 67; Wilson 2000: 49; Davis and Shaw 2011: 32; Ruthven and Kelly 2011: 40)

Ellis (2003: 300) ได้อธิบายการแสวงหาสารนิเทศว่าหมายถึง กระบวนการในการได้มาซึ่งสารนิเทศในบริบทใดก็ตาม และครอบคลุมการแสวงหาสารนิเทศทุกรูปแบบ ซึ่ง Wilson ได้กล่าวถึงพฤติกรรมแสวงหาสารนิเทศ 4 รูปแบบ ดังนี้ (Wilson 1999: 256-257; มาลี กาบมาลา 2551: 7)

1. การตั้งใจที่ตนมิได้ริเริ่ม (Passive attention) หมายถึง การที่บุคคลได้รับสารนิเทศโดยที่ไม่ได้ตั้งใจที่จะแสวงหาสารนิเทศเรื่องดังกล่าว
2. การค้นโดยตนมิได้ริเริ่ม (Passive search) หมายถึง การที่บุคคลได้รับสารนิเทศเรื่องหนึ่งในขณะที่กำลังค้นหาสารนิเทศอีกเรื่องหนึ่ง
3. การค้นที่ตนริเริ่ม (Active search) หมายถึง การที่บุคคลมุ่งค้นหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศต่างๆ
4. การค้นที่ดำเนินการอยู่ (Ongoing search) หมายถึง การค้นหาสารนิเทศในเรื่องที่บุคคลมีความรู้หรือมีสารนิเทศอยู่แล้ว แต่ต้องการสารนิเทศเพิ่มเติมเฉพาะด้าน

นอกจากการแสวงหาสารนิเทศเพื่อสนองความต้องการของตนเองแล้ว บุคคลยังมีการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้อื่นด้วย ซึ่งจะมีค่าที่ใช้เรียกบุคคลที่มีไข่นักวิชาชีพรานหาสารนิเทศที่แสวงหาสารนิเทศให้ผู้อื่นหรือแทนผู้อื่นโดยไม่จำเป็นต้องมีการร้องขอหรือติดตามผลว่า ตัวกลางสารนิเทศที่เป็นบุคคลทั่วไป (Lay Information Mediator) (Abrahamson and Fisher 2007)

จากความหมายข้างต้น พอสรุปได้ว่า การแสวงหาสารนิเทศ หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งสารนิเทศที่ตอบสนองความต้องการของตนเองและผู้อื่น โดยอาจเป็นการกระทำโดยตั้งใจที่จะค้นหาสารนิเทศ หรือเป็นการพบสารนิเทศที่ต้องการโดยที่ไม่ได้ตั้งใจแสวงหา ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะสิ้นสุดลงเมื่อบุคคลไม่มีความต้องการสารนิเทศดังกล่าวอีกต่อไป

สารนิเทศกับผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ 2553: 1) ได้มีการแบ่งผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่มตามช่วงวัย ได้แก่ ผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60-69 ปี) ผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70-79 ปี) และผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2555: 1) วัยสูงอายุเป็นวัยที่ต้องการการดูแลเอาใจใส่ (บึงอร ธรรมศิริ 2552: 32) เนื่องจากเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม

1. การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย เป็นกระบวนการที่เป็นไปตามธรรมชาติ เมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้น ประสิทธิภาพการทำงานของระบบต่างๆ ในร่างกายจะลดลง เช่น สายตายาว การมองเห็นเลือนราง ความสามารถในการได้ยินเสียงที่มีความถี่สูงลดลง ระบบทางเดินหายใจเสื่อมลง อัตราการเต้นของหัวใจลดลง การลดลงของมวลกระดูกและกล้ามเนื้อ เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายจะมีผลกระทบต่อผู้สูงอายุทั้งทางจิตใจและทางสังคม (พิสุทธิพร ฉ่ำใจ 2537: 19-24)

2. การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ เป็นผลมาจากความเสื่อมถอยของสภาพร่างกายที่ทำให้ผู้สูงอายุพึ่งพาผู้อื่นมากขึ้น จึงอาจทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าเป็นภาระของผู้อื่น การสูญเสียบทบาทหน้าที่ทางสังคมอาจส่งผลให้ผู้สูงอายุรู้สึกด้อยคุณค่าในตนเอง ตลอดจนความโศกเศร้าและว่าเหวจากการที่ผู้สูงอายุต้องสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก เช่น คู่สมรส ญาติ เพื่อน เป็นต้น การเผชิญสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อสภาพจิตใจของผู้สูงอายุ (กุลยา ตันติผลาชีวะ 2556: 133)

3. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเกษียณอายุงานส่งผลให้ผู้สูงอายุต้องสูญเสียตำแหน่งหน้าที่ทางการทำงาน ขาดการติดต่อสมาคมกับเพื่อนฝูง และสูญเสียความมั่นคงทางการเงิน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสถานะบทบาทภายในครอบครัวจากหัวหน้าครอบครัวมาเป็นสมาชิกคนหนึ่ง ในครอบครัว การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อความภาคภูมิใจและการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ตลอดจนอาจทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกเหงาหรือว่าเหวได้ (อรวรรณ แผนคง 2553: 35)

สารนิเทศนับเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ และสังคมที่ผู้สูงอายุต้องเผชิญได้ โดยสารนิเทศจะช่วยให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้ความเข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในวัยสูงอายุ สามารถปรับตัวให้เป็นผู้สูงอายุที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความสำคัญของสารนิเทศต่อผู้สูงอายุ

สารนิเทศนับเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ เนื่องจากในชีวิตประจำวัน ผู้สูงอายุมีความจำเป็นต้องใช้สารนิเทศเพื่อวัตถุประสงค์ในด้านต่างๆ เช่น เพื่อเป็นข้อมูลในการดูแลสุขภาพสภาพของตนเอง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิที่ตนพึงได้รับ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาทักษะในการทำงานสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานหรือมีความจำเป็นที่จะต้องทำงาน เพื่อให้ทราบถึงความเป็นไปของสังคม เพื่อความบันเทิงหรือนันทนาการ เป็นต้น

นอกจากนี้สารนิเทศยังเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ การที่ผู้สูงอายุได้ใช้เวลาในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การอ่านหนังสือ การฟังวิทยุ การชมโทรทัศน์ เป็นต้น ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น การเข้าร่วมการประชุมหรือสัมมนา การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของตนเองแก่สังคม นับเป็นการแบ่งปันความรู้ของผู้สูงอายุให้แก่คนรุ่นหลัง และทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข (จิราพร เกศพิชญวัฒนา และคณะ 2550: 155)

ความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุ มีความต้องการสารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับตนเอง เช่น สุขภาพ การเงิน สวัสดิการสังคม ที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ เป็นต้น สารสนเทศที่มีเนื้อหาด้านสังคมเพื่อให้ทราบถึงความเป็นไปของสังคม เช่น ข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ เป็นต้น ตลอดจนสารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความสุขหรือความสนใจส่วนตัวของผู้สูงอายุ เช่น ศาสนา ดนตรี ศิลปะ ภาพยนตร์ การท่องเที่ยว กิจกรรมอาสาสมัคร เพื่อการกุศลและสาธารณประโยชน์ เป็นต้น (Williamson 1996; Frase 2004; พนม คลีฉายา 2555: 44-45)

ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า สารสนเทศที่ผู้สูงอายุต้องการที่มีเนื้อหาที่หลากหลายตามความต้องการและความสนใจของผู้สูงอายุ ซึ่งสารสนเทศที่มีเนื้อหาในเรื่องต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีและช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตาม มีผู้สูงอายุจำนวนมากที่ประสบปัญหาในการเข้าถึงสารสนเทศ

ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการเข้าถึงสารสนเทศ

สภาพร่างกายที่เสื่อมถอยลงเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุต้องประสบกับปัญหาต่างๆ ในการเข้าถึงสารสนเทศ ดังนี้

1. ปัญหาด้านการมองเห็น ผู้สูงอายุมักประสบปัญหาด้านการมองเห็นต่างๆ เช่น สายตาวาว โรคต้อกระจก โรคต้อหิน กระจกตาขุ่นมัว จอประสาทตาเสื่อม การปรับสายตาสว่างไปมืดข้างลง เป็นต้น ทำให้การมองเห็นไม่ชัดเจนเหมือนเดิม (ประนอม โอทกานนท์ 2554: 27; อรุณพิญา ไกรฤทธิ 2554: 16) ส่งผลให้ผู้สูงอายุเกิดความยากลำบากในการอ่านหรือการรับชมสื่อประเภทต่างๆ เพื่อเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการ

2. ปัญหาด้านการได้ยิน ประสาทการรับเสียงที่เสื่อมลงตามวัย ทำให้ความสามารถในการรับรู้เสียงที่มีความถี่สูงหรือเสียงแหลมลดลง ประกอบกับการเสื่อมของอวัยวะในช่องหู ทำให้ความสามารถในการได้ยินของผู้สูงอายุลดลง (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ 2550: 189; ประนอม โอทกานนท์ 2554: 27) ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการรับฟังข่าวสารและการสื่อสารของผู้สูงอายุ

3. ปัญหาด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย การสูญเสียมวลกระดูกตามวัยและความเสื่อมของข้อต่อ ทำให้ผู้สูงอายุต้องประสบกับโรคและอาการเจ็บปวดต่างๆ เช่น โรคกระดูกพรุน ข้อกระดูกอักเสบ โรคปวดตามข้อ เป็นต้น (ประนอม โอทกานนท์ 2554: 30-31) ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ผู้สูงอายุไม่สะดวกที่จะเดินทางไปใช้แหล่งสารสนเทศเพื่อเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการ

4. ปัญหาด้านความจำ ผู้สูงอายุมักหลงลืมง่ายขึ้น และมีปัญหาเกี่ยวกับความจำโดยเฉพาะ การจดจำเรื่องที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า สมองของผู้สูงอายุยังเรียนรู้ได้แต่อาจใช้เวลานานกว่าเดิม (อรรถพิชญา ไกรฤทธิ์ 2554: 21; กุลยา ตันติผลาชีวะ 2556: 27) ซึ่งทำให้ผู้สูงอายุประสบปัญหาในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

5. การมีโรคประจำตัว ภาวะสุขภาพมีผลสำคัญต่อการดำเนินชีวิต การเจ็บป่วย ย่อมส่งผลให้เกิดความยากลำบากในการทำกิจกรรมประจำวันและการทำกิจกรรมต่างๆ ของผู้สูงอายุ การมีโรคประจำตัวจึงนับเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ลดทอนความตั้งใจที่จะแสวงหาสารสนเทศของผู้สูงอายุ

การเปลี่ยนแปลงของสภาพร่างกายที่เกิดขึ้นในวัยสูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณสมบัติในการเข้าถึงสารสนเทศของตนลดลง และผู้สูงอายุต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลใกล้ชิด (Pálsdóttir 2012: 140-141) สมาชิกครอบครัวซึ่งเป็นผู้ดูแลและอยู่ใกล้ชิดกับผู้สูงอายุจึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยสนองความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุโดยการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ เนื่องจากสมาชิกครอบครัวเป็นบุคคลที่ผู้สูงอายุให้ความไว้วางใจ ทำให้ผู้สูงอายุมักจะพูดคุย สอบถาม หรือปรึกษาหารือในเรื่องต่างๆ รวมทั้งขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ (Pálsdóttir 2011) นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวยังเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับผู้สูงอายุ ทำให้มีโอกาสที่จะรับทราบความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุจากการสังเกตความต้องการและความสนใจสารสนเทศของผู้สูงอายุ รวมทั้งทราบถึงข้อจำกัดในการเข้าถึงสารสนเทศของผู้สูงอายุ เช่น ระดับการศึกษา ปัญหาสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการเลือกวิธีการนำเสนอสารสนเทศที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ (Pettigrew 2000: 68-69)

สมาชิกครอบครัวถือเป็นตัวกลางสารสนเทศที่เป็นบุคคลทั่วไปที่มีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุได้รับสารสนเทศที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ ปัจจัยส่วนบุคคลไม่ว่าจะเป็นอายุหรือระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัวก็น่าจะมีผลต่อการแสวงหาสารสนเทศเนื่องจากอายุและระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการแสวงหาสารสนเทศของผู้แสวงหาสารสนเทศ เช่น ผู้ที่มีอายุมากและผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะมั่นใจในความน่าเชื่อถือของสารสนเทศที่แสวงหาได้น้อยกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่าและผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงมักจะมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อแสวงหาสารสนเทศมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่า เป็นต้น (Rainie and Fox 2000; นฤมล เพิ่มชีวิต 2552: 124-125)

การแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

ในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวจำเป็นต้องทราบถึงความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ และมีความสามารถในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศประเภทต่างๆ ตลอดจนสามารถเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมในการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ เพื่อให้การแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ

การทราบถึงความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สมาชิกครอบครัวสามารถแสวงหาสารนิเทศให้ได้ตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุ จากผลการศึกษาของ Pálsdóttir (2012: 140-141) พบว่า นอกจากการที่ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารนิเทศ เช่น การแสวงหาสารนิเทศให้จากอินเทอร์เน็ต การสอนการใช้คอมพิวเตอร์ให้ผู้สูงอายุ เป็นต้น สมาชิกครอบครัวยังสามารถรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุโดยการสังเกตความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ เช่น การอธิบายเนื้อหาของสารนิเทศเมื่อเห็นว่าผู้สูงอายุไม่เข้าใจ การแสวงหาสารนิเทศที่ช่วยแก้ปัญหาที่ผู้สูงอายุประสบ เป็นต้น เพื่อจะได้ให้ความช่วยเหลือโดยที่ผู้สูงอายุไม่ต้องร้องขอ เป็นต้น ทั้งนี้ การรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุอาจแบ่งออกเป็น 5 วิธี ดังนี้

1. ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการ เนื่องจากความเสื่อมถอยของสภาพร่างกายที่เกิดขึ้นในวัยสูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารนิเทศ (Pálsdóttir 2012: 140) ในการแสวงหาสารนิเทศตามคำขอของผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวจึงควรที่จะสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดของสารนิเทศที่ผู้สูงอายุต้องการ พร้อมทั้งสรุปความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุตามที่ตนเข้าใจและถามผู้สูงอายุว่าตรงกับที่ผู้สูงอายุต้องการหรือไม่ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุและเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

2. การสอบถามผู้สูงอายุเกี่ยวกับความต้องการสารนิเทศ เนื่องจากผู้สูงอายุบางรายรู้สึกเกรงใจที่จะขอความช่วยเหลือจากสมาชิกครอบครัวในการแสวงหาสารนิเทศ ผู้สูงอายุจึงเลือกที่จะขอความช่วยเหลือเฉพาะเรื่องที่เป็นเท่านั้น เนื่องจากไม่ต้องการให้เป็นภาระของผู้อื่น (Pálsdóttir 2012: 141) ด้วยเหตุนี้ สมาชิกครอบครัวจึงควรสอบถามถึงความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุทุกครั้งที่มีโอกาส ซึ่งจะแสดงให้ผู้สูงอายุเห็นถึงความเต็มใจของสมาชิกครอบครัวที่พร้อมจะให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ และช่วยให้ผู้สูงอายุกล้าที่จะขอความช่วยเหลือ (Pettigrew 2000: 66)

3. การสังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้สูงอายุจึงมักจะทราบถึงความชอบและความสนใจของผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ผู้สูงอายุมีโอกาสรับรู้เรื่องราวต่างๆ และอาจเกิดความสนใจในบางเรื่อง ดังนั้นสมาชิกครอบครัวซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้สูงอายุจึงควรหมั่นสังเกตผู้สูงอายุอยู่เสมอว่าผู้สูงอายุมีความสนใจเรื่องใดบ้าง เพื่อที่จะได้แสวงหาสารนิเทศที่เกี่ยวข้องกับความสนใจของผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุโดยที่ผู้สูงอายุไม่จำเป็นต้องร้องขอ

4. การรับทราบความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุจากบุคคลรอบข้าง บุคคลรอบข้างของผู้สูงอายุ เช่น ผู้ดูแลรับจ้าง สมาชิกครอบครัว เพื่อนของผู้สูงอายุ เป็นต้น ถือเป็นผู้อยู่ใกล้ชิดและได้ใช้เวลาร่วมกับผู้สูงอายุ จึงมีโอกาที่จะทราบว่าผู้สูงอายุต้องการหรือจำเป็นที่จะต้องใช้อินเทอร์เน็ต เรื่องใด การรับฟังคำบอกเล่าจากบุคคลรอบข้างผู้สูงอายุ ตลอดจนการพูดคุยกับบุคคลรอบข้างผู้สูงอายุจึงเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้สมาชิกครอบครัวได้รับทราบถึงความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุ

5. การคาดเดาความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน สมาชิกครอบครัวอาจพบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เช่น การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัยสูงอายุ บริการสำหรับผู้สูงอายุ กิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น และคาดว่าผู้สูงอายุน่าจะมีความต้องการสารสนเทศเรื่องดังกล่าว จึงได้นำเสนอสารสนเทศนั้นให้ผู้สูงอายุ การคาดเดาความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุจึงเป็นวิธีการที่ดีวิธีการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับสารสนเทศที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ

เนื้อหาของสารสนเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุได้รับการเกื้อหนุนสารสนเทศที่มีเนื้อหาหลากหลาย เช่น ข่าวประจำวัน สุขภาพ สวัสดิการจากรัฐ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม การเงิน บันเทิง กีฬา การประกอบอาชีพ งานอดิเรก กิจกรรมทางศาสนา ข่าวคราวเกี่ยวกับญาติและเพื่อนของผู้สูงอายุ การนำความรู้ของผู้สูงอายุมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน เป็นต้น (ยูวดี กฤษวัฒนาภรณ์ 2537: 94-96; ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และระพีพรรณ คำหอม 2541: 34-35; Pálsdóttir 2012: 138-140) สำหรับเนื้อหาของสารสนเทศที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ อาจจำแนกเป็น 7 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ 2553: 32-35; พนม คลีฉายา 2555: 44-45; อาชญญา รัตนอุบล และคณะ 2555: 115-116; Pálsdóttir 2012: 138-140)

1. สุขภาพ ความเสื่อมถอยของสภาพร่างกายในวัยสูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุเจ็บป่วยได้ง่าย ผู้สูงอายุจึงควรใส่ใจดูแลตนเองให้มากขึ้น ซึ่งความรู้เกี่ยวกับสุขภาพจะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับสารนิเทศด้านสุขภาพที่มีเนื้อหาในเรื่องต่างๆ อาทิ

อาหารและโภชนาการ ผู้สูงอายุมีความต้องการอาหารในปริมาณน้อยลง เนื่องจากมีความต้องการใช้พลังงานในการทำกิจกรรมต่างๆ ลดลง อย่างไรก็ตามผู้สูงอายุยังจำเป็นต้องได้รับสารอาหารอย่างเพียงพอ เพื่อซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอและสร้างภูมิคุ้มกันในการต้านทานโรค ดังนั้นผู้สูงอายุจึงควรเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการในปริมาณที่เหมาะสม เพื่อให้มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง (ปัทตดา ภริตาธรรม 2555: 131-139)

การออกกำลังกาย เป็นสิ่งจำเป็นต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ เนื่องจากช่วยให้ระบบไหลเวียนโลหิตทำงานได้ดี เสริมสร้างภูมิคุ้มกันของร่างกาย และป้องกันการเกิดโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัยสูงอายุ เช่น การเดิน การวิ่ง การรำมวยจีน การรำไม้พลอง โยคะ ว่ายน้ำ เป็นต้น (จิราพร เกศพิชญวัฒนา และสุวิณี วิวัฒน์วานิช 2554: 46-48)

การป้องกันการเจ็บป่วย เนื่องจากระบบภูมิคุ้มกันตามอายุที่เพิ่มขึ้น ผู้สูงอายุจึงควรเอาใจใส่ดูแลสุขภาพของตนเองและป้องกันไม่ให้เกิดการเจ็บป่วยขึ้น เนื่องจากเมื่อเกิดการเจ็บป่วยแล้วผู้สูงอายุมักต้องใช้เวลาในการรักษานานกว่าวัยอื่นๆ

โรคภัยไข้เจ็บและการรักษา เมื่อผู้สูงอายุเกิดการเจ็บป่วยขึ้น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรค เช่น สาเหตุของโรค อาการ เป็นต้น และการรักษา เช่น ทางเลือกในการรักษา วิธีการรักษา เป็นต้น จะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถตัดสินใจเลือกวิธีการรักษาที่เหมาะสมกับตนเองและปฏิบัติตามในยามเจ็บป่วยได้อย่างเหมาะสม

สารนิเทศด้านสุขภาพจึงเป็นข้อมูลที่สำคัญสำหรับผู้สูงอายุในการดูแลรักษาและฟื้นฟูสุขภาพของตนเองอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้สูงอายุสุขภาพที่แข็งแรงและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

2. กิจกรรมทางสังคม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมจะช่วยคลายความเหงาและความว้าเหวให้กับผู้สูงอายุ และช่วยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนช่วยให้ผู้สูงอายุเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข กิจกรรมทางสังคมที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าร่วมได้ อาทิ

การศึกษา เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสเรียนรู้ในเรื่องที่ตนสนใจ ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะและเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่างๆ ให้แก่ผู้สูงอายุ

การถ่ายทอดความรู้สู่สังคม ผู้สูงอายุนับเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม เนื่องจากเป็นผู้ที่ได้สั่งสมประสบการณ์ชีวิตและการทำงานมาเป็นเวลาอันยาวนาน การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์สู่สังคมนอกจากจะเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในแง่การอนุรักษ์ภูมิปัญญาของชาติแล้ว ยังทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกที่ตนเองได้รับการยอมรับและเห็นความสำคัญ

กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้สูงอายุได้ใช้ศักยภาพของตนทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งจะช่วยให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง

กิจกรรมนันทนาการ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้สูงอายุได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพกายและจิตที่ดี

กิจกรรมทางศาสนา เป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างความสุขทางจิตใจให้ผู้สูงอายุ และช่วยให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนด้วย

สารนิเทศด้านกิจกรรมทางสังคมจึงมีความสำคัญและเป็นประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ เพื่อใช้ในการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสังคมตามกำลังความสามารถและความสนใจของผู้สูงอายุ

3. การทำงานและการหารายได้ เนื่องจากผู้สูงอายุบางรายยังมีความจำเป็นหรือมีความต้องการที่จะทำงาน ซึ่งจากการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2554 พบว่ามีผู้สูงอายุร้อยละ 2.6 ทำงานที่ไม่เหมาะสมกับวัย คือ เป็นผู้ควบคุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ ซึ่งเป็นงานที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้สูงอายุได้ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2555: 12) สารนิเทศเกี่ยวกับการทำงานและการหารายได้ เช่น การฝึกอาชีพ การจัดหางาน กิจกรรมเสริมรายได้ เป็นต้น จึงเป็นข้อมูลสำคัญที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุมีทางเลือกในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับวัย และมีความมั่นคงทางรายได้

4. สมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุ สมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุเป็นแหล่งพบปะและร่วมกิจกรรมของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุมีโอกาสได้พบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสังสรรค์กับคนในวัยเดียวกัน ตลอดจนการทำกิจกรรมร่วมกันตามความชอบและความสนใจของผู้สูงอายุ สารนิเทศเกี่ยวกับสมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุ เช่น ที่ตั้งและการติดต่อ เวลาเปิดทำการ การเข้าเป็นสมาชิก กิจกรรมของชมรม จะช่วยให้ผู้สูงอายุทราบถึงสมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุต่างๆ ที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าเป็นสมาชิกและเลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจของตนได้

5. สิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคม ถึงแม้จะมีการตราพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 เพื่อคุ้มครอง ส่งเสริม และสนับสนุนสิทธิของผู้สูงอายุ ตลอดจนการจัดบริการต่างๆ เพื่อประโยชน์ของผู้สูงอายุ แต่ปัจจุบันยังมีผู้สูงอายุจำนวนมากที่ไม่ทราบเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่ตนพึงได้รับ จากการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2550 พบว่า มีผู้สูงอายุร้อยละ 22 ที่ทราบว่ามีการกองทุนผู้สูงอายุ ร้อยละ 18 ทราบว่าโรงพยาบาลของรัฐมีบริการช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ ร้อยละ 15 ทราบว่ามีการลดหย่อนค่าโดยสารสำหรับผู้สูงอายุ ร้อยละ 12 ทราบว่ามีบริการคลินิกเฉพาะผู้สูงอายุ และเพียงร้อยละ 4 ทราบว่ามีบริการให้คำแนะนำปรึกษา ซึ่งส่งผลให้มีจำนวนผู้สูงอายุใช้บริการเหล่านี้น้อยเช่นกัน โดยบริการที่มีผู้สูงอายุใช้มากที่สุดมีเพียงร้อยละ 7 คือ บริการช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุที่โรงพยาบาลรัฐจัดขึ้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2551 ก: 19-20) ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับสารนิเทศเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคมต่างๆ เช่น สวัสดิการด้านรายได้พื้นฐาน หลักประกันด้านสุขภาพ บริการสาธารณสุข และบริการทางสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ

6. การเงิน เงินถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุและยังมีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้วย สารนิเทศด้านการเงิน เช่น การออม การลงทุน จะช่วยให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการทางการเงิน และสามารถวางแผนการออมหรือตัดสินใจในการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับผู้สูงอายุ

7. ที่อยู่อาศัย เนื่องจากความเสื่อมถอยทางร่างกายที่เกิดขึ้นในวัยสูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย จึงควรมีการปรับปรุงหรือสร้างที่อยู่อาศัยให้มีความปลอดภัยและเหมาะสมกับวัยสูงอายุ รวมทั้งการจัดสภาพที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับการใช้ชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ เช่น การติดราวจับในบริเวณต่างๆ ของบ้านเพื่อให้ผู้สูงอายุใช้ในการยึดเกาะหรือพยุงกาย การจัดให้บ้านมีแสงสว่างเพียงพอเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน การติดสัญญาณเรียกในกรณีฉุกเฉิน เป็นต้น เพื่อความปลอดภัยและป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ 2553: 4; กุลยา ต้นติผลลาชีวะ 2556: 116-117) จากการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2554 พบว่า สถานที่ที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่หลั่งคือ ภายในบ้าน ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อสูงวัยขึ้นผู้สูงอายุมักจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในบ้าน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2555: 14) ดังนั้นสารนิเทศเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และแหล่งเงินกู้เพื่อสร้างหรือปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ จึงเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญซึ่งส่งผลโดยตรงต่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตของผู้สูงอายุ

แหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้

แหล่งสารนิเทศ คือ แหล่งที่ผลิต และ/หรือรวบรวมสารนิเทศในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้บริการแก่ผู้ที่ต้องการสารนิเทศ (เพ็ญพันธ์ เพชรตร 2553) แหล่งสารนิเทศนับเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในการแสวงหาสารนิเทศ เนื่องจากเป็นแหล่งที่สามารถให้สารนิเทศแก่ผู้แสวงหาสารนิเทศได้ ปัจจุบันมีแหล่งสารนิเทศหลากหลายรูปแบบที่ทำหน้าที่ให้บริการสารนิเทศ เช่น แหล่งบุคคล แหล่งสื่อมวลชน แหล่งบริการสารนิเทศ แหล่งผลิต จำหน่าย และให้เช่าทรัพยากรสารนิเทศ แหล่งที่เป็นสถานที่ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นต้น (อำไพวรรณ ทพเป็นไทย 2549: 23-24; ทิฐิมา ฐิติภูมิเดชา 2552: 3) ในการแสวงหาให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวจะต้องทราบว่าแหล่งสารนิเทศที่ผู้สูงอายุต้องการได้จากแหล่งใด และมีความสามารถในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสารนิเทศที่สามารถตอบสนองความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุได้ ทั้งนี้ แหล่งสารนิเทศอาจจำแนกเป็น 4 แหล่ง ดังนี้ (คณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 2548: 7-9; เพ็ญพันธ์ เพชรตร 2553)

1. แหล่งสารนิเทศบุคคล เกิดจากการสั่งสมความรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นแหล่งที่ผู้แสวงหาสารนิเทศสามารถพูดคุยหรือปรึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งสารนิเทศ นอกจากนี้ยังรวมถึงความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของผู้แสวงหาสารนิเทศ ตลอดจนทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัวของผู้แสวงหาสารนิเทศด้วย แหล่งสารนิเทศบุคคลที่สำคัญสำหรับสมาชิกครอบครัวของผู้สูงอายุ มีหลายแหล่ง ได้แก่ ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว ญาติ เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน ผู้เชี่ยวชาญ

2. แหล่งสารนิเทศสถาบัน อยู่ในรูปของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่ทำหน้าที่ให้บริการสารนิเทศตามวัตถุประสงค์ของสถาบันนั้นๆ แหล่งสารนิเทศสถาบันที่ให้บริการสารนิเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับสมาชิกครอบครัวในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ได้แก่ หน่วยงานราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน สถาบันการศึกษา ห้องสมุด / ศูนย์สารนิเทศ สมาคมวิชาชีพ มูลนิธิ ศาสนสถาน

3. แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน เป็นสื่อกลางในการนำเสนอสารนิเทศไปเผยแพร่สู่ประชาชนจำนวนมาก โดยการถ่ายทอดสารนิเทศในรูปของการกระจายภาพ เสียง และตัวอักษรผ่านสื่อประเภทต่างๆ แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนนับเป็นแหล่งสารนิเทศที่เข้าถึงได้ง่าย ใกล้เคียง และเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมประจำวันของสมาชิกครอบครัวของผู้สูงอายุ ซึ่งสมาชิกครอบครัวสามารถใช้ในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร

4. แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต จัดทำโดยบุคคลหรือหน่วยงานต่างๆ โดยให้บริการผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายต่างๆ ทั่วโลก แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตนับเป็นแหล่งสารนิเทศที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการแสวงหาสารนิเทศ เนื่องจากช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารนิเทศได้โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาหรือสถานที่ แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตที่สมาชิกครอบครัวของผู้สูงอายุสามารถใช้ในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุมีหลายแหล่ง ได้แก่

1) *เว็บไซต์หน่วยงานรัฐ* เป็นเว็บไซต์ที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประชาสัมพันธ์หน่วยงาน นำเสนอข่าวสาร และให้บริการต่างๆ แก่ประชาชน

2) *เว็บไซต์ธุรกิจ* เป็นเว็บไซต์ที่จัดทำขึ้นโดยองค์กรธุรกิจต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประชาสัมพันธ์องค์กร และเพื่อผลประโยชน์ทางการค้า

3) *เว็บไซต์ข่าว* เป็นเว็บไซต์ที่มุ่งเน้นการนำเสนอข่าวสารต่างๆ เป็นหลัก

4) *เว็บไซต์บันเทิง* เป็นเว็บไซต์ที่มุ่งนำเสนอเรื่องราวหรือบริการที่ให้ความบันเทิงแก่ผู้เข้าชมเว็บไซต์

5) *เว็บไซต์การศึกษา / การฝึกอบรม* เป็นเว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

6) *เว็บไซต์ส่วนตัว* เป็นเว็บไซต์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น เพื่อนำเสนอผลงาน เพื่อแสดงความคิดเห็น เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ เป็นต้น

7) *เว็บไซต์ศูนย์รวมบริการ* เป็นเว็บไซต์ที่รวบรวมบริการต่างๆ ไว้ เพื่อความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการเข้าถึงบริการที่หลากหลาย

8) *เว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหา* เป็นเว็บไซต์ที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการสืบค้นข้อมูลในเรื่องต่างๆ

9) *เว็บไซต์ธรรมะ* เป็นเว็บไซต์ที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักในการเผยแพร่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

10) *สื่อสังคม* เป็นสื่อที่ผู้ส่งสารแบ่งปันสารนิเทศซึ่งอยู่ในรูปแบบต่างๆ ไปยังผู้รับสารผ่านเครือข่ายออนไลน์ โดยผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถโต้ตอบกันได้ สื่อสังคมอาจจำแนกเป็น 4 ประเภท คือ (Kaplan 2009: 62-64; พิเชิต วิจิตรบุญรักษ์ 2554: 99-100; Brunty and Helenek 2013: 3-9)

บล็อก เป็นระบบจัดการเนื้อหาที่อำนวยความสะดวกให้ผู้เขียนบล็อกสามารถเผยแพร่ความคิดเห็นของตนโดยการโพสต์บทความลงในบล็อก ซึ่งผู้เขียนบล็อกและผู้อ่านบล็อกสามารถสื่อสารกันผ่านการแสดงความคิดเห็น (Comment) ตัวอย่างของบล็อก คือ Blogger (<http://www.blogger.com>) WordPress (<http://wordpress.com>)

ไมโครบล็อก เป็นรูปแบบหนึ่งของบล็อกที่มีการจำกัดขนาดของการโพสต์ในแต่ละครั้ง เนื่องจากไมโครบล็อกเป็นสื่อที่ใช้งานง่ายและใช้เวลาไม่มากนัก ทำให้องค์กรต่างๆ นิยมใช้ในการแจ้งข่าวสารหรือความเคลื่อนไหวของหน่วยงาน เพื่อไม่ให้ขาดการติดต่อกับสังคม ตัวอย่างของไมโครบล็อก คือ Twitter (<http://twitter.com>)

เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นเว็บไซต์ที่ผู้ใช้สามารถติดต่อสื่อสารกับเพื่อนทั้งที่รู้จักมาก่อนหรือรู้จักภายหลังทางออนไลน์ โดยมีส่วนประกอบหลัก 3 ส่วน คือ 1) โปรไฟล์ (Profiles) เพื่อแสดงข้อมูลส่วนตัวของเจ้าของบัญชี 2) การเชื่อมต่อ (Connecting) เพื่อสร้างเพื่อนกับคนรู้จักและไม่รู้จักทางออนไลน์ 3) การส่งข้อความ (Messaging) ทั้งที่เป็นข้อความส่วนตัวหรือข้อความสาธารณะ ตัวอย่างของเครือข่ายสังคมออนไลน์ คือ Facebook (<http://www.facebook.com>)

การแบ่งปันสื่อทางออนไลน์ เป็นเว็บไซต์ที่ผู้ใช้สามารถทำการอัปโหลด (Upload) ไฟล์สื่อผสม (Multimedia) ขึ้นสู่เว็บไซต์ เพื่อแบ่งปันข้อมูลแก่ผู้ใช้ทั่วไป ตัวอย่างของการแบ่งปันสื่อทางออนไลน์ คือ YouTube (<http://www.youtube.com>) เป็นเว็บไซต์สำหรับแบ่งปันไฟล์วิดีโอ flickr (<http://www.flickr.com>) เป็นเว็บไซต์สำหรับแบ่งปันไฟล์รูป

วิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

การนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวควรพิจารณาถึงปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ เช่น ระดับการศึกษา ปัญหาสุขภาพ ทักษะในการใช้งานเทคโนโลยีสารนิเทศ เป็นต้น เพื่อสามารถเลือกใช้วิธีการนำเสนอสารนิเทศที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ (Pettigrew 2000: 68-69) เนื่องจากการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุมีวิธีการที่หลากหลาย เช่น การพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศ การจัดหาทรัพยากรสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ เป็นต้น (จิระพร อภิชาติบุตร 2540: 80; ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และระพีพรรณ คำหอม 2541: 34) ทั้งนี้ วิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุสามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง ในการนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเองนั้น สมาชิกครอบครัวพึงระลึกไว้เสมอว่าการแสดงออกต่างๆ เช่น การแสดงสีหน้า ท่าทาง ความดังของเสียง โทนเสียง ความเร็วในการพูด เป็นต้น ล้วนมีผลต่อประสิทธิภาพในการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ (Gerontological Society of America 2012: 8) สมาชิกครอบครัวสามารถนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุด้วยตนเองโดยใช้วิธีการต่างๆ ดังนี้

1.1 *การอ่านให้ฟัง* เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุที่มีปัญหาสายตาและผู้สูงอายุที่ไม่รู้หนังสือ สมาชิกครอบครัวควรเลือกทรัพยากรสารนิเทศ เช่น หนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ที่มีเนื้อหาในเรื่องที่ผู้สูงอายุสนใจหรือต้องการ โดยอาจเริ่มจากการอ่านชื่อเรื่อง หน้าปก สารบัญ หรือพาดหัวข่าว ให้ผู้สูงอายุฟังก่อน เพื่อกระตุ้นให้ผู้สูงอายุเกิดความสนใจ จากนั้นจึงค่อยสอบถามความต้องการของผู้สูงอายุว่าต้องการทราบสารนิเทศในเรื่องใดบ้าง

1.2 *การพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศ* เป็นวิธีการนำเสนอสารนิเทศที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุสามารถสอบถามได้หากไม่เข้าใจหรือต้องการทราบข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ 2540 ข: 65; ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และภาวณา พัฒนศรี 2544: 66-67) ในการพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวควรใช้ภาษาที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าใจได้ง่าย และเลือกใช้คำที่สื่อความหมายได้ชัดเจน เพื่อป้องกันการเข้าใจผิดหรือการตีความผิดพลาด และอาจมีการสรุปประเด็นสำคัญ เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุเข้าใจและจดจำได้ง่ายขึ้น สำหรับการพูดคุยกับผู้สูงอายุที่มีปัญหาทางการได้ยิน สมาชิกครอบครัวควรเลือกสถานที่ที่ไม่มีเสียงรบกวน ในการพูดคุยกันสมาชิกครอบครัวควรหันหน้าไปทางผู้สูงอายุและพูดให้ช้าลง เนื่องจากผู้สูงอายุที่มีปัญหาทางการได้ยินมักจะพยายามอ่านริมฝีปากของคู่สนทนา นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวควรออกเสียงให้ดังขึ้น แต่ไม่ต้องตะโกน เนื่องจากการตะโกนจะทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าเป็นการตะคอกและยังทำให้เสียงสูงขึ้นซึ่งเป็นระดับเสียงที่ผู้สูงอายุได้ยินไม่ชัดเจน (อรพิชญา ไกรฤทธิ์ 2554: 25; Gerontological Society of America 2012: 8-22)

1.3 *การสาธิต* เป็นวิธีการนำเสนอสารนิเทศโดยการแสดงหรือกระทำให้ผู้สูงอายุได้ดูเป็นตัวอย่าง พร้อมทั้งมีการอธิบายประกอบ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ทราบถึงวิธีการหรือขั้นตอนต่างๆ เช่น การใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ การออกกำลังกาย การพับกระดาษ เป็นต้น ในการสาธิตเพื่อนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวควรเลือกใช้ภาษาที่ผู้สูงอายุเข้าใจได้ง่าย และทำการสาธิตอย่างช้าๆ ทีละขั้นตอน รวมทั้งคอยสังเกตว่าผู้สูงอายุตามทันหรือไม่

2. การนำเสนอสารนิเทศผ่านสื่อ นอกจากการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุด้วยตนเองแล้ว สมาชิกครอบครัวสามารถนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุผ่านสื่อ โดยใช้วิธีการต่างๆ ดังนี้

2.1 *การจัดการทรัพยากรสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ* เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ วิทยุทัศน์ เป็นต้น เป็นวิธีการนำเสนอสารนิเทศที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุที่มีปัญหาในการเคลื่อนไหวร่างกาย ให้ได้รับสารนิเทศที่ต้องการโดยไม่ต้องเดินทางไปยังแหล่งสารนิเทศด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านความสามารถทบทวนข้อมูลได้ทุกเมื่อที่ต้องการจากทรัพยากรสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวจัดหาให้ (จิระพร อภิชาติบุตร 2540: 80; ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และ ระพีพรรณ คำหอม 2541: 34) ในการจัดการทรัพยากรสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวควรพิจารณาเลือกทรัพยากรสารนิเทศที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุที่ตนดูแล เช่น สำหรับผู้สูงอายุที่มีปัญหาสายตา สมาชิกครอบครัวควรจัดหาหนังสือเสียง หรือสิ่งพิมพ์ที่มีตัวอักษรขนาดใหญ่ และควรเลือกสิ่งพิมพ์ที่ทำจากกระดาษถนอมสายตา เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถมองเห็นได้ง่ายและอ่านสบายตา สำหรับผู้สูงอายุที่มีปัญหาทางการได้ยิน สมาชิกครอบครัวควรจัดหาสิ่งพิมพ์หรือวิทยุทัศน์ที่มีคำบรรยายใต้ภาพ เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถทราบเนื้อหาได้ครบถ้วน

2.2 *การเปิดโทรทัศน์หรือวิทยุ* เป็นวิธีการที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุที่ไม่ถนัดในการใช้งานอุปกรณ์ดังกล่าว หรือเป็นการเตือนให้ผู้สูงอายุรับชมหรือรับฟังรายการที่ผู้สูงอายุชื่นชอบ ซึ่งนอกจากการเปิดรายการโทรทัศน์หรือรายการวิทยุตามที่ผู้สูงอายุร้องขอแล้ว สมาชิกครอบครัวควรเลือกสรรรายการรายการโทรทัศน์หรือรายการวิทยุอื่นๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ และเชิญชวนให้ผู้สูงอายุรับชมหรือรับฟังด้วย (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และ ระพีพรรณ คำหอม 2541: 34)

2.3 *การเปิดหน้าจอ* เช่น หน้าจอคอมพิวเตอร์ หน้าจอแท็บเล็ต เป็นต้น เป็นวิธีการที่ช่วยให้สมาชิกครอบครัวสามารถนำเสนอสารนิเทศในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ตัวอักษร รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว คลิปวิดีโอ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้การนำเสนอสารนิเทศมีความน่าสนใจและดึงดูดใจผู้สูงอายุ ตลอดจนช่วยให้ผู้สูงอายุเข้าใจเนื้อหาของสารนิเทศที่นำเสนอได้ง่ายขึ้น

2.4 *การส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์* เช่น การส่งข้อความทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ การส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ การส่งข้อความทางสื่อสังคม เป็นต้น เป็นวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ทั้งนี้สมาชิกครอบครัวควรจัดหาอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีปุ่มกดขนาดใหญ่ เครื่องคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ตที่มีหน้าจอขนาดใหญ่ เป็นต้น เพื่อความสะดวกในการใช้งานของผู้สูงอายุ

ปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศ

ผู้แสวงหาสารสนเทศอาจประสบปัญหาต่างๆ ในการแสวงหาสารสนเทศ เช่น ปัญหาด้านตัวผู้แสวงหาสารสนเทศ ปัญหาด้านคุณภาพของสารสนเทศ ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศ เป็นต้น ในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างสารสนเทศและผู้สูงอายุโดยการแสวงหาสารสนเทศและนำเสนอสารสนเทศที่หามาได้ให้ผู้สูงอายุอาจประสบปัญหาในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว

1.1 ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวบางรายอาจจะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงาน จึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ

1.2 ไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ สมาชิกครอบครัวบางรายอาจจะไม่ทราบว่าแหล่งสารสนเทศที่ผู้สูงอายุต้องการได้จากแหล่งใด (Eriksson-Backa 2010: 191) ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่มีอยู่ตามแหล่งสารสนเทศต่างๆ ได้

1.3 ไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการได้ เนื่องจากการแสวงหาสารสนเทศอาจมีค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าโทรศัพท์เพื่อสอบถามข้อมูล ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าธรรมเนียมการใช้บริการห้องสมุด ค่าบอกรับสมาชิกนิตยสาร ค่าใช้จ่ายในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น จึงทำให้สมาชิกครอบครัวบางรายที่มีข้อจำกัดด้านการเงินไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุได้

1.4 ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต เนื่องจากการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตจำเป็นต้องใช้ทักษะทางคอมพิวเตอร์และทักษะในการใช้งานอินเทอร์เน็ต จึงทำให้สมาชิกครอบครัวบางรายที่ไม่มีทักษะดังกล่าวไม่สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ตได้

1.5 ไม่มีทักษะด้านภาษา สารสนเทศที่ผู้สูงอายุต้องการอาจมีการบันทึกเป็นภาษาต่างประเทศ ทำให้สมาชิกครอบครัวที่ไม่มีทักษะด้านภาษาต่างประเทศไม่สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้

1.6 ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ ในบางครั้งเนื้อหาของสารสนเทศที่ผู้สูงอายุต้องการอาจเป็นเรื่องที่สมาชิกครอบครัวไม่มีความรู้ ทำให้สมาชิกครอบครัวประสบกับความยากลำบากในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุได้ (Abrahamson et al. 2008: 314)

1.7 ไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการได้ สมาชิกครอบครัวอาจไม่มั่นใจว่าจะสามารถแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการของผู้สูงอายุได้ เนื่องจากสาเหตุต่างๆ เช่น เนื้อหาของสารสนเทศที่ผู้สูงอายุต้องการมีจำนวนน้อย ไม่ทราบว่าแหล่งสารสนเทศที่ผู้สูงอายุต้องการได้จากแหล่งใด ไม่ทราบความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุ เป็นต้น

1.8 ไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารนิเทศที่ได้รับได้ สมาชิกครอบครัวอาจไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสารนิเทศที่ผู้สูงอายุต้องการ จึงทำให้ไม่สามารถที่จะประเมินคุณค่าของสารนิเทศที่แสวงหามาได้ (Wicks 2004: 18-19; Abrahamson et al. 2008: 314)

2. ปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ

2.1 สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร การเสื่อมสมรรถภาพของอวัยวะที่ใช้ในการสื่อสารของผู้สูงอายุ เช่น ความสามารถในการได้ยินลดลง การตอบสนองของระบบประสาทส่วนกลางช้าลง เป็นต้น ทำให้การสื่อสารข้อมูล และการทำความเข้าใจเป็นไปอย่างช้าๆ และไม่สมบูรณ์ ส่งผลให้เกิดการตีความผิดพลาดได้ง่าย (กุลยา ตันติผลาชีวะ 2556: 21-34) ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุจึงอาจเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารทั้งในด้านการสื่อสารเพื่อรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ และการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

2.2 ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน ทำให้สมาชิกครอบครัวไม่ทราบความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุ ซึ่งจะส่งผลให้การแสวงหาสารนิเทศเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากสมาชิกครอบครัวเองก็ไม่แน่ใจว่าสารนิเทศที่พบตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุหรือไม่

3. ปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ

3.1 สารนิเทศล้าสมัย สารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวแสวงหาได้อาจมีเนื้อหาที่ล้าสมัยไม่ทันต่อเหตุการณ์หรือบริบทสังคมในปัจจุบัน ทำให้ไม่สามารถนำสารนิเทศไปใช้ประโยชน์ได้

3.2 สารนิเทศมีข้อผิดพลาด สารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวแสวงหาได้อาจมีข้อผิดพลาดซึ่งอาจส่งผลเสียหรือเป็นอันตรายต่อผู้ที่นำไปใช้ โดยเฉพาะหากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของบุคคล เช่น วิธีการใช้ยา ปริมาณยาที่จะต้องรับประทาน เป็นต้น

3.3 สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ ทำให้ผู้ที่ได้รับสารนิเทศเกิดข้อสงสัย และไม่มั่นใจที่จะนำสารนิเทศไปใช้งาน (Rainie and Fox 2000)

3.4 สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้มีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจหรือดำเนินการในเรื่องต่างๆ ได้ (Wicks 2004: 18-19)

3.5 สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ ทำให้สมาชิกครอบครัวไม่พบสารนิเทศที่ผู้สูงอายุต้องการ (Abrahamson et al. 2008: 314; Eriksson-Backa 2010: 189) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่มีการผลิตหรือเผยแพร่สารนิเทศที่มีเนื้อหาในเรื่องดังกล่าว

3.6 สารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป สารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวแสวงหาได้อาจมีศัพท์วิชาการหรือศัพท์เฉพาะจำนวนมาก (Abrahamson et al. 2008: 314) ทำให้สมาชิกครอบครัวที่ไม่มีพื้นความรู้ในเรื่องดังกล่าวไม่เข้าใจเนื้อหาของสารนิเทศ

4. ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ

4.1 แหล่งสารนิเทศบุคคล

4.1.1 แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการ ทำให้สมาชิกครอบครัวไม่ได้รับสารนิเทศที่ผู้สูงอายุต้องการ การที่แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบแก่สมาชิกครอบครัวได้อาจเป็นเพราะสาเหตุต่างๆ เช่น แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูล แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่ทราบหรือไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าว เป็นต้น

4.1.2 สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ ทำให้สมาชิกครอบครัวไม่สามารถเข้าถึงสารนิเทศที่ผู้สูงอายุต้องการได้

4.1.3 ได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ ผู้ให้สารนิเทศอาจจะไม่สะดวกที่จะให้สารนิเทศในทันที หรืออาจจะต้องใช้เวลาในการค้นหาสารนิเทศ จึงอาจทำให้สมาชิกครอบครัวไม่ได้รับสารนิเทศทันเวลาที่ผู้สูงอายุต้องการใช้งาน

4.1.4 ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย เนื่องจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในบางสาขาวิชาอาจมีจำนวนไม่มากนัก จึงอาจทำให้จำนวนผู้เชี่ยวชาญไม่เพียงพอที่จะให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการสารนิเทศของผู้แสวงหาสารนิเทศได้

4.2 แหล่งสารนิเทศสถาบัน

4.2.1 ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง แหล่งสารนิเทศสถาบันที่สมาชิกครอบครัวต้องการใช้เพื่อแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุอาจอยู่ห่างไกลจากบ้านหรือสถานที่ทำงานของสมาชิกครอบครัว ทำให้สมาชิกครอบครัวไม่สะดวกในการเดินทางไปใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันที่ตั้งของแหล่งสารนิเทศสถาบันนับเป็นประเด็นสำคัญประการหนึ่งที่ผู้แสวงหาสารนิเทศมักพิจารณาในการแสวงหาสารนิเทศ หากแหล่งสารนิเทศสถาบันตั้งอยู่ไกลก็อาจมีผลทำให้สมาชิกครอบครัวเลือกที่จะแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศอื่นที่เข้าถึงได้ง่ายกว่า

4.2.2 ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันในช่วงเวลาที่เปิดทำการ เนื่องจากแหล่งสารนิเทศสถาบันบางแห่งเปิดทำการในวันเวลาราชการ ทำให้สมาชิกครอบครัวบางรายที่ต้องทำงานในช่วงเวลาดังกล่าวไม่สะดวกในการเข้าใช้บริการได้

4.2.3 ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน เนื่องจากแหล่งสารนิเทศสถาบันบางแห่งมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการใช้บริการ จึงอาจทำให้สมาชิกครอบครัวบางรายเลือกที่จะไม่ใช้บริการจากแหล่งสารนิเทศสถาบันนั้นๆ เนื่องจากไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายได้ หรืออาจเห็นว่าสารนิเทศที่จะได้รับไม่คุ้มค่างับค่าใช้จ่ายที่จะต้องเสียไป

4.2.4 มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย แหล่งสารนิเทศสถาบันอาจมีการผลิตหรือรวบรวมสารนิเทศบางเรื่องไม่มากนัก เนื่องมาจากงบประมาณที่มีจำกัดหรือนโยบายของแหล่งสารนิเทศสถาบันแต่ละแห่ง

4.2.5 ระบบจัดเก็บและสืบค้นสารนิเทศไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ยากต่อการค้นหาสารนิเทศ หรืออาจทำให้สมาชิกครอบครัวไม่สามารถเข้าถึงสารนิเทศที่ต้องการได้ทั้งๆ ที่แหล่งสารนิเทศสถาบันมีการรวบรวมสารนิเทศเรื่องดังกล่าวไว้เพื่อให้บริการ (Wicks 2004: 18-19)

4.2.6 แหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแหล่งสารนิเทศสถาบันไม่มีการผลิตหรือรวบรวมสารนิเทศในเรื่องดังกล่าว หรืออาจให้บริการเฉพาะผู้ที่เป็สมาชิกเท่านั้น ทำให้สมาชิกครอบครัวที่เป็นบุคคลภายนอกไม่สามารถเข้าใช้บริการได้

4.3 แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน

4.3.1 ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง การใช้แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนอาจมีค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงสารนิเทศ เช่น ค่าหนังสือพิมพ์ ค่าบอกรับสมาชิกนิตยสาร เป็นต้น จึงทำให้สมาชิกครอบครัวบางรายอาจประสบปัญหาเรื่องเสียค่าใช้จ่ายได้

4.3.2 ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ รายการโทรทัศน์หรือรายการวิทยุบางรายการอาจออกอากาศในช่วงเวลาที่สมาชิกครอบครัวต้องทำงาน หรือช่วงเวลาที่ออกอากาศดึกเกินไป ทำให้สมาชิกครอบครัวไม่สะดวกที่จะการรับชมหรือรับฟังรายการเพื่อแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

4.3.3 มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนอาจมีการเผยแพร่สารนิเทศในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการไม่มากนัก ทำให้สมาชิกครอบครัวพบสารนิเทศที่ผู้สูงอายุต้องการจำนวนน้อย

4.3.4 ไม่มีรายการวิทยุ / รายการโทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการ แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนอาจไม่มีนโยบายในการผลิตหรือเผยแพร่สารนิเทศในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ จึงทำให้ไม่มีสารนิเทศที่นำเสนอเนื้อหาในเรื่องดังกล่าว สมาชิกครอบครัวจึงไม่สามารถแสวงหาสารนิเทศที่ผู้สูงอายุต้องการได้

4.4 แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต

4.4.1 ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต เนื่องจากการแสวงหาสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงอาจทำให้สมาชิกครอบครัวบางรายประสบปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายได้

4.4.2 สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เช่น การเปลี่ยนแปลงเนื้อหาของสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต การเปลี่ยนที่อยู่ของเว็บไซต์ (URL) เป็นต้น ทำให้สมาชิกครอบครัวอาจไม่พบสารนิเทศที่เคยสืบค้นได้

4.4.3 ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ เนื่องจากแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตเปิดโอกาสให้ผู้ใช้สามารถเผยแพร่สารนิเทศได้อย่างเสรี จึงทำให้สารนิเทศที่ไม่มีการอ้างอิงที่มาของแหล่งข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือ

4.4.4 สืบค้นยาก เนื่องจากบางเว็บไซต์อาจได้รับการออกแบบมาไม่เหมาะสมกับการใช้งานของผู้ใช้ จึงทำให้ยากต่อการสืบค้น และอาจทำให้สมาชิกครอบครัวต้องใช้เวลาอันยาวนานกว่าจะสืบค้นได้สารนิเทศที่ผู้สูงอายุต้องการ

4.4.5 ไม่ตรงกับที่ต้องการ ทำให้สมาชิกครอบครัวไม่พบสารนิเทศที่ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเนื้อหาของสารนิเทศที่ผู้สูงอายุต้องการอาจไม่มีการเผยแพร่ในแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต (Abrahamson et al. 2008: 314)

5. ปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

5.1 ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เนื่องจากการนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเองไม่ว่าจะเป็น การอ่านให้ฟัง การพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศ หรือการสาธิต จำเป็นต้องใช้เวลาในการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวบางรายอาจต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงาน จึงทำให้ไม่มีเวลาที่แนะนำสารนิเทศที่หามาได้ให้ผู้สูงอายุ (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ 2540: 65)

5.2 ไม่ชำนาญกับการใช้สื่อสมัยใหม่ ในการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุผ่านสื่อสมัยใหม่ สมาชิกครอบครัวจะต้องมีทักษะในการใช้งานสื่อดังกล่าวเพื่อที่จะสามารถนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากสมาชิกครอบครัวไม่ชำนาญกับการใช้สื่อสมัยใหม่ ก็อาจทำให้เกิดการติดขัดในการนำเสนอสารนิเทศหรืออาจต้องใช้เวลาอันยาวนานกว่าจะนำเสนอสารนิเทศที่ต้องการได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ มีงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 8 เรื่อง ซึ่งเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกื้อหนุนด้านสารนิเทศให้กับผู้สูงอายุ และงานวิจัยต่างประเทศ จำนวน 2 เรื่อง ซึ่งเป็นงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

งานวิจัยในประเทศไทย

สุธีรา นัยจันทร์ (2530) ศึกษาเรื่องการศึกษาบทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ ศึกษาเฉพาะกรณี : ครอบครัวผู้ใช้บริการศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ ดินแดง และครอบครัวสมาชิกชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลสงฆ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัว บทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ และความต้องการบริการสังคมผู้สูงอายุของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ บุตรหลานในครอบครัวของผู้สูงอายุที่ใช้บริการศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ ดินแดง และบุตรหลานในครอบครัวของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลสงฆ์ จำนวน 131 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า ครอบครัวมีบทบาทในการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับข่าวสารประจำวันในระดับมาก และได้รับข่าวสารของหน่วยงานที่จัดบริการสำหรับผู้สูงอายุในระดับปานกลาง

ยุวดี กฤษวัฒนาภรณ์ (2537) ศึกษาเรื่องการศึกษาการสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวที่มีต่อผู้สูงอายุ ในเคหะชุมชนทุ่งสองห้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุในครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมที่ผู้สูงอายุได้รับจากครอบครัว และเพื่อประมวลข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ในชุมชน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเคหะชุมชนทุ่งสองห้องที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 75 ปี จำนวน 140 คน ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมในด้านข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลาง โดยผู้สูงอายุได้รับการสนับสนุนทางสังคมในด้านข้อมูลข่าวสารในเรื่องคำแนะนำในการแก้ปัญหา และเรื่องกิจกรรมทางศาสนาในระดับมาก และได้รับการสนับสนุนทางสังคมในด้านข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลางในเรื่องของสมาชิกในครอบครัว เรื่องข่าวสารของหน่วยงานที่จัดบริการให้ผู้สูงอายุ เรื่องงานอดิเรก เรื่องกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหรือบันเทิง เรื่องการติดต่อธุระนอกบ้าน เรื่องการปรับตัวให้เหมาะกับวัยของผู้สูงอายุ เรื่องข่าวประจำวัน เรื่องนอกบ้าน เรื่องการปฏิบัติตนในยามเจ็บป่วย เรื่องการพบปะติดต่อญาติหรือเพื่อนฝูง ตามลำดับ และได้รับการสนับสนุนทางสังคมในด้านข้อมูลข่าวสารในเรื่องการนำความรู้ของผู้สูงอายุมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในระดับน้อย ซึ่งสมาชิกครอบครัวจะใช้วิธีการพูดคุยกับผู้สูงอายุเพื่อบอกเล่าข้อมูลข่าวสารหรือให้คำแนะนำแก่ผู้สูงอายุ

จิระพร อภิชาติบุตร (2540) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การอุปถัมภ์จากครอบครัว และการบริการสุขภาพในชุมชน กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนแออัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนแออัด ในกรุงเทพมหานคร และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การอุปถัมภ์จากครอบครัว และการบริการสุขภาพในชุมชน กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนแออัด รวมถึงศึกษาตัวแปรที่ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนแออัด โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบวัดคุณภาพชีวิตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุจำนวน 300 คน ที่อยู่ในชุมชนแออัดจำนวน 10 เขต ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า คนในครอบครัวมีการจัดหาอุปกรณ์เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับทราบข่าวสาร เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ตลอดจนการเล่าเรื่องราวต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกครอบครัวให้ผู้สูงอายุได้รับรู้

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ (2540 ก) ศึกษาเรื่องการเกื้อหนุนทางสังคมแก่ผู้สูงอายุ พื้นที่ศึกษาในเขตภาคกลาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของปัจจัยเกื้อหนุนทางสังคมของผู้สูงอายุ บริการสวัสดิการสังคมต่างๆ ที่ผู้สูงอายุได้รับและใช้อยู่สม่ำเสมอ ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อปัจจัยเกื้อหนุนทางสังคมและบริการต่างๆ ตลอดจนความคาดหวังหรือสิ่งพึงประสงค์จะได้รับจากแหล่งต่างๆ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบลึกและวิธีการสนทนากลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุในจังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดสระบุรี และจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 250 ราย ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า ผู้สูงอายุได้รับการเกื้อหนุนด้านข้อมูลข่าวสารจากบุคคลในครอบครัวเป็นประจำ โดยการสนทนาพูดคุยกันในเรื่องสุขภาพ เรื่องในครอบครัว เรื่องในชุมชน และเรื่องข่าวสารบ้านเมือง

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ (2540 ข) ศึกษาเรื่องการเกื้อหนุนทางสังคมแก่ผู้สูงอายุ พื้นที่ศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการเกื้อหนุนทางสังคมของผู้สูงอายุ บริการสวัสดิการสังคมที่ผู้สูงอายุไปใช้บริการ รวมทั้งความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้สูงอายุ โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มแบบลึกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดสกลนคร จำนวน 250 ราย ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า ผู้สูงอายุได้รับการเกื้อหนุนด้านข้อมูลข่าวสารจากบุคคลในครอบครัวในระดับปานกลาง โดยการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน เนื่องจากบุตรของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ประกอบอาชีพจึงไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยกับผู้สูงอายุ

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ (2541) ศึกษาเรื่องการเกื้อหนุนทางสังคมแก่ผู้สูงอายุ พื้นที่ศึกษาในเขตภาคเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการเกื้อหนุนทางสังคมของผู้สูงอายุ บริการสวัสดิการสังคมที่ผู้สูงอายุไปใช้บริการ รวมทั้งความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้สูงอายุ โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มแบบลึกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุในจังหวัด อุทัยธานี และจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 250 ราย ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า ผู้สูงอายุได้รับการเกื้อหนุนด้านข้อมูลข่าวสารจากบุคคลในครอบครัวค่อนข้างน้อย โดยการสนทนาทางโทรศัพท์ เพื่อพูดคุยถามไถ่ในเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกครอบครัว

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และระพีพรรณ คำหอม (2541) ศึกษาเรื่องการพัฒนา สถาบันครอบครัว : ปัจจัยสำคัญในการเกื้อหนุนผู้สูงอายุ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะการดูแล และสภาพปัญหาในการดูแลผู้สูงอายุของครอบครัว ศักยภาพของครอบครัวต่อการเกื้อหนุนผู้สูงอายุ และปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมศักยภาพของครอบครัวให้เข้มแข็ง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ในการเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว จำนวน 700 ราย โดย ศึกษาเฉพาะในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า บุคคลในครอบครัวได้ส่งเสริมและจัดการให้ผู้สูงอายุได้รับข้อมูล ข่าวสารโดยใช้วิธีการต่างๆ ได้แก่ การพูดคุยกับผู้สูงอายุ การสื่อสารทางโทรศัพท์กับผู้สูงอายุ การจัดหาหนังสือพิมพ์หรือวิดีโอให้ผู้สูงอายุ การเชิญชวนให้ผู้สูงอายุดูรายการโทรทัศน์หรือฟังวิทยุ โดยบุคคลในครอบครัวมีการให้ข้อมูลข่าวสารที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพและการป้องกันโรค และด้านข่าวสารทั่วไปในระดับมาก และการให้ข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลางสำหรับเนื้อหา ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการบันเทิง ละคร และกีฬา ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และภาวนา พัฒนศรี (2544) ศึกษาเรื่องการเกื้อหนุนทาง สังคมแก่ผู้สูงอายุ พื้นที่ศึกษาในเขตภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของ ผู้สูงอายุ เครือข่ายทางสังคม การเกื้อหนุนทางสังคม บริการสวัสดิการสังคมที่ผู้สูงอายุได้รับ ความพึงพอใจ และความคาดหวังของผู้สูงอายุ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ประชากรตัวอย่างในจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสตูล จำนวน 250 ราย ผลการวิจัยในส่วนที่ เกี่ยวข้องพบว่า ผู้สูงอายุได้รับการเกื้อหนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารจากบุคคลในครอบครัวและ เครือญาติ โดยการสนทนาประจำวัน และการติดต่อทางโทรศัพท์หรือจดหมายระหว่างผู้สูงอายุและ ญาติที่อยู่ห่างไกล ในเรื่องการดำเนินชีวิตของสมาชิกครอบครัว เรื่องทั่วไป เรื่องในชุมชน เรื่อง การประกอบอาชีพ และเรื่องสุขภาพ

งานวิจัยต่างประเทศ

Pálsdóttir (2011) ได้ศึกษาเรื่องการค้นพบสารนิเทศในโอกาสต่างๆ ของผู้สูงอายุชาวไอซ์แลนด์ และญาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการศึกษาเกี่ยวกับการค้นพบสารนิเทศในโอกาสต่างๆ ของผู้สูงอายุและญาติ โดยทำการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุชาวไอซ์แลนด์จำนวน 12 คน และญาติจำนวน 12 คน ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า ญาติแสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพและด้านสวัสดิการจากรัฐให้ผู้สูงอายุ โดยญาติมักจะค้นพบสารนิเทศจากการพูดคุยกับสมาชิกครอบครัว เพื่อน หรือคนรู้จัก และจากวิทยุ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ ส่วนการค้นพบสารนิเทศระหว่างการแสวงหาสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตนั้นมีน้อยมาก

Pálsdóttir (2012) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมสารนิเทศของผู้สูงอายุ: การได้รับความช่วยเหลือจากญาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความช่วยเหลือด้านพฤติกรรมสารนิเทศที่ผู้สูงอายุได้รับจากญาติ และประสบการณ์ของผู้สูงอายุในฐานะผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือ โดยทำการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุชาวไอซ์แลนด์จำนวน 16 คน และญาติจำนวน 20 คน ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า นอกจากการให้ความช่วยเหลือตามที่ผู้สูงอายุร้องขอแล้ว ญาติจะคอยสังเกตว่าผู้สูงอายุมีความลำบากในการเข้าถึงสารนิเทศหรือไม่และมีความจำเป็นต้องได้รับสารนิเทศเรื่องใด เพื่อจะได้ให้ความช่วยเหลือโดยที่ผู้สูงอายุไม่ต้องร้องขอ โดยญาติได้ให้การเกื้อหนุนสารนิเทศแก่ผู้สูงอายุในเรื่องที่มีเนื้อหาด้านสวัสดิการจากรัฐ ด้านสุขภาพ ด้านการเงิน และด้านข่าวคราวของญาติและเพื่อนของผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตามผู้สูงอายุก็รู้สึกลำบากใจที่จะต้องขอความช่วยเหลือและไม่อยากเป็นภาระให้กับญาติ ผู้สูงอายุจึงพยายามที่จะขอความช่วยเหลือเฉพาะเรื่องที่เป็นเท่านั้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 เรื่อง ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นงานวิจัยในประเทศ 8 เรื่อง และงานวิจัยต่างประเทศ จำนวน 2 เรื่อง สามารถสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

1. การรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ

ผลการวิจัยของ Pálsdóttir (2012) พบว่า นอกจากการให้ความช่วยเหลือตามที่ผู้สูงอายุร้องขอแล้ว ญาติจะคอยสังเกตว่าผู้สูงอายุมีความลำบากในการเข้าถึงสารนิเทศหรือไม่และมีความจำเป็นต้องได้รับสารนิเทศเรื่องใด เพื่อจะได้ให้ความช่วยเหลือโดยที่ผู้สูงอายุไม่ต้องร้องขอ

2. เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ

ผลการวิจัยของ สุธีรา นุ้ยจันทร์ (2530) พบว่า ครอบครัวมีบทบาทในการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับข่าวสารประจำวันในระดับมาก และได้รับข่าวสารของหน่วยงานที่จัดบริการสำหรับผู้สูงอายุในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยุวดี กฤษวัฒนาภรณ์ (2537) ที่พบว่าผู้สูงอายุได้รับการสนับสนุนทางสังคมในด้านข้อมูลข่าวสารในเรื่องคำแนะนำในการแก้ปัญหา และเรื่องกิจกรรมทางศาสนาในระดับมาก และได้รับการสนับสนุนทางสังคมในด้านข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลางในเรื่องของสมาชิกในครอบครัว เรื่องข่าวสารของหน่วยงานที่จัดบริการให้ผู้สูงอายุ เรื่องงานอดิเรก เรื่องกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหรือบันเทิง เรื่องการติดต่อธุระนอกบ้าน

เรื่องการปรับตัวให้เหมาะกับวัยของผู้สูงอายุ เรื่องข่าวประจำวัน เรื่องนอกบ้าน เรื่องการปฏิบัติตน ในยามเจ็บป่วย เรื่องการพบปะติดต่อญาติหรือเพื่อนฝูง ตามลำดับ และได้รับการสนับสนุนทางสังคม ในด้านข้อมูลข่าวสารในเรื่องการนำความรู้ของผู้สูงอายุมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในระดับน้อย

ผลการวิจัยของศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ (2540 ก) พบว่า ผู้สูงอายุได้รับการเกื้อหนุน ด้านข้อมูลข่าวสารจากบุคคลในครอบครัวในเรื่องสุขภาพ เรื่องในครอบครัว เรื่องในชุมชน และ เรื่องข่าวสารบ้านเมือง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และภาวนา พัฒนศรี (2544) ที่พบว่า ผู้สูงอายุได้รับการเกื้อหนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารจากบุคคลในครอบครัว และเครือข่ายในเรื่องการดำเนินชีวิตของสมาชิกครอบครัว เรื่องทั่วไป เรื่องในชุมชน เรื่องการประกอบ อาชีพ และเรื่องสุขภาพ และผลการวิจัยของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ (2541) ที่พบว่า ผู้สูงอายุ ได้รับการเกื้อหนุนด้านข้อมูลข่าวสารจากบุคคลในครอบครัวในเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิก ครอบครั

ผลการวิจัยของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และระพีพรรณ คำหอม (2541) พบว่า บุคคลในครอบครัวมีการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงอายุในเรื่องที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพและการป้องกันโรค และด้านข่าวสารทั่วไปในระดับมาก และมีการให้ข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลางสำหรับเนื้อหา ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการบันเทิง ละคร และกีฬา ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ

ผลการวิจัยของ Pálsdóttir (2011) พบว่า ญาติแสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพ และด้านสวัสดิการจากรัฐให้ผู้สูงอายุ เช่นเดียวกับกับผลการวิจัยของ Pálsdóttir (2012) ที่พบว่า ญาติให้การเกื้อหนุนสารนิเทศแก่ผู้สูงอายุในเรื่องที่มีเนื้อหาด้านสวัสดิการจากรัฐ ด้านสุขภาพ ด้านการเงิน และด้านข่าวคราวของญาติและเพื่อนของผู้สูงอายุ

3. แหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้

ผลการวิจัยของ Pálsdóttir (2011) พบว่า ญาติมักจะค้นพบสารนิเทศจากการพูดคุยกับ สมาชิกครอบครัว เพื่อน หรือคนรู้จัก และจากวิทยุ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ ส่วนการค้นพบ สารนิเทศระหว่างการแสวงหาสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตนั้นมีน้อยมาก

4. วิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

ผลการวิจัยของยูวดี ฤกษ์วัฒนาภรณ์ (2537) ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ (2540 ก) ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ (2540 ข) ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ (2541) และศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และภาวนา พัฒนศรี (2544) พบตรงกันว่า สมาชิกครอบครัวใช้วิธีการพูดคุยเพื่อบอกเล่า สารนิเทศแก่ผู้สูงอายุ โดยการสนทนาประจำวันและการสนทนาทางโทรศัพท์หรือทางจดหมาย ส่วนผลการวิจัยของ จิระพร อภิชาติบุตร (2540) และ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และระพีพรรณ คำหอม (2541) พบว่า นอกจากสมาชิกครอบครัวใช้วิธีการพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศแก่ผู้สูงอายุแล้ว สมาชิกครอบครัวยังมีการจัดหาทรัพยากรสารนิเทศให้ผู้สูงอายุด้วย

5. ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

ผลการวิจัยของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ (2540 ข) พบว่า บุตรของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องประกอบอาชีพของตนเองจึงไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยกับผู้สูงอายุเพื่อบอกเล่าสารนิเทศ ส่วนผลการวิจัยของ Pálsdóttir (2012) พบว่า ผู้สูงอายุรู้สึกลำบากใจที่จะต้องขอความช่วยเหลือและไม่อยากเป็นภาระให้กับญาติ ผู้สูงอายุจึงพยายามที่จะขอความช่วยเหลือเฉพาะเรื่องที่จำเป็นเท่านั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแสวงหาสารนิเทศให้ ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัว โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
2. การกำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิจัย

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องด้วยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการแสวงหา สารนิเทศ และการเกื้อหนุนผู้สูงอายุ จากหนังสือ วารสาร บทความวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งสืบค้นสารนิเทศจากอินเทอร์เน็ต และฐานข้อมูลออนไลน์

การกำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกครอบครัวของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะเครือญาติโดยมีความผูกพันกันทางสายโลหิตหรือทางกฎหมายกับผู้สูงอายุ โดยเป็นผู้ที่อยู่ในรุ่นถัดจากผู้สูงอายุลงมา เช่น ลูก ลูกเขย ลูกสะใภ้ หลาน เป็นต้น ทั้งนี้ไม่รวมถึง คู่สมรส และสมาชิกครอบครัวที่อยู่ในรุ่นเดียวกันกับผู้สูงอายุ เช่น พี่น้องของผู้สูงอายุ และมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- 1.1 พักอาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกับผู้สูงอายุ
- 1.2 เคยมีประสบการณ์ในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

2. กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 กำหนดพื้นที่ในการศึกษาเป็นเขตในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 50 เขต จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากเลือกเขตที่จะทำการศึกษาจำนวน 5 เขต ได้แก่ เขตบางกอกน้อย เขตพระนคร เขตจตุจักร เขตบางคอแหลม และเขตวัฒนา

2.2 ใช้วิธีสุ่มแบบกำหนดจำนวนตัวอย่าง (Quota Sampling) โดยจะสุ่มตัวอย่างจากทั้ง 5 เขต เขตละ 20 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 100 คน

2.3 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยจะไปตามสถานที่ต่างๆ ที่สมาชิกครอบครัวนิยามพาผู้สูงอายุไปพักผ่อนหรือใช้เวลาว่างร่วมกัน เช่น สวนสาธารณะ ศูนย์การค้า ศาสนสถาน เป็นต้น ซึ่งอยู่ในบริเวณของพื้นที่ทั้ง 5 เขต โดยผู้วิจัยจะเข้าไปสอบถามผู้ที่มากับผู้สูงอายุว่ามีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่ต้องการหรือไม่ และขอความร่วมมือในการทำวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้สูงอายุ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และปัญหาสุขภาพ ลักษณะคำถามในตอนนี้เป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกได้คำตอบเดียวและหลายคำตอบและคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของสมาชิกครอบครัว แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกครอบครัว จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และความสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวกับผู้สูงอายุ ลักษณะคำถามในตอนนี้เป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกได้คำตอบเดียวและคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัวในด้านการรับทราบความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุ เนื้อหาของสารสนเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ แหล่งสารสนเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้ และวิธีการนำเสนอสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ จำนวน 5 ข้อ ลักษณะคำถามในตอนนี้เป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกได้หลายคำตอบและคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุและข้อเสนอแนะ โดยผู้วิจัยจำแนกปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว ปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ ปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ และปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ลักษณะคำถามในส่วนของปัญหาเป็นแบบมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยกำหนดระดับปัญหาออกเป็น 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมาก
3	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อย
1	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ส่วนข้อเสนอแนะเป็นคำถามปลายเปิดที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นได้

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เมื่อสร้างแบบสัมภาษณ์เสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับสมาชิกครอบครัวที่พาผู้สูงอายุไปพักผ่อนตามสถานที่ต่างๆ ในพื้นที่เขตยานนาวา จำนวน 10 คน

จากการทดสอบแบบสัมภาษณ์พบว่า มีข้อบกพร่องและได้ทำการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ดังนี้

1. คำถามส่วนที่ 1 ข้อ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการศึกษาของผู้สูงอายุ จากการทดสอบแบบสัมภาษณ์พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก จึงได้ปรับรวมตัวเลือก “ปริญญาตรี” “ปริญญาโท” “ปริญญาเอก” เป็น “ปริญญาตรีหรือสูงกว่า”

2. คำถามส่วนที่ 2 ตอนที่ 2 ข้อที่ 3 คำถามเกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้ จากการทดสอบแบบสัมภาษณ์พบว่า สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่มีการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันที่เป็นศาสนสถาน และแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตที่เป็นเว็บไซต์ธรรมะ จึงได้เพิ่มตัวเลือกย่อยภายใต้ตัวเลือก “แหล่งสารนิเทศสถาบัน” คือ “ศาสนสถาน” และเพิ่มตัวเลือกย่อยภายใต้ตัวเลือก “แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต” คือ “เว็บไซต์ธรรมะ”

3. คำถามส่วนที่ 2 ตอนที่ 2 ข้อที่ 5 คำถามเกี่ยวกับวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ จากการทดสอบแบบสัมภาษณ์พบว่า สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่มีการใช้วิธีการสาธิตในการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ จึงได้เพิ่มตัวเลือกย่อยภายใต้ตัวเลือก “การนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง” คือ “การสาธิต”

4. คำถามส่วนที่ 2 ตอนที่ 3 หัวข้อปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล ข้อ 1 แก้ไขจาก “ไม่ทราบแหล่งสารนิเทศบุคคลที่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้” เป็น “แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้” เพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อนกับปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัวในประเด็นปัญหาเรื่องไม่ทราบแหล่งสารนิเทศ

5. คำถามส่วนที่ 2 ตอนที่ 3 หัวข้อปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน ข้อ 6 แก้ไขจาก “ไม่ทราบแหล่งสารนิเทศสถาบันที่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้” เป็น “แหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้” เพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อนกับปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัวในประเด็นปัญหาเรื่องไม่ทราบแหล่งสารนิเทศ

เมื่อทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ (ภาคผนวก) ดังกล่าว ไปใช้ในการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ไปตามสถานที่ต่างๆ ที่สมาชิกครอบครัวนิยมพาผู้สูงอายุไปพักผ่อนหรือใช้เวลาว่างร่วมกัน เช่น สวนสาธารณะ ศูนย์การค้า ศาสนสถาน เป็นต้น ซึ่งอยู่ในบริเวณของพื้นที่ 5 เขต คือ เขตบางกอกน้อย เขตพระนคร เขตจตุจักร เขตบางคอแหลม และเขตวัฒนา ระหว่างวันที่ 8-31 มกราคม 2557 โดยผู้วิจัยได้เข้าไปสอบถามผู้ที่มากับผู้สูงอายุว่ามีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่ต้องการหรือไม่ และขอความร่วมมือในการทำวิจัย

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ มีแบบสัมภาษณ์ที่นำมาวิเคราะห์ได้ทั้งสิ้น 100 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

ข้อจำกัดของข้อมูล

เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นการสอบถามข้อมูลย้อนหลัง ทำให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ต้องนึกถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมา ข้อมูลที่ได้จึงอาจคลาดเคลื่อนไปบ้างตามความสามารถในการจดจำของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้พยายามออกแบบแบบสัมภาษณ์โดยใช้คำถามที่ไม่ระบุช่วงเวลา พร้อมทั้งได้อธิบายและชี้แจงรายละเอียดอย่างชัดเจนแก่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ก่อนทำการสัมภาษณ์

สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากสมาชิกครอบครัวที่มีอายุ 51-59 ปี และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. มีจำนวนน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับช่วงอายุอื่นหรือกลุ่มระดับการศึกษาอื่น ทำให้การแสดงผลข้อมูลมีส่วนไม่เหมาะสม สำหรับการวิจัยในอนาคตจึงควรมีการจัดกลุ่มข้อมูลให้มีความเหมาะสมมากขึ้น โดยหากกลุ่มที่กำหนดไว้มีจำนวนน้อยก็ควรมีการปรับรวมกับกลุ่มอื่น เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปอย่างเหมาะสม

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ด้านสังคมศาสตร์สำหรับวินโดวส์ (Statistical Packages for the Social Science for Windows - SPSS) สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และใช้วิธีการจัดกลุ่มคำตอบสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ส่วนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลของผู้สูงอายุ ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 ตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกครอบครัว และข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 ตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัวในด้าน การรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ แหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้ และวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ส่วนที่ 2 ตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่สมาชิกครอบครัว ประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของ ค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	ประสบปัญหามากที่สุด (มส)
3.51 – 4.50	หมายถึง	ประสบปัญหามาก (ม)
2.51 – 3.50	หมายถึง	ประสบปัญหามากกลาง (ป)
1.51 – 2.50	หมายถึง	ประสบปัญหาน้อย (น)
1.00 – 1.50	หมายถึง	ประสบปัญหาน้อยที่สุด (นส)

ส่วนที่ไม่ประสบปัญหากำหนดให้ค่าน้ำหนักเป็น 0 และไม่นำมาคิดค่าทางสถิติ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

N	หมายถึง	จำนวนประชากร
f	หมายถึง	จำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แต่ละข้อคำถาม
\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สำหรับข้อเสนอแนะที่ได้จากคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์โดยจัดกลุ่มคำตอบที่ได้ เป็นด้านต่างๆ โดยในแต่ละด้านจะเรียงตามความถี่ของจำนวนผู้ให้ข้อเสนอแนะ

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณหาค่าสถิติ และสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลที่ได้ในรูปแบบตารางและการบรรยายประกอบตาราง ดังรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 ส่วนสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ นำเสนอในบทที่ 5

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เรื่องการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ โดยสมาชิกครอบครัว แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้สูงอายุที่ตอบแบบสัมภาษณ์ (ตารางที่ 1-3)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของสมาชิกครอบครัวที่ตอบแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 4-6)

ตอนที่ 2 การแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัวในด้านการรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ แหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้ และวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ (ตารางที่ 7-16)

ตอนที่ 3 ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ (ตารางที่ 17-32) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้สูงอายุที่ตอบแบบสัมภาษณ์

การนำเสนอข้อมูลในส่วนที่ 1 เป็นการศึกษาข้อมูลของผู้สูงอายุที่ตอบแบบสัมภาษณ์ ซึ่งครอบคลุมข้อมูลส่วนบุคคลในด้านอายุ ระดับการศึกษา และปัญหาสุขภาพ ดังนี้

1.1 อายุ

จากการศึกษาอายุของผู้สูงอายุ (ตารางที่ 1) พบว่า ผู้สูงอายุจำนวนมากที่สุด 57 คน (ร้อยละ 57.00) เป็นผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60-69 ปี) รองลงมาจำนวน 33 คน (ร้อยละ 33.00) เป็นผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70-79 ปี) และจำนวนน้อยที่สุด 10 คน (ร้อยละ 10.00) เป็นผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป)

ตารางที่ 1 ช่วงอายุของผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60-69 ปี)	57	57.00
ผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70-79 ปี)	33	33.00
ผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป)	10	10.00
รวม	100	100.00

1.2 ระดับการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องระดับการศึกษาของผู้สูงอายุ (ตารางที่ 2) พบว่า ผู้สูงอายุจำนวนมากที่สุด 61 คน (ร้อยละ 61.00) สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมาจำนวน 12 คน (ร้อยละ 12.00) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า และจำนวนน้อยที่สุด 3 คน (ร้อยละ 3.00) สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.

ตารางที่ 2 ระดับการศึกษาของผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยเรียน	11	11.00
ประถมศึกษา	61	61.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	7	7.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	3	3.00
อนุปริญญา / ปวส. / ปวท.	6	6.00
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	12	12.00
รวม	100	100.00

1.3 ปัญหาสุขภาพ

จากการศึกษาปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุจำนวน 100 คน (ตารางที่ 3) พบว่า ผู้สูงอายุเกือบทั้งหมดจำนวน 92 คน (ร้อยละ 92.00) มีปัญหาสุขภาพ และมีผู้สูงอายุเพียง 8 คน (ร้อยละ 8.00) ที่ไม่มีปัญหาสุขภาพ เมื่อพิจารณาปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุจำนวนมากที่สุด 64 คนเท่ากัน (ร้อยละ 69.57) มีปัญหาด้านการมองเห็น และปัญหาด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย รองลงมาจำนวน 49 คน (ร้อยละ 53.26) มีโรคประจำตัว และจำนวนน้อยที่สุด 36 คน (ร้อยละ 39.13) มีปัญหาด้านความจำ สำหรับผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวได้ระบุโรคประจำตัว ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง (29 คน) โรคเบาหวาน (23 คน) โรคหัวใจ (10 คน) และโรคไต (2 คน)

ตารางที่ 3 ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่าง*

ปัญหาสุขภาพ	(N = 100)	
	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีปัญหา	8	8.00
มีปัญหาสุขภาพ	92	92.00
การมองเห็น	64	69.57
การได้ยิน	44	47.83
การเคลื่อนไหวร่างกาย	64	69.57
ความจำ	36	39.13
มีโรคประจำตัว	49	53.26

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของสมาชิกครอบครัว

การนำเสนอข้อมูลในส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาข้อมูลสมาชิกครอบครัวที่ตอบแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกครอบครัว

การนำเสนอข้อมูลในตอนต้นที่ 1 เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกครอบครัว ซึ่งครอบคลุมข้อมูลส่วนบุคคลในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และความสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวกับผู้สูงอายุ ดังนี้

1.1 เพศ

สมาชิกครอบครัว ประกอบด้วย เพศชายจำนวน 40 คน (ร้อยละ 40.00) และเพศหญิงจำนวน 60 คน (ร้อยละ 60.00)

1.2 อายุและระดับการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องอายุของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 4) พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี มีจำนวน 47 คน (ร้อยละ 47.00) สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี มีจำนวน 36 คน (ร้อยละ 36.00) สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี มีจำนวน 14 คน (ร้อยละ 14.00) และสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี มีจำนวน 3 คน (ร้อยละ 3.00)

ในการศึกษาเรื่องระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัวโดยรวม พบว่า สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด 53 คน (ร้อยละ 53.00) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี รองลงมาจำนวน 22 คน (ร้อยละ 22.00) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท และจำนวนน้อยที่สุด 3 คน (ร้อยละ 3.00) สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. และไม่มีสมาชิกครอบครัวที่ไม่เคยเรียน หรือ สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือระดับปริญญาเอก

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 36 คน (ร้อยละ 76.60) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี รองลงมาจำนวน 5 คน (ร้อยละ 10.64) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท และจำนวนน้อยที่สุด 2 คน (ร้อยละ 4.26) สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.

สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด 14 คน (ร้อยละ 38.89) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท รองลงมาใกล้เคียงกันจำนวน 13 คน (ร้อยละ 36.11) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และจำนวนน้อยที่สุด 2 คน (ร้อยละ 5.56) สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท.

สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด 4 คนเท่ากัน (ร้อยละ 28.57) สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. และระดับปริญญาตรี รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 3 คน (ร้อยละ 21.43) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท และจำนวนน้อยที่สุด 1 คน (ร้อยละ 7.14) สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท.

สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวนมากที่สุด 2 คน (ร้อยละ 66.67) สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. และรองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 1 คน (ร้อยละ 33.33) สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 4 อายุและระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง*

ระดับการศึกษา	21-30 ปี (N = 47)		31-40 ปี (N = 36)		41-50 ปี (N = 14)		51-59 ปี (N = 3)		รวม (N = 100)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยเรียน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ประถมศึกษา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มัธยมศึกษาตอนต้น	4	8.51	4	11.11	2	14.29	1	33.33	11	11.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	2	4.26	3	8.33	4	28.57	2	66.67	11	11.00
อนุปริญญา / ปวส. / ปวท.	-	-	2	5.56	1	7.14	-	-	3	3.00
ปริญญาตรี	36	76.60	13	36.11	4	28.57	-	-	53	53.00
ปริญญาโท	5	10.64	14	38.89	3	21.43	-	-	22	22.00
ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1.3 อาชีพ

จากการศึกษาอาชีพของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 5) พบว่า สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด 69 คน (ร้อยละ 69.00) ทำงานสังกัดหน่วยงานเอกชน รองลงมาจำนวน 8 คน (ร้อยละ 8.00) ประกอบอาชีพรับจ้าง และจำนวนน้อยที่สุด 2 คน (ร้อยละ 2.00) เป็นนักศึกษา

สำหรับสมาชิกครอบครัวจำนวน 5 คนที่รับราชการได้ระบุรายละเอียดของอาชีพ ได้แก่ ครู / อาจารย์ (2 คน) นักกฎหมาย พยาบาล และเภสัชกร (1 คนเท่ากัน)

สำหรับสมาชิกครอบครัวจำนวน 3 คนที่ทำงานสังกัดหน่วยงานรัฐวิสาหกิจได้ระบุรายละเอียดอาชีพ ได้แก่ นักบัญชี วิศวกร และพนักงานเก็บค่าโดยสารบนรถประจำทาง (1 คนเท่ากัน)

สำหรับสมาชิกครอบครัวจำนวน 69 คนที่ทำงานสังกัดหน่วยงานเอกชนได้ระบุรายละเอียดอาชีพ ได้แก่ นักบัญชี (8 คน) เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล และนักการตลาด (7 คนเท่ากัน) เจ้าหน้าที่ฝ่ายขาย และวิศวกร (5 คนเท่ากัน) เจ้าหน้าที่การเงิน และเลขานุการ (4 คนเท่ากัน) เจ้าหน้าที่ไอที (3 คน) นักกฎหมาย เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดซื้อ ประชาสัมพันธ์ และพ่อครัว / แม่ครัว (2 คนเท่ากัน) ผู้ตรวจสอบภายใน เจ้าหน้าที่ลูกค้าสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่บริหารสัญญา เจ้าหน้าที่ประสานงาน วิทยากร โปรแกรมเมอร์ สถาปนิก มัคคนาคาร ล่าม มัคคเทศก์ พิสูจน์อักษร เจ้าหน้าที่ธุรการ พนักงานต้อนรับ พนักงานส่งเอกสาร พนักงานรักษาความปลอดภัย พนักงานขายตัวชมภาพยนตร์ พนักงานขายสินค้า และแคชเชียร์ (1 คนเท่ากัน)

สำหรับสมาชิกครอบครัวจำนวน 4 คนที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวได้ระบุรายละเอียดอาชีพ ได้แก่ เจ้าของร้านขายเฟอร์นิเจอร์ เจ้าของร้านอาหาร เจ้าของร้านกาแฟ และเจ้าของสถาบันกวดวิชา (1 คนเท่ากัน)

สำหรับสมาชิกครอบครัวจำนวน 5 คนที่ค้าขายได้ระบุรายละเอียดอาชีพ ได้แก่ ขายอาหาร ขายเครื่องดื่ม ขายผลไม้ ขายเสื้อผ้า และขายกระเป๋า (1 คนเท่ากัน)

สำหรับสมาชิกครอบครัวจำนวน 8 คนที่รับจ้างได้ระบุรายละเอียดอาชีพ ได้แก่ คนขับรถรับจ้าง (2 คน) ช่างตัดเสื้อ ช่างเสริมสวย ช่างซ่อมรถ ช่างซ่อมนาฬิกา ช่างไฟ และช่างแอร์ (1 คนเท่ากัน)

สำหรับสมาชิกครอบครัวจำนวน 4 คน ที่ประกอบอาชีพอิสระได้ระบุรายละเอียดอาชีพ ได้แก่ ช่างถ่ายภาพ (2 คน) นักเขียน และนักแปล (1 คนเท่ากัน)

ตารางที่ 5 อาชีพของสมาชิกครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ	5	5.00
สังกัดหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	3	3.00
สังกัดหน่วยงานเอกชน	69	69.00
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	4	4.00
ค้าขาย	5	5.00
รับจ้าง	8	8.00
อิสระ	4	4.00
นักศึกษา	2	2.00
รวม	100	100.00

1.4 ความสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวกับผู้สูงอายุ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวกับผู้สูงอายุที่ตอบแบบสัมภาษณ์ (ตารางที่ 6) พบว่า สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด 63 คน (ร้อยละ 63.00) เป็นลูกของผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวน 28 คน (ร้อยละ 28.00) เป็นหลานของผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 4 คน (ร้อยละ 4.00) เป็นลูกสะใภ้ของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวกับผู้สูงอายุ

ความสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
ลูก	63	63.00
ลูกเขย	5	5.00
ลูกสะใภ้	4	4.00
หลาน	28	28.00
หลานเขย	-	-
หลานสะใภ้	-	-
รวม	100	100.00

ตอนที่ 2 การแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัว

การนำเสนอข้อมูลในตอนต้นที่ 2 เป็นการศึกษาการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัวในด้านการรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ แหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้ และวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ

จากการศึกษาการรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุโดยรวม (ตารางที่ 7) พบว่า สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด 80 คน (ร้อยละ 80.00) รับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุจากการที่ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการ รองลงมาจำนวน 70 คน (ร้อยละ 70.00) รับทราบความต้องการจากการสังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 33 คน (ร้อยละ 33.00) รับทราบความต้องการจากการคาดเดาความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ

2.1.1 การรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาการรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 37 คน (ร้อยละ 78.72) รับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุจากการที่ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการ รองลงมาจำนวน 24 คนเท่ากัน (ร้อยละ 51.06) รับทราบความต้องการจากการสอบถามผู้สูงอายุเกี่ยวกับความต้องการสารนิเทศ และการสังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 13 คน (ร้อยละ 27.66) รับทราบความต้องการจากการคาดเดาความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด 33 คน (ร้อยละ 91.67) รับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุจากการสังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวน 29 คน (ร้อยละ 80.56) รับทราบความต้องการจากการที่ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการ และจำนวนน้อยที่สุด 13 คน (ร้อยละ 36.11) รับทราบความต้องการจากการคาดเดาความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด 11 คน (ร้อยละ 78.57) รับผิดชอบต่อความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุจากการที่ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการ รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 10 คน (ร้อยละ 71.43) รับผิดชอบต่อความต้องการจากการสังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 3 คน (ร้อยละ 21.43) รับผิดชอบต่อความต้องการจากการสอบถามผู้สูงอายุเกี่ยวกับความต้องการสารนิเทศ

สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคนจำนวน 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) รับผิดชอบต่อความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุจากการที่ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการ การสอบถามผู้สูงอายุเกี่ยวกับความต้องการสารนิเทศ และการสังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 2 คน (ร้อยละ 66.67) รับผิดชอบต่อความต้องการจากบุคคลรอบข้าง และจำนวนน้อยที่สุด 1 คน (ร้อยละ 33.33) รับผิดชอบต่อความต้องการจากการคาดเดาความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 7 การรับทราบความต้องการการสำรณิเทศของผู้สูงอายุ* จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

การรับทราบความต้องการการสำรณิเทศของผู้สูงอายุ	21-30 ปี (N = 47)		31-40 ปี (N = 36)		41-50 ปี (N = 14)		51-59 ปี (N = 3)		รวม (N= 100)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสำรณิเทศที่ ต้องการ	37	78.72	29	80.56	11	78.57	3	100.00	80
การตอบถามผู้สูงอายุเกี่ยวกับความต้องการการสำรณิเทศ	24	51.06	15	41.67	3	21.43	3	100.00	45
การสังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ	24	51.06	33	91.67	10	71.43	3	100.00	70
การรับทราบความต้องการการสำรณิเทศของผู้สูงอายุจาก บุคคลรอบข้าง	22	46.81	18	50.00	4	28.57	2	66.67	46
การคาดเดาความต้องการการสำรณิเทศของผู้สูงอายุ	13	27.66	13	36.11	6	42.86	1	33.33	33

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.1.2 การรับทราบความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาการรับทราบความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 8) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวนมากที่สุด 9 คน (ร้อยละ 81.82) สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 38 คน (ร้อยละ 71.70) และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด 20 คน (ร้อยละ 90.91) รับทราบความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุจากการที่ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ รองลงมาจำนวน 8 คน (ร้อยละ 72.73) จำนวน 35 คน (ร้อยละ 66.04) และจำนวน 18 คน (ร้อยละ 81.82) ตามลำดับ รับทราบความต้องการจากการสังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 2 คน (ร้อยละ 18.18) จำนวน 21 คน (ร้อยละ 39.62) และจำนวน 6 คน (ร้อยละ 27.27) ตามลำดับ รับทราบความต้องการจากการคาดเดาความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวนมากที่สุด 10 คน (ร้อยละ 90.91) รับทราบความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุจากการที่ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ รองลงมาจำนวน 7 คน (ร้อยละ 63.64) รับทราบความต้องการจากการสังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 3 คน (ร้อยละ 27.27) รับทราบความต้องการจากบุคคลรอบข้าง

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนจำนวน 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) รับทราบความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุจากการที่ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ และจากบุคคลรอบข้าง รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 2 คน (ร้อยละ 66.67) รับทราบความต้องการจากการสังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 1 คน (ร้อยละ 33.33) รับทราบความต้องการจากการสอบถามผู้สูงอายุเกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศ

ตารางที่ 8 การรับทราบความต้องการการสภานิติศาสตร์ของผู้สูงอายุ* จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

การรับทราบความต้องการการสภานิติศาสตร์ของผู้สูงอายุ	มัธยมศึกษาตอนต้น (N = 11)		มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. (N = 11)		อนุปริญญา / ปวส. / ปวท. (N = 3)		ปริญญาตรี (N = 53)		ปริญญาโท (N = 22)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการ	9	81.82	10	90.91	3	100.00	38	71.70	20	90.91
การสอบถามผู้สูงอายุเกี่ยวกับความต้องการสารนิเทศ	4	36.36	6	54.55	1	33.33	22	41.51	12	54.55
การสังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ	8	72.73	7	63.64	2	66.67	35	66.04	18	81.82
การรับทราบความต้องการการสภานิติศาสตร์ของผู้สูงอายุจากบุคลากรอย่าง	5	45.45	3	27.27	3	100.00	23	43.40	12	54.55
การคาดเดาความต้องการการสภานิติศาสตร์ของผู้สูงอายุ	2	18.18	4	36.36	-	-	21	39.62	6	27.27

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่างๆ ดังนี้

1) ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการ ผู้สูงอายุจะขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการ โดยการสอบถามสมาชิกครอบครัวเกี่ยวกับเรื่องที่สงสัยหรือต้องการคำตอบ หรือขอให้สมาชิกครอบครัวช่วยหาข้อมูลที่ต้องการจากอินเทอร์เน็ตหรือหาทรัพยากรสารนิเทศที่ต้องการให้ ตลอดจนการขอให้สมาชิกครอบครัวช่วยอ่านหนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือเอกสารให้ฟัง เนื่องจากผู้สูงอายุไม่รู้หนังสือหรือมีปัญหาทางการมองเห็น

2) การสอบถามผู้สูงอายุเกี่ยวกับความต้องการสารนิเทศ สมาชิกครอบครัวจะสอบถามผู้สูงอายุเกี่ยวกับความต้องการสารนิเทศ เมื่อสมาชิกครอบครัวเห็นว่าผู้สูงอายุมีความต้องการสารนิเทศ ได้แก่ ผู้สูงอายุพูดถึงปัญหาหรือเรื่องที่สงสัย ผู้สูงอายุพยายามที่จะทำความเข้าใจสารนิเทศในเรื่องที่ผู้สูงอายุไม่มีความรู้ รวมถึงการสอบถามความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ เมื่อสมาชิกครอบครัวจะเดินทางไปแหล่งสารนิเทศต่างๆ ได้แก่ ร้านหนังสือ ร้านจำหน่ายหรือให้เช่าวีดิทัศน์ ห้องสมุด

3) การสังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวจะสังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ โดยการสังเกตจากเรื่องที่คุณสูงอายุสนใจ หรือมักจะพูดถึงบ่อยๆ ได้แก่ สุขภาพ ธรรมะ การเมือง รวมถึงกิจกรรมที่คุณสูงอายุชอบทำ ได้แก่ การออกกำลังกาย การทำอาหาร การปลูกต้นไม้ การปฏิบัติธรรม

4) การรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุจากบุคคลรอบข้าง สมาชิกครอบครัวมักจะมีโอกาสได้รับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุจากบุคคลรอบข้าง ได้แก่ ผู้ดูแลรับจ้าง ญาติ เพื่อนบ้าน เพื่อนของผู้สูงอายุ เนื่องจากมีการพูดถึงหรือเล่าสู่กันฟังเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

5) การคาดเดาความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ หากสมาชิกครอบครัวพบสารนิเทศในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณสูงอายุ ได้แก่ บริการสำหรับผู้สูงอายุ กิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ และคาดว่าสารนิเทศดังกล่าวจะเป็นประโยชน์กับคุณสูงอายุหรือคุณสูงอายุน่าจะมีความต้องการสารนิเทศ สมาชิกครอบครัวก็จะนำเสนอสารนิเทศนั้นให้คุณสูงอายุ

2.2 เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ

จากการศึกษาเนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุโดยรวม (ตารางที่ 9) พบว่า สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด 99 คน (ร้อยละ 99.00) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพ ให้ผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวน 77 คน (ร้อยละ 77.00) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสิทธิประโยชน์ และสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 21 คน (ร้อยละ 21.00) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านการทำงานและการหารายได้ให้ผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาเนื้อหาย่อยในแต่ละด้าน พบว่า

สุขภาพ สมาชิกครอบครัวโดยรวมจำนวนมากที่สุด 73 คน (ร้อยละ 73.74) แสวงหาสารนิเทศเรื่องอาหารและโภชนาการให้ผู้สูงอายุ

กิจกรรมทางสังคม สมาชิกครอบครัวโดยรวมจำนวนมากที่สุด 66 คน (ร้อยละ 92.96) แสวงหาสารนิเทศเรื่องกิจกรรมทางศาสนาให้ผู้สูงอายุ

การทำงานและการหารายได้ สมาชิกครอบครัวโดยรวมจำนวนมากที่สุด 12 คน (ร้อยละ 57.14) แสวงหาสารนิเทศเรื่องกิจกรรมเสริมรายได้ให้ผู้สูงอายุ

สมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวโดยรวมจำนวนมากที่สุด 15 คนเท่ากัน (ร้อยละ 60.00) แสวงหาสารนิเทศเรื่องการเข้าเป็นสมาชิก และเรื่องกิจกรรมของชมรมให้ผู้สูงอายุ

สิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคม สมาชิกครอบครัวโดยรวมจำนวนมากที่สุด 62 คน (ร้อยละ 80.52) แสวงหาสารนิเทศเรื่องสวัสดิการด้านรายได้พื้นฐานให้ผู้สูงอายุ

การเงิน สมาชิกครอบครัวโดยรวมจำนวนมากที่สุด 64 คน (ร้อยละ 90.14) แสวงหาสารนิเทศเรื่องการออมให้ผู้สูงอายุ

ที่อยู่อาศัย สมาชิกครอบครัวโดยรวมจำนวนมากที่สุด 45 คน (ร้อยละ 91.84) แสวงหาสารนิเทศเรื่องสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุ

2.2.1 เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาเนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 46 คน (ร้อยละ 97.87) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพให้ผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวน 34 คน (ร้อยละ 72.34) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านกิจกรรมทางสังคมให้ผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 13 คน (ร้อยละ 27.66) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านการทำงานและการหารายได้ให้ผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี ทุกคนจำนวน 36 คน (ร้อยละ 100.00) และสมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี ทุกคนจำนวน 14 คน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหา ด้านสุขภาพให้ผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวน 31 คน (ร้อยละ 86.11) และจำนวน 11 คน (ร้อยละ 78.57) ตามลำดับ แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุ และจำนวน น้อยที่สุด 5 คน (ร้อยละ 13.89) และจำนวน 2 คน (ร้อยละ 14.29) ตามลำดับ แสวงหาสารนิเทศที่มี เนื้อหาด้านการทำงานและการหารายได้ให้ผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคนจำนวน 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพ ด้านกิจกรรมทางสังคม และด้านสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ สังคมให้ผู้สูงอายุ และรองลงมาจำนวน 1 คนเท่ากัน (ร้อยละ 33.33) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหา ด้านการทำงานและการหารายได้ ด้านสมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุ ด้านการเงิน และด้านที่อยู่อาศัย ให้ผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาเนื้อหาย่อยในแต่ละด้าน พบว่า

สุขภาพ สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 33 คน (ร้อยละ 71.74) แสวงหาสารนิเทศเรื่องอาหารและโภชนาการให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด 27 คน (ร้อยละ 75.00) แสวงหาสารนิเทศเรื่องโรคภัยไข้เจ็บและการรักษา ให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด 11 คนเท่ากัน (ร้อยละ 78.57) และ สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคนจำนวน 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศ เรื่องอาหารและโภชนาการ เรื่องการป้องกันการเจ็บป่วย และเรื่องโรคภัยไข้เจ็บและการรักษา ให้ผู้สูงอายุ

กิจกรรมทางสังคม สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 30 คน (ร้อยละ 88.24) สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด 23 คน (ร้อยละ 95.83) สมาชิก ครอบครัวอายุ 41-50 ปี ทุกคนจำนวน 10 คน (ร้อยละ 100.00) และสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคนจำนวน 3 คน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศเรื่องกิจกรรมทางศาสนาให้ผู้สูงอายุ

การทำงานและการหารายได้ สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 8 คน (ร้อยละ 61.54) แสวงหาสารนิเทศเรื่องการฝึกอาชีพให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด 3 คน (ร้อยละ 60.00) สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี ทุกคนจำนวน 2 คน (ร้อยละ 100.00) และสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 1 คน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศ เรื่องกิจกรรมเสริมรายได้ให้ผู้สูงอายุ

สมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 10 คน (ร้อยละ 71.43) และสมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด 4 คน (ร้อยละ 57.14) แสวงหาสารนิเทศเรื่องการเข้าเป็นสมาชิกให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี ทุกคนจำนวน 3 คน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศเรื่องกิจกรรมของชมรมให้ผู้สูงอายุ และสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 1 คนเท่านั้น (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศเรื่องที่ตั้งและการติดต่อเรื่องการเข้าเป็นสมาชิก และเรื่องกิจกรรมของชมรมให้ผู้สูงอายุ

สิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคม สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 26 คน (ร้อยละ 81.25) สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด 24 คน (ร้อยละ 77.42) และสมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด 10 คน (ร้อยละ 90.91) แสวงหาสารนิเทศเรื่องสวัสดิการด้านรายได้พื้นฐานให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคนจำนวน 3 คน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศเรื่องหลักประกันด้านสุขภาพให้ผู้สูงอายุ

การเงิน สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 29 คน (ร้อยละ 87.88) สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด 25 คน (ร้อยละ 92.59) และสมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด 9 คน (ร้อยละ 90.00) แสวงหาสารนิเทศเรื่องการออมให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 1 คนเท่านั้น (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศเรื่องการออม และเรื่องการลงทุนให้ผู้สูงอายุ

ที่อยู่อาศัย สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี ทุกคนจำนวน 28 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด 12 คน (ร้อยละ 85.71) และสมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด 5 คน (ร้อยละ 83.33) แสวงหาสารนิเทศเรื่องสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 1 คน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศเรื่องแหล่งเงินกู้เพื่อสร้างหรือปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

ตารางที่ 9 เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ* จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

เนื้อหาของสารนิเทศ	21-30 ปี (N = 47)		31-40 ปี (N = 36)		41-50 ปี (N = 14)		51-59 ปี (N = 3)		รวม (N= 100)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สุขภาพ	46	97.87	36	100.00	14	100.00	3	100.00	99	99.00
อาหารและโภชนาการ	33	71.74	26	72.22	11	78.57	3	100.00	73	73.74
การออกกำลังกาย	18	39.13	15	41.67	5	35.71	2	66.67	40	40.40
การป้องกันการเงินป่วย	31	67.39	24	66.67	11	78.57	3	100.00	69	69.70
โรคร้ายไข้เจ็บและการรักษา	25	54.35	27	75.00	11	78.57	3	100.00	66	66.67
กิจกรรมทางสังคม	34	72.34	24	66.67	10	71.43	3	100.00	71	71.00
การศึกษา	6	17.65	2	8.33	2	20.00	-	-	10	14.08
การถ่ายทอดความรู้สู่สังคม	6	17.65	-	-	1	10.00	-	-	7	9.86
กิจกรรมนันทนาการ	5	14.71	7	29.17	4	40.00	-	-	16	22.54
กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์	10	29.41	3	12.50	2	20.00	1	33.33	16	22.54
กิจกรรมทางศาสนา	30	88.24	23	95.83	10	100.00	3	100.00	66	92.96
การทำงานและการหารายได้	13	27.66	5	13.89	2	14.29	1	33.33	21	21.00
การฝึกอบรมอาชีพ	8	61.54	2	40.00	-	-	-	-	10	47.62
การจัดหางาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
กิจกรรมเสริมรายได้	6	46.15	3	60.00	2	100.00	1	100.00	12	57.14

ตารางที่ 9 ^ข เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ* จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว (ต่อ)

เนื้อหาของสารนิเทศ	21-30 ปี (N = 47)		31-40 ปี (N = 36)		41-50 ปี (N = 14)		51-59 ปี (N = 3)		รวม (N= 100)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุ	14	29.79	7	19.44	3	21.43	1	33.33	25	25.00
ที่ตั้งและการติดต่อ	3	21.43	3	42.86	-	-	1	100.00	7	28.00
เวลาเปิดทำการ	1	7.14	-	-	-	-	-	-	1	4.00
การเข้าเป็นสมาชิก	10	71.43	4	57.14	-	-	1	100.00	15	60.00
กิจกรรมของชมรม	8	57.14	3	42.86	3	100.00	1	100.00	15	60.00
สิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคม	32	68.09	31	86.11	11	78.57	3	100.00	77	77.00
สวัสดิการด้านรายได้พื้นฐาน	26	81.25	24	77.42	10	90.91	2	66.67	62	80.52
หลักประกันด้านสุขภาพ	24	75.00	21	67.74	6	54.55	3	100.00	54	70.13
บริการสาธารณะ	19	59.38	13	41.94	6	54.55	2	66.67	40	51.95
บริการทางสังคม	9	28.13	4	12.90	3	27.27	1	33.33	17	22.08
การเงิน	33	70.21	27	75.00	10	71.43	1	33.33	71	71.00
การออม	29	87.88	25	92.59	9	90.00	1	100.00	64	90.14
การลงทุน	24	72.73	21	77.78	6	60.00	1	100.00	52	73.24
ที่อยู่อาศัย	28	59.57	14	38.89	6	42.86	1	33.33	49	49.00
แหล่งเงินทุนเพื่อสร้างหรือปรับปรุงที่อยู่อาศัย	-	-	4	28.57	1	16.67	1	100.00	6	12.24
สำหรับผู้สูงอายุ										
สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ	28	100.00	12	85.71	5	83.33	-	-	45	91.84

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.2.2 เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาเนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 10) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนจำนวน 11 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพ และด้านสิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวน 6 คนเท่ากัน (ร้อยละ 54.55) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านกิจกรรมทางสังคม และด้านการเงินให้ผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 2 คนเท่ากัน (ร้อยละ 18.18) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านการทำงานและการหารายได้ และด้านสมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคนจำนวน 11 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพ และด้านสิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวน 9 คน (ร้อยละ 81.82) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านกิจกรรมทางสังคมให้ผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 27.27) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านการทำงานและการหารายได้ ด้านสมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุ และด้านที่อยู่อาศัยให้ผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวส. / ปวท. ทุกคนจำนวน 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพ ด้านกิจกรรมทางสังคม และด้านสิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุ และรองลงมาจำนวน 1 คนเท่ากัน (ร้อยละ 33.33) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านการเงิน และด้านที่อยู่อาศัยให้ผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 52 คน (ร้อยละ 98.11) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพให้ผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวน 40 คน (ร้อยละ 75.47) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านการเงินให้ผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 14 คนเท่ากัน (ร้อยละ 26.42) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านการทำงานและการหารายได้ และด้านสมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททุกคนจำนวน 22 คน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพให้ผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวน 17 คนเท่ากัน (ร้อยละ 77.27) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านกิจกรรมทางสังคม และด้านการเงินให้ผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 2 คน (ร้อยละ 9.09) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านการทำงานและการหารายได้ให้ผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาเนื้อหาย่อในแต่ละด้าน พบว่า

สุขภาพ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวนมากที่สุด 9 คนเท่ากัน (ร้อยละ 81.82) แสวงหาสารนิเทศเรื่องการป้องกันการเจ็บป่วย และเรื่องโรคภัยไข้เจ็บและการรักษาให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวนมากที่สุด 9 คน (ร้อยละ 81.82) แสวงหาสารนิเทศเรื่องโรคภัยไข้เจ็บและการรักษาให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนจำนวน 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศเรื่องอาหารและโภชนาการ และเรื่องการป้องกันการเจ็บป่วยให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 40 คน (ร้อยละ 76.92) แสวงหาสารนิเทศเรื่องอาหารและโภชนาการให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด 17 คนเท่ากัน (ร้อยละ 77.27) แสวงหาสารนิเทศเรื่องอาหารและโภชนาการ และเรื่องโรคภัยไข้เจ็บและการรักษาให้ผู้สูงอายุ

กิจกรรมทางสังคม สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทุกคนจำนวน 6 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคนจำนวน 9 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนจำนวน 3 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 33 คน (ร้อยละ 91.67) และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด 15 คน (ร้อยละ 88.24) แสวงหาสารนิเทศเรื่องกิจกรรมทางศาสนาให้ผู้สูงอายุ

การทำงานและการหารายได้ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนจำนวน 2 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวนมากที่สุด 2 คน (ร้อยละ 66.67) และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 8 คน (ร้อยละ 57.14) แสวงหาสารนิเทศเรื่องกิจกรรมเสริมรายได้ให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททุกคนจำนวน 2 คน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศเรื่องการฝึกอาชีพให้ผู้สูงอายุ และไม่มีสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. คนใดที่แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านการทำงานและการหารายได้ให้ผู้สูงอายุ

สมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนจำนวน 2 คน (ร้อยละ 100.00) และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด 4 คน (ร้อยละ 66.67) แสวงหาสารนิเทศเรื่องการเข้าเป็นสมาชิกให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวนมากที่สุด 2 คนเท่ากัน (ร้อยละ 66.67) แสวงหาสารนิเทศเรื่องการเข้าเป็นสมาชิก และเรื่องกิจกรรมของชมรมให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 10 คน (ร้อยละ 71.43) แสวงหาสารนิเทศเรื่องกิจกรรมของชมรมให้ผู้สูงอายุ และไม่มีสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. คนใดที่แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุ

สิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคม สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวนมากที่สุด 9 คน (ร้อยละ 81.82) และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด 13 คน (ร้อยละ 86.67) แสวงหาสารนิเทศเรื่องสวัสดิการด้านรายได้พื้นฐานให้ผู้สูงอายุ ส่วนสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวนมากที่สุด 8 คนเท่ากัน (ร้อยละ 72.73) สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนจำนวน 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 29 คนเท่ากัน (ร้อยละ 78.38) แสวงหาสารนิเทศเรื่องสวัสดิการด้านรายได้พื้นฐาน และเรื่องหลักประกันด้านสุขภาพให้ผู้สูงอายุ

การเงิน สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนจำนวน 6 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคนจำนวน 7 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 35 คน (ร้อยละ 87.50) และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด 15 คน (ร้อยละ 88.24) แสวงหาสารนิเทศเรื่องการออมให้ผู้สูงอายุ ส่วนสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. จำนวน 1 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศเรื่องการออม และเรื่องการลงทุนให้ผู้สูงอายุ

ที่อยู่อาศัย สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวนมากที่สุด 2 คน (ร้อยละ 66.67) สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวนมากที่สุด 2 คน (ร้อยละ 66.67) สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. จำนวน 1 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 30 คน (ร้อยละ 96.77) และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด 10 คน (ร้อยละ 90.91) แสวงหาสารนิเทศเรื่องสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุ

ตารางที่ 10 เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ* จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

เนื้อหาของสารนิเทศ	มัธยมศึกษาตอนต้น (N = 11)		มัธยมศึกษา ตอนปลาย / ปวช. (N = 11)		อนุปริญญา / ป.ส. / ปวท. (N = 3)		ปริญญาตรี (N = 53)		ปริญญาโท (N = 22)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	สุขภาพ	11	100.00	11	100.00	3	100.00	52	98.11	22
อาหารและโภชนาการ	5	5.45	8	72.73	3	100.00	40	76.92	17	77.27
การออกกำลังกาย	2	18.18	4	36.36	2	66.67	21	40.38	11	50.00
การป้องกันการเจ็บป่วย	9	81.82	7	63.64	3	100.00	35	67.31	15	68.18
โรคภัยไข้เจ็บและการรักษา	9	81.82	9	81.82	2	66.67	29	55.77	17	77.27
กิจกรรมทางสังคม	6	54.55	9	81.82	3	100.00	36	67.92	17	77.27
การศึกษา	1	16.67	1	11.11	-	-	7	19.44	1	5.88
การถ่ายทอดความรู้สู่สังคม	1	16.67	-	-	-	-	5	13.89	1	5.88
กิจกรรมนันทนาการ	1	16.67	1	11.11	1	33.33	9	25.00	4	23.53
กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์	1	16.67	2	22.22	-	-	12	33.33	1	5.88
กิจกรรมทางศาสนา	6	100.00	9	100.00	3	100.00	33	91.67	15	88.24
การทำงานและการหารายได้	2	18.18	3	27.27	-	-	14	26.42	2	9.09
การมีอาชีพ	-	-	1	33.33	-	-	7	50.00	2	100.00
การจัดหางาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
กิจกรรมเสริมรายได้	2	100.00	2	66.67	-	-	8	57.14	-	-

ตารางที่ 10 เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ* จำนวนตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ต่อ)

เนื้อหาของสารนิเทศ	มัธยมศึกษาตอนต้น (N = 11)		มัธยมศึกษา ตอนปลาย / ปวช. (N = 11)		อนุปริญญา / ปวส. / ปวท. (N = 3)		ปริญญาตรี (N = 53)		ปริญญาโท (N = 22)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุ	2	18.18	3	27.27	-	-	14	26.42	6	27.27
ที่ตั้งและการติดต่อ	1	50.00	1	33.33	-	-	2	14.29	3	50.00
เวลาเปิดทำการ	-	-	-	-	-	-	-	-	1	16.67
การเข้าเป็นสมาชิก	2	100.00	2	66.67	-	-	7	50.00	4	66.67
กิจกรรมของชมรม	-	-	2	66.67	-	-	10	71.43	3	50.00
สิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคม	11	100.00	11	100.00	3	100.00	37	69.81	15	68.18
สวัสดิการด้านรายได้พื้นฐาน	9	81.82	8	72.73	3	100.00	29	78.38	13	86.67
หลักประกันด้านสุขภาพ	8	72.73	8	72.73	3	100.00	29	78.38	6	40.00
บริการสาธารณสุข	5	45.45	4	36.36	1	33.33	23	62.16	7	46.67
บริการทางสังคม	1	9.09	2	18.18	1	33.33	12	32.43	1	6.67
การเงิน	6	54.55	7	63.64	1	33.33	40	75.47	17	77.27
การออม	6	100.00	7	100.00	1	100.00	35	87.50	15	88.24
การลงทุน	3	50.00	5	71.43	1	100.00	32	80.00	11	64.71
ที่อยู่อาศัย	3	27.27	3	27.27	1	33.33	31	58.49	11	50.00
แหล่งเงินทุนเพื่อสร้างหรือปรับปรุงที่อยู่อาศัย	1	33.33	1	33.33	-	-	2	6.45	2	18.18
สำหรับผู้สูงอายุ										
สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ	2	66.67	2	66.67	1	100.00	30	96.77	10	90.91

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่างๆ ดังนี้

1) สุขภาพ สมาชิกครอบครัวมีการแสวงหาสารนิเทศด้านสุขภาพในเรื่องต่างๆ ให้ผู้สูงอายุได้แก่

อาหารและโภชนาการ ได้แก่ อาหารเพื่อสุขภาพ อาหารและปริมาณอาหารที่เหมาะสมกับผู้ที่อยู่ในวัยสูงอายุ อาหารที่ผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีโรคประจำตัวบางโรคไม่ควรรับประทาน

การออกกำลังกาย ได้แก่ กีฬาที่เหมาะสมกับวัยสูงอายุ วิธีการเล่นกีฬาที่ถูกต้อง ท่าบริหารร่างกาย

การป้องกันการเจ็บป่วย ได้แก่ การฉีดวัคซีน การตรวจร่างกายประจำปี วิธีการป้องกันโรคติดต่อ

โรคภัยไข้เจ็บและการรักษา ได้แก่ สาเหตุของโรค วิธีการรักษา สถานพยาบาล แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะโรค

2) กิจกรรมทางสังคม สมาชิกครอบครัวมีการแสวงหาสารนิเทศด้านกิจกรรมทางสังคมในเรื่องต่างๆ ให้ผู้สูงอายุได้แก่

การศึกษา ได้แก่ การอบรมการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต การอบรมภาษาต่างประเทศ

การถ่ายทอดความรู้สู่สังคม ได้แก่ การเป็นที่ปรึกษา การเป็นวิทยากร

กิจกรรมนันทนาการ ได้แก่ การร้องเพลง การเต้นรำ การรวมกลุ่มเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย

กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ กิจกรรมอาสาเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย การบริจาคเงินอาหาร หรือสิ่งของให้แก่ผู้ด้อยโอกาส ผู้ที่ยากไร้ หรือผู้ประสบภัย กิจกรรมการปลูกป่า

กิจกรรมทางศาสนา ได้แก่ กิจกรรมเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา การร่วมสวดมนต์ในโอกาสต่างๆ การปฏิบัติธรรม การฟังธรรมเทศนา

3) การทำงานและการหารายได้ สมาชิกครอบครัวมีการแสวงหาสารนิเทศด้านการทำงาน และการหารายได้ในเรื่องต่างๆ ให้ผู้สูงอายุ ได้แก่

การฝึกอาชีพ ได้แก่ ที่ตั้งของศูนย์ฝึกอาชีพ หลักสูตรการฝึกอาชีพที่เปิดสอน ค่าธรรมเนียมในการสมัครเรียน

กิจกรรมเสริมรายได้ ได้แก่ งานจักสาน งานเย็บปักถักร้อย งานประดิษฐ์ การทำขนมขาย

การจัดหางาน ไม่มีสมาชิกครอบครัวคนใดระบุการแสวงหาสารนิเทศเรื่องการจัดหางาน ให้ผู้สูงอายุ โดยสมาชิกครอบครัวได้ให้เหตุผลว่าไม่ต้องการให้ผู้สูงอายุทำงาน สำหรับการแสวงหา สารนิเทศเรื่องการฝึกอาชีพหรือกิจกรรมเสริมรายได้ให้ผู้สูงอายุก็เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้เวลาว่าง ทำกิจกรรมที่ผู้สูงอายุสนใจ หรือเพื่อให้ผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมเสริมรายได้เล็กๆ น้อยๆ ตามความต้องการ ของผู้สูงอายุ

4) สมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวมีการแสวงหาสารนิเทศด้านสมาคมหรือ ชมรมผู้สูงอายุในเรื่องต่างๆ ให้ผู้สูงอายุ ได้แก่

ที่ตั้งและการติดต่อ ได้แก่ สถานที่ตั้ง การเดินทาง เบอร์โทรศัพท์

เวลาเปิดทำการ ได้แก่ เวลาเปิดทำการปกติหรือในวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลาเปิดทำการ ช่วงที่มีเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง

การเข้าเป็นสมาชิก ได้แก่ ขั้นตอนในการสมัครสมาชิก เอกสารประกอบการสมัครสมาชิก ค่าธรรมเนียมสมาชิก

กิจกรรมของชมรม ได้แก่ กิจกรรมที่ชมรมจัดขึ้นเป็นประจำ กิจกรรมเนื่องในโอกาสสำคัญต่างๆ

5) สิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคม สมาชิกครอบครัวมีการแสวงหาสารนิเทศด้าน สิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคมในเรื่องต่างๆ ให้ผู้สูงอายุ ได้แก่

สวัสดิการด้านรายได้พื้นฐาน ได้แก่ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การลดหย่อนภาษีเงินได้สำหรับผู้ สูงอายุ

หลักประกันด้านสุขภาพ ได้แก่ การให้บริการรักษาหรือให้วัคซีนฟรีแก่ผู้สูงอายุ การให้อุปกรณ์ช่วยในการดำรงชีวิตแก่ผู้สูงอายุ

บริการสาธารณสุข ได้แก่ การลดหย่อนค่าโดยสารสำหรับผู้สูงอายุ

บริการทางสังคม ได้แก่ บริการช่องทางด่วนพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ

6) การเงิน สมาชิกครอบครัวมีการแสวงหาสารนิเทศด้านการเงินในเรื่องต่างๆ ให้ผู้สูงอายุ ได้แก่

การออม ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก สลากออมทรัพย์

การลงทุน ได้แก่ หุ้น กองทุน ทองคำ สลากกินแบ่งรัฐบาล อสังหาริมทรัพย์

7) ที่อยู่อาศัย สมาชิกครอบครัวมีการแสวงหาสารนิเทศด้านที่อยู่อาศัยในเรื่องต่างๆ ให้ผู้สูงอายุ ได้แก่

แหล่งเงินทุนเพื่อสร้างหรือปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้

สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ได้แก่ การติดราวจับหรือสัญญาณเรียกฉุกเฉิน การป้องกันการลื่นล้มในบริเวณต่างๆ ของบ้าน โดยเฉพาะในห้องน้ำ

2.3 เนื้อหาสารนิเทศอื่นๆ ที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวโดยรวมจำนวน 97 คน ระบุว่ามีการแสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาอื่นๆ ให้ผู้สูงอายุ จำแนกเป็นสมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวน 44 คน สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวน 36 คน สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวน 14 คน และสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 3 คน

จากการศึกษาเนื้อหาสารนิเทศอื่นๆ ที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุโดยรวม (ตารางที่ 11) พบว่า สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด 72 คน (ร้อยละ 74.23) แสวงหาสารนิเทศเรื่องข่าวประจำวัน ให้ผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวน 68 คน (ร้อยละ 70.10) แสวงหาสารนิเทศเรื่องการท่องเที่ยวให้ผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 4 คน (ร้อยละ 4.12) แสวงหาสารนิเทศเรื่องชีวประวัติให้ผู้สูงอายุ

2.3.1 เนื้อหาสารนิเทศอื่นๆ ที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาเนื้อหาสารนิเทศอื่นๆ ที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 36 คน (ร้อยละ 81.82) แสวงหาสารนิเทศเรื่องการท่องเที่ยวให้ผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 35 คน (ร้อยละ 79.55) แสวงหาสารนิเทศเรื่องข่าวประจำวันให้ผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 2 คน (ร้อยละ 4.55) แสวงหาสารนิเทศเรื่องชีวประวัติให้ผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวยุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด 24 คนเท่ากัน (ร้อยละ 66.67) แสงหาสารนิเทศเรื่องข่าวประจำวัน เรื่องการท่องเที่ยว และเรื่องศาสนาให้ผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวน 20 คน (ร้อยละ 55.56) แสงหาสารนิเทศเรื่องการเมืองให้ผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 1 คน (ร้อยละ 2.78) แสงหาสารนิเทศเรื่องศิลปะให้ผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวยุ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด 11 คน (ร้อยละ 78.57) แสงหาสารนิเทศเรื่องข่าวประจำวันให้ผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 10 คน (ร้อยละ 71.43) แสงหาสารนิเทศเรื่องศาสนาให้ผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 1 คนเท่ากัน (ร้อยละ 7.14) แสงหาสารนิเทศเรื่องกีฬา และเรื่องสภาพอากาศให้ผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวยุ 51-59 ปี จำนวนมากที่สุด 2 คนเท่ากัน (ร้อยละ 66.67) แสงหาสารนิเทศเรื่องข่าวประจำวัน เรื่องศาสนา เรื่องข่าวคราวเกี่ยวกับญาติ และเรื่องโหราศาสตร์ให้ผู้สูงอายุ และรองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 1 คนเท่ากัน (ร้อยละ 33.33) แสงหาสารนิเทศเรื่องการท่องเที่ยว เรื่องอาหาร เรื่องสินค้าและบริการ เรื่องดนตรี เรื่องการเมือง เรื่องละคร เรื่องพันธุ์พืช เรื่องเทคโนโลยี เรื่องสัตว์ เรื่องภัยธรรมชาติ เรื่องกีฬา เรื่องงานฝีมือ เรื่องภาษาต่างประเทศ เรื่องจิตวิทยา และเรื่องกฎหมายให้ผู้สูงอายุ

ตารางที่ 11 เนื้อหาสารนิเทศอื่นๆ ที่แสวงหาได้ผู้สูงอายุ* จำนวนตามอายุของสมาชิกครอบครัว

เนื้อหาสารนิเทศอื่นๆ	21-30 ปี (N = 44)		31-40 ปี (N = 36)		41-50 ปี (N = 14)		51-59 ปี (N = 3)		รวม (N= 97)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ข่าวประจำวัน	35	79.55	24	66.67	11	78.57	2	66.67	72	74.23
การท่องเที่ยว	36	81.82	24	66.67	7	50.00	1	33.33	68	70.10
ศาสนา	26	59.09	24	66.67	10	71.43	2	66.67	62	63.92
อาหาร	23	52.27	18	50.00	7	50.00	1	33.33	49	50.52
สินค้าและบริการ	22	50.00	16	44.44	5	35.71	1	33.33	44	45.36
ดนตรี	26	59.09	12	33.33	4	28.57	1	33.33	43	44.33
การเมือง	14	31.82	20	55.56	6	42.86	1	33.33	41	42.27
ละคร	24	54.55	11	30.56	4	28.57	1	33.33	40	41.24
การเดินทาง	19	43.18	14	38.89	5	35.71	-	-	38	39.18
พันธุ์พืช	23	52.27	6	16.67	5	35.71	1	33.33	35	36.08
ข่าวคราวเกี่ยวกับญาติ	18	40.91	12	33.33	3	21.43	2	66.67	35	36.08
เทคโนโลยี	16	36.36	10	27.78	6	42.86	1	33.33	33	34.02
ภาพยนตร์	19	43.18	9	25.00	5	35.71	-	-	33	34.02
สัตว์	16	36.36	10	27.78	6	42.86	1	33.33	33	34.02
ภัยธรรมชาติ	17	38.64	5	13.89	6	42.86	1	33.33	29	29.90
กีฬา	16	36.36	10	27.78	1	7.14	1	33.33	28	28.87

ตารางที่ 11 เนื้อหาสารนิเทศอื่นๆ ที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ* จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว (ต่อ)

เนื้อหาสารนิเทศอื่นๆ	21-30 ปี (N = 44)		31-40 ปี (N = 36)		41-50 ปี (N = 14)		51-59 ปี (N = 3)		รวม (N= 97)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
งานฝีมือ	14	31.82	7	19.44	3	21.43	1	33.33	25	25.77
ภาษาต่างประเทศ	12	27.27	8	22.22	4	28.57	1	33.33	25	25.77
นิตยสาร	14	31.82	3	8.33	3	21.43	-	-	20	20.62
สภาพอากาศ	12	27.27	6	16.67	1	7.14	-	-	19	19.59
สารคดี	9	20.45	5	13.89	2	14.29	-	-	16	16.49
สังคม	5	11.36	8	22.22	2	14.29	-	-	15	15.46
โหราศาสตร์	6	13.64	7	19.44	-	-	2	66.67	15	15.46
จิตวิทยา	7	15.91	3	8.33	2	14.29	1	33.33	13	13.4
เศรษฐกิจ	4	9.09	4	11.11	2	14.29	-	-	10	10.31
ศิลปะ	5	11.36	1	2.78	2	14.29	-	-	8	8.25
กฎหมาย	3	6.82	3	8.33	-	-	1	33.33	7	7.22
ประวัติศาสตร์	3	6.82	4	11.11	-	-	-	-	7	7.22
พระเครื่อง	4	9.09	2	5.56	-	-	-	-	6	6.19
ชีวประวัติ	2	4.55	2	5.56	-	-	-	-	4	4.12

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.3.2 เนื้อหาสารนิเทศอื่นๆ ที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

สมาชิกครอบครัวโดยรวมจำนวน 97 คน ระบุว่ามีการแสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาอื่นๆ ให้ผู้สูงอายุ จำแนกเป็นสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 11 คน สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวน 11 คน สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. จำนวน 3 คน สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 52 คน และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวน 20 คน

จากการศึกษาเนื้อหาสารนิเทศอื่นๆ ที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 12) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวนมากที่สุด 7 คนเท่ากัน (ร้อยละ 63.64) แสวงหาสารนิเทศเรื่องข่าวประจำวัน และเรื่องการเมืองให้ผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 6 คนเท่ากัน (ร้อยละ 54.55) แสวงหาสารนิเทศเรื่องศาสนา เรื่องการเดินทาง และเรื่องข่าวคราวเกี่ยวกับญาติให้ผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 1 คนเท่ากัน (ร้อยละ 9.09) แสวงหาสารนิเทศเรื่องดนตรี เรื่องสัตว์ เรื่องภัยธรรมชาติ เรื่องภาษาต่างประเทศ เรื่องสังคม เรื่องจิตวิทยา เรื่องศิลปะ และเรื่องพระเครื่องให้ผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวนมากที่สุด 9 คน (ร้อยละ 81.82) แสวงหาสารนิเทศเรื่องข่าวประจำวันให้ผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวน 7 คน (ร้อยละ 63.64) แสวงหาสารนิเทศเรื่องศาสนาให้ผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 1 คน (ร้อยละ 9.09) แสวงหาสารนิเทศเรื่องข่าวคราวเกี่ยวกับญาติ เรื่องสภาพอากาศ เรื่องสารคดี เรื่องสังคม เรื่องจิตวิทยา และเรื่องกฎหมายให้ผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนจำนวน 3 คน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศเรื่องศาสนาให้ผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 2 คนเท่ากัน (ร้อยละ 66.67) แสวงหาสารนิเทศเรื่องการท่องเที่ยว เรื่องอาหาร เรื่องการเมือง เรื่องพันธุ์พืช และเรื่องสัตว์ให้ผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 1 คนเท่ากัน (ร้อยละ 33.33) แสวงหาสารนิเทศเรื่องข่าวประจำวัน เรื่องสินค้าและบริการ เรื่องดนตรี เรื่องละคร เรื่องการเดินทาง เรื่องเทคโนโลยี เรื่องภาพยนตร์ เรื่องภัยธรรมชาติ และเรื่องสังคมให้ผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 41 คน (ร้อยละ 78.85) แสวงหาสารนิเทศเรื่องการท่องเที่ยวให้ผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวน 39 คน (ร้อยละ 75.00) แสวงหาสารนิเทศเรื่องข่าวประจำวันให้ผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 5.77) แสวงหาสารนิเทศเรื่องเศรษฐกิจ และเรื่องชีวประวัติให้ผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด 17 คน (ร้อยละ 85.00) แสวงหาสารนิเทศเรื่องศาสนาให้ผู้สูงอายุ รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 16 คน (ร้อยละ 80.00) แสวงหาสารนิเทศเรื่องข่าวประจำวันให้ผู้สูงอายุ และจำนวนน้อยที่สุด 1 คนเท่ากัน (ร้อยละ 5.00) แสวงหาสารนิเทศเรื่องศิลปะ เรื่องกฎหมาย เรื่องพระเครื่อง และเรื่องชีวประวัติให้ผู้สูงอายุ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 12 เนื้อหาสารนิเทศอื่นๆ ที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ* จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

เนื้อหาสารนิเทศอื่นๆ	มัธยมศึกษาตอนต้น (N = 11)		มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. (N = 11)		อนุปริญญา / ปวส. / ปวท. (N = 3)		ปริญญาตรี (N = 52)		ปริญญาโท (N = 20)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	ข่าวประจำวัน	7	63.64	9	81.82	1	33.33	39	75.00	16
การท่องเที่ยว	5	45.45	5	45.45	2	66.67	41	78.85	15	75.00
ศาสนา	6	54.55	7	63.64	3	100.00	29	55.77	17	85.00
อาหาร	3	27.27	6	54.55	2	66.67	29	55.77	9	45.00
สินค้าและบริการ	2	18.18	5	45.45	1	33.33	25	48.08	11	55.00
ดนตรี	1	9.09	4	36.36	1	33.33	28	53.85	9	45.00
การเมือง	7	63.64	4	36.36	2	66.67	15	28.85	13	65.00
ละคร	2	18.18	4	36.36	1	33.33	25	48.08	8	40.00
การเดินทาง	6	54.55	3	27.27	1	33.33	22	42.31	6	30.00
พันธุ์พืช	3	27.27	3	27.27	2	66.67	24	46.15	3	15.00
ข่าวคราวเกี่ยวกับญาติ	6	54.55	1	9.09	-	-	22	42.31	6	30.00
เทคโนโลยี	2	18.18	2	18.18	1	33.33	23	44.23	5	25.00
ภาพยนตร์	3	27.27	2	18.18	1	33.33	21	40.38	6	30.00
สัตว์	1	9.09	4	36.36	2	66.67	19	36.54	7	35.00
ภัยธรรมชาติ	1	9.09	2	18.18	1	33.33	19	36.54	6	30.00
กีฬา	3	27.27	2	18.18	-	-	19	36.54	4	20.00

ตารางที่ 12 เนื้อหาสารนิเทศอื่นๆ ที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ* จำนวนตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ต่อ)

เนื้อหาสารนิเทศอื่นๆ	มัธยมศึกษาตอนต้น (N = 11)		มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. (N = 11)		อนุปริญญา / ปวส. / ปวท. (N = 3)		ปริญญาตรี (N = 52)		ปริญญาโท (N = 20)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	งานฝีมือ	2	18.18	5	45.45	-	-	13	25.00	5
ภาษาต่างประเทศ	1	9.09	4	36.36	-	-	15	28.85	5	25.00
นิตยสาร	-	-	2	18.18	-	-	16	30.77	2	10.00
สภาพอากาศ	2	18.18	1	9.09	-	-	11	21.15	5	25.00
สารคดี	2	18.18	1	9.09	-	-	10	19.23	3	15.00
สังคม	1	9.09	1	9.09	1	33.33	7	13.46	5	25.00
โหราศาสตร์	2	18.18	-	-	-	-	9	17.31	4	20.00
จิตวิทยา	1	9.09	1	9.09	-	-	9	17.31	2	10.00
เศรษฐกิจ	2	18.18	-	-	-	-	3	5.77	5	25.00
ศิลปะ	1	9.09	-	-	-	-	6	11.54	1	5.00
กฎหมาย	-	-	1	9.09	-	-	5	9.62	1	5.00
ประวัติศาสตร์	-	-	-	-	-	-	5	9.62	2	10.00
พระเครื่อง	1	9.09	-	-	-	-	4	7.69	1	5.00
ชีวประวัติ	-	-	-	-	-	-	3	5.77	1	5.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.4 แหล่งสารสนเทศที่สมาชิกรอครัวใช้

จากการศึกษาแหล่งสารสนเทศที่สมาชิกรอครัวใช้โดยรวม (ตารางที่ 13) พบว่าสมาชิกรอครัวจำนวนมากที่สุด 93 คนเท่ากัน (ร้อยละ 93.00) ใช้แหล่งสารสนเทศบุคคล และแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน รองลงมาจำนวน 86 คน (ร้อยละ 86.00) ใช้แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต และจำนวนน้อยที่สุด 82 คน (ร้อยละ 82.00) ใช้แหล่งสารสนเทศสถาบัน

เมื่อพิจารณาการใช้แหล่งสารสนเทศในแต่ละแหล่ง พบว่า

แหล่งสารสนเทศบุคคล สมาชิกรอครัวโดยรวมจำนวนมากที่สุด 82 คน (ร้อยละ 88.17) แสวงหาสารสนเทศจากเพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน

แหล่งสารสนเทศสถาบัน สมาชิกรอครัวโดยรวมจำนวนมากที่สุด 63 คน (ร้อยละ 76.83) แสวงหาสารสนเทศจากหน่วยงานราชการ

แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน สมาชิกรอครัวโดยรวมจำนวนมากที่สุด 83 คน (ร้อยละ 89.25) แสวงหาสารสนเทศจากโทรทัศน์

แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต สมาชิกรอครัวโดยรวมจำนวนมากที่สุด 82 คน (ร้อยละ 95.35) แสวงหาสารสนเทศจากเว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหา นอกจากนี้สมาชิกรอครัวอายุจำนวน 11 คน (ร้อยละ 12.79) ได้ระบุการใช้แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตอื่นๆ ได้แก่ เว็บบอร์ด

เมื่อพิจารณาการใช้สื่อสังคมในแต่ละประเภท พบว่า

สมาชิกรอครัวโดยรวมจำนวนมากที่สุด 50 คน (ร้อยละ 87.72) แสวงหาสารสนเทศจากเครือข่ายสังคมออนไลน์

2.4.1 แหล่งสารสนเทศที่สมาชิกรอครัวใช้ จำแนกตามอายุของสมาชิกรอครัว

เมื่อแหล่งสารสนเทศที่สมาชิกรอครัวใช้พิจารณาตามอายุของสมาชิกรอครัว พบว่าสมาชิกรอครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 45 คน (ร้อยละ 95.74) ใช้แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 44 คน (ร้อยละ 93.62) ใช้แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต และจำนวนน้อยที่สุด 35 คน (ร้อยละ 74.47) ใช้แหล่งสารสนเทศสถาบัน

สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด 34 คน (ร้อยละ 94.44) ใช้แหล่งสารนิเทศบุคคล รองลงมาจำนวน 32 คน (ร้อยละ 88.89) ใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน และจำนวนน้อยที่สุด 31 คนเท่ากัน (ร้อยละ 86.11) ใช้แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน และแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต

สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี ทุกคนจำนวน 14 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) ใช้แหล่งสารนิเทศบุคคล และแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน รองลงมาจำนวน 12 คน (ร้อยละ 85.71) ใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน และจำนวนน้อยที่สุด 10 คน (ร้อยละ 71.43) ใช้แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต

สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคนจำนวน 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) ใช้แหล่งสารนิเทศบุคคล แหล่งสารนิเทศสถาบัน และแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน และรองลงมาจำนวน 1 คน (ร้อยละ 33.33) ใช้แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต

เมื่อพิจารณาการใช้แหล่งสารนิเทศในแต่ละแหล่ง พบว่า

แหล่งสารนิเทศบุคคล สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 39 คน (ร้อยละ 92.86) และสมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด 30 คน (ร้อยละ 88.24) แสวงหาสารนิเทศจากเพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด 13 คน (ร้อยละ 92.86) แสวงหาสารนิเทศจากผู้เชี่ยวชาญ สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคนจำนวน 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศจากเพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน และจากผู้เชี่ยวชาญ

แหล่งสารนิเทศสถาบัน สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 28 คน (ร้อยละ 80.00) สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด 23 คน (ร้อยละ 71.88) และสมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด 9 คน (ร้อยละ 75.00) แสวงหาสารนิเทศจากหน่วยงานราชการ ส่วนสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคนจำนวน 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศจากหน่วยงานราชการ และจากศาสนสถาน

แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 40 คน (ร้อยละ 88.89) สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด 29 คน (ร้อยละ 93.55) สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด 11 คน (ร้อยละ 78.57) และสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคนจำนวน 3 คน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศจากโทรทัศน์

แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 41 คน (ร้อยละ 93.18) สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด 30 คน (ร้อยละ 96.77) และสมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี ทุกคนจำนวน 10 คน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศจากเว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหา ส่วนสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 1 คนเท่านั้น (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศจากเว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหา และสื่อสังคม สำหรับสมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวน 7 คน (ร้อยละ 15.91) และสมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวน 4 คน (ร้อยละ 12.90) ได้ระบุการใช้แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตอื่นๆ ได้แก่ เว็บบอร์ด

เมื่อพิจารณาการใช้สื่อสังคมในแต่ละประเภท พบว่า

สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 23 คน (ร้อยละ 85.19) สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด 21 คน (ร้อยละ 87.50) และสมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี ทุกคนจำนวน 5 คน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศจากเครือข่ายสังคมออนไลน์ ส่วนสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 1 คนเท่านั้น (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศจากไมโครบล็อก และจากเครือข่ายสังคมออนไลน์

ตารางที่ 13 แหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้* จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

แหล่งสารนิเทศ	21-30 ปี (N = 47)		31-40 ปี (N = 36)		41-50 ปี (N = 14)		51-59 ปี (N = 3)		รวม (N= 100)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งสารนิเทศบุคคล	42	89.36	34	94.44	14	100.00	3	100.00	93	93.00
ความรู้ และประสบการณ์ของตนเอง	23	54.76	25	73.53	5	35.71	2	66.67	55	59.14
ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว	11	26.19	11	32.35	5	35.71	-	-	27	29.03
ญาติ	25	59.52	19	55.88	4	28.57	2	66.67	50	53.76
เพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน	39	92.86	30	88.24	10	71.43	3	100.00	82	88.17
ผู้เชี่ยวชาญ	27	64.29	29	85.29	13	92.86	3	100.00	72	77.42
แหล่งสารนิเทศสถาบัน	35	74.47	32	88.89	12	85.71	3	100.00	82	82.00
หน่วยงานราชการ	28	80.00	23	71.88	9	75.00	3	100.00	63	76.83
หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	4	11.43	5	15.63	3	25.00	1	33.33	13	15.85
หน่วยงานเอกชน	21	60.00	21	65.63	6	50.00	2	66.67	50	60.98
สถาบันการศึกษา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ห้องสมุด / ศูนย์สารนิเทศ	6	17.14	5	15.63	2	16.67	1	33.33	14	17.07
สมาคมวิชาชีพ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มูลนิธิ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ศาสนสถาน	20	57.14	20	62.50	7	58.33	3	100.00	50	60.98
แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน	45	95.74	31	86.11	14	100.00	3	100.00	93	93.00
วิทยุ	13	28.89	3	9.68	4	28.57	1	33.33	21	22.58
โทรทัศน์	40	88.89	29	93.55	11	78.57	3	100.00	83	89.25
หนังสือพิมพ์	26	57.78	24	77.42	10	71.43	2	66.67	62	66.67
นิตยสาร / วารสาร	16	35.56	11	35.48	4	28.57	-	-	31	33.33

ตารางที่ 13 แหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้* จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว (ต่อ)

แหล่งสารนิเทศ	21-30 ปี (N = 47)		31-40 ปี (N = 36)		41-50 ปี (N = 14)		51-59 ปี (N = 3)		รวม (N= 100)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต	44	93.62	31	86.11	10	71.43	1	33.33	86	86.00
เว็บไซต์หน่วยงานรัฐ	-	-	1	3.23	-	-	-	-	1	1.16
เว็บไซต์ธุรกิจ	1	2.27	3	9.68	2	20.00	-	-	6	6.98
เว็บไซต์ข่าว	9	20.45	15	48.39	6	60.00	-	-	30	34.88
เว็บไซต์บันเทิง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เว็บไซต์การศึกษา/ การฝึกอบรม	1	2.27	1	3.23	-	-	-	-	2	2.33
เว็บไซต์ส่วนตัว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เว็บไซต์ศูนย์รวมบริการ	3	6.82	5	16.13	-	-	-	-	8	9.30
เว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหา	41	93.18	30	96.77	10	100.00	1	100.00	82	95.35
เว็บไซต์ธรรมะ	6	13.64	7	22.58	3	30.00	-	-	16	18.60
สื่อสังคม	27	61.36	24	77.42	5	50.00	1	100.00	57	66.28
บล็อก	2	7.41	2	8.33	-	-	-	-	4	7.02
ไมโครบล็อก	7	25.93	9	37.50	1	20.00	1	100.00	18	31.58
เครือข่ายสังคมออนไลน์	23	85.19	21	87.50	5	100.00	1	100.00	50	87.72
การแบ่งปันสื่อทางออนไลน์	15	55.56	14	58.33	3	60.00	-	-	32	56.14
อื่นๆ	7	15.91	4	12.90	-	-	-	-	11	12.79

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.4.2 แหล่งสารสนเทศที่สมาชิกรอบคร้วใช้ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกรอบคร้ว

เมื่อพิจารณาแหล่งสารสนเทศที่สมาชิกรอบคร้วใช้ตามระดับการศึกษาของสมาชิกรอบคร้ว (ตารางที่ 14) พบว่า สมาชิกรอบคร้วที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนจำนวน 11 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) ใช้แหล่งสารสนเทศบุคคล และแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 10 คน (ร้อยละ 90.91) ใช้แหล่งสารสนเทศสถาบัน และจำนวนน้อยที่สุด 4 คน (ร้อยละ 36.36) ใช้แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต

สมาชิกรอบคร้วที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคนจำนวน 11 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) ใช้แหล่งสารสนเทศสถาบัน และแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 10 คน (ร้อยละ 90.91) ใช้แหล่งสารสนเทศบุคคล และจำนวนน้อยที่สุด 6 คน (ร้อยละ 54.55) ใช้แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต

สมาชิกรอบคร้วที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนจำนวน 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) ใช้แหล่งสารสนเทศบุคคล แหล่งสารสนเทศสถาบัน แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน และแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต

สมาชิกรอบคร้วที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 51 คน (ร้อยละ 96.23) ใช้แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต รองลงมาจำนวน 49 คน (ร้อยละ 92.45) ใช้แหล่งสารสนเทศบุคคล และจำนวนน้อยที่สุด 39 คน (ร้อยละ 73.58) ใช้แหล่งสารสนเทศสถาบัน

สมาชิกรอบคร้วที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททุกคนจำนวน 22 คน (ร้อยละ 100.00) ใช้แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต รองลงมาจำนวน 20 คนเท่ากัน (ร้อยละ 90.91) ใช้แหล่งสารสนเทศบุคคล และแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน และจำนวนน้อยที่สุด 19 คน (ร้อยละ 86.36) ใช้แหล่งสารสนเทศสถาบัน

เมื่อพิจารณาการใช้แหล่งสารสนเทศในแต่ละแหล่ง พบว่า

แหล่งสารสนเทศบุคคล สมาชิกรอบคร้วที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทุกคนจำนวน 11 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกรอบคร้วที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนจำนวน 3 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกรอบคร้วที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 40 คน (ร้อยละ 81.63) และสมาชิกรอบคร้วที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททุกคนจำนวน 20 คน (ร้อยละ 100.00) แสวงหาสารนิเทศจากเพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน ส่วนสมาชิกรอบคร้วที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวนมากที่สุด 8 คนเท่ากัน (ร้อยละ 80.00) แสวงหาสารนิเทศจากเพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน และจากผู้เชี่ยวชาญ

แหล่งสารนิเทศสถาบัน สมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนจำนวน 10 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวนมากที่สุด 10 คน (ร้อยละ 90.91) สมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 30 คน (ร้อยละ 76.92) แสงหาสารนิเทศจากหน่วยงานราชการ สมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนจำนวน 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) แสงหาสารนิเทศจากหน่วยงานราชการ และจากศาสนสถาน สมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด 14 คน (ร้อยละ 73.68) แสงหาสารนิเทศจากหน่วยงานเอกชน

แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน สมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนจำนวน 11 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวนมากที่สุด 9 คน (ร้อยละ 81.82) สมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 46 คน (ร้อยละ 95.83) และสมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด 14 คน (ร้อยละ 70.00) แสงหาสารนิเทศจากโทรทัศน์ ส่วนสมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนจำนวน 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) แสงหาสารนิเทศจากโทรทัศน์ และจากหนังสือพิมพ์

แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต สมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนจำนวน 4 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคนจำนวน 6 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนจำนวน 3 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 48 คน (ร้อยละ 94.12) และสมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด 21 คน (ร้อยละ 95.45) แสงหาสารนิเทศจากเว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหา (Search engine website) สำหรับสมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 7 คน (ร้อยละ 13.73) และสมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวน 4 คน (ร้อยละ 18.18) ได้ระบุการใช้แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตอื่นๆ ได้แก่ เว็บไซต์

เมื่อพิจารณาการใช้สื่อสังคมในแต่ละประเภท พบว่า

สมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนจำนวน 2 คน (ร้อยละ 100.00) แสงหาสารนิเทศจากการแบ่งปันสื่อทางออนไลน์ ส่วนสมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคนจำนวน 3 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. จำนวน 1 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 30 คน (ร้อยละ 85.71) และสมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด 15 คน (ร้อยละ 93.75) แสงหาสารนิเทศจากเครือข่ายสังคมออนไลน์

ตารางที่ 14 แหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้* จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

แหล่งสารนิเทศ	มัธยมศึกษาตอนต้น (N = 11)		มัธยมศึกษาตอนต้น (N = 11)		อนุปริญญา / ปวส. / ปวท. (N = 3)		ปริญญาตรี (N = 53)		ปริญญาโท (N = 22)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งสารนิเทศบุคคล	11	100.00	10	90.91	3	100.00	49	92.45	20	90.91
ความรู้ และประสบการณ์ของตนเอง	6	54.55	5	50.00	1	33.33	27	55.10	16	80.00
ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว	-	-	2	20.00	1	33.33	14	28.57	10	50.00
ญาติ	8	72.73	3	30.00	-	-	26	53.06	13	65.00
เพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน	11	100.00	8	80.00	3	100.00	40	81.63	20	100.00
ผู้เชี่ยวชาญ	8	72.73	8	80.00	2	66.67	38	77.55	16	80.00
แหล่งสารนิเทศสถาบัน	10	90.91	11	100.00	3	100.00	39	73.58	19	86.36
หน่วยงานราชการ	10	100.00	10	90.91	3	100.00	30	76.92	10	52.63
หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	-	-	1	9.09	1	33.33	9	23.08	2	10.53
หน่วยงานเอกชน	3	30.00	6	54.55	2	66.67	25	64.10	14	73.68
สถาบันการศึกษา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ห้องสมุด / ศูนย์สารนิเทศ	-	-	2	18.18	1	33.33	6	15.38	5	26.32
สมาคมวิชาชีพ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มูลนิธิ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ศาสนสถาน	5	50.00	8	72.73	3	100.00	24	61.54	10	52.63
แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน	11	100.00	11	100.00	3	100.00	48	90.57	20	90.91
วิทยุ	2	18.18	3	27.27	2	66.67	13	27.08	1	5.00
โทรทัศน์	11	100.00	9	81.82	3	100.00	46	95.83	14	70.00
หนังสือพิมพ์	10	90.91	7	63.64	3	100.00	30	62.50	12	60.00
นิตยสาร / วารสาร	-	-	4	36.36	1	33.33	17	35.42	9	45.00

ตารางที่ 14 แหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้* จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ต่อ)

แหล่งสารนิเทศ	มัธยมศึกษาตอนต้น (N = 11)		มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. (N = 11)		อนุปริญญา / ปวส. / ปวท. (N = 3)		ปริญญาตรี (N = 53)		ปริญญาโท (N = 22)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต	4	36.36	6	54.55	3	100.00	51	96.23	22	100.00
เว็บไซต์หน่วยงานรัฐ	-	-	-	-	-	-	1	1.96	-	-
เว็บไซต์ธุรกิจ	-	-	-	-	1	33.33	2	3.92	3	13.64
เว็บไซต์ข่าว	1	25.00	1	16.67	1	33.33	14	27.45	13	59.09
เว็บไซต์บันเทิง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เว็บไซต์การศึกษา/ การฝึกอบรม	-	-	-	-	-	-	1	1.96	1	4.55
เว็บไซต์ส่วนตัว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เว็บไซต์ศูนย์รวมบริการ	-	-	-	-	-	-	4	7.84	4	18.18
เว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหา	4	100.00	6	100.00	3	100.00	48	94.12	21	95.45
เว็บไซต์ธรรมะ	-	-	-	-	-	-	12	23.53	4	18.18
สื่อสังคม	2	50.00	3	50.00	1	33.33	35	68.63	16	72.73
บล็อก	-	-	-	-	-	-	1	2.86	3	18.75
ไม่ใครบสื่อ	-	-	2	66.67	-	-	10	28.57	6	37.50
เครือข่ายสังคมออนไลน์	1	50.00	3	100.00	1	100.00	30	85.71	15	93.75
การแบ่งปันสื่อทางออนไลน์	2	100.00	-	-	-	-	22	62.86	8	50.00
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	7	13.73	4	18.18

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศแต่ละแหล่งที่สมาชิกครอบครัวยัง

สมาชิกครอบครัวยังได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่างๆ ดังนี้

- 1) แหล่งสารนิเทศบุคคล สมาชิกครอบครัวยังแหล่งสารนิเทศบุคคลต่างๆ ได้แก่

ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง ได้แก่ ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ ความรู้ในสาขาวิชาชีพของตนเอง ประสบการณ์ที่ตนเองเคยประสบ

ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว ได้แก่ หนังสือ นิตยสาร วิทยุทัศน์

ญาติ หรือ เพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน ที่มีข้อมูลและผู้สูงอายุต้องการ หรือมีความรู้หรือเคยมีประสบการณ์ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ

ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ แพทย์ พยาบาล เภสัชกร นักกายภาพบำบัด นักโภชนาการ

สำหรับการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคลที่เป็นญาติ เพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน หรือผู้เชี่ยวชาญ สมาชิกครอบครัวยังใช้วิธีติดต่อด้วยตนเอง ติดต่อทางโทรศัพท์หรือทางสื่อสังคม
- 2) แหล่งสารนิเทศสถาบัน สมาชิกครอบครัวยังแหล่งสารนิเทศสถาบันต่างๆ ได้แก่

หน่วยงานราชการ ได้แก่ โรงพยาบาล ศูนย์บริการสาธารณสุข กรมสรรพากร สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร

หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ธนาคาร องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ

หน่วยงานเอกชน ได้แก่ โรงพยาบาล ธนาคาร ร้านหนังสือ ร้านจำหน่ายหรือให้เช่าวิทยุทัศน์ บริษัทนำเที่ยว ร้านค้า ห้างสรรพสินค้า

ห้องสมุด / ศูนย์สารนิเทศ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดในที่ทำงาน

ศาสนสถาน ได้แก่ วัด สถานปฏิบัติธรรม

สถาบันการศึกษา สมาคมวิชาชีพ หรือ มูลนิธิ ไม่มีสมาชิกครอบครัวยังใครใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันที่เป็นสถาบันการศึกษา สมาคมวิชาชีพ หรือมูลนิธิ เนื่องจากสมาชิกครอบครัวยังไม่ทราบว่าแหล่งสารนิเทศใดมีสารนิเทศที่ต้องการ

สำหรับการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบัน สมาชิกครอบครัวยังใช้วิธีติดต่อด้วยตนเอง หรือติดต่อทางโทรศัพท์ ตลอดจนการแสวงหาสารนิเทศจากเอกสารเผยแพร่หรือทรัพยากรสารนิเทศของแหล่งสารนิเทศสถาบัน

3) แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน สมาชิกครอบครัวยุติแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนต่างๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เพื่อค้นหาสารสนเทศที่ผู้สูงอายุต้องการ รวมถึงการที่สมาชิกครอบครัวยุติแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนในชีวิตประจำวัน เช่น การฟังรายการวิทยุระหว่างการเดินทาง การชมรายการโทรทัศน์ระหว่างการรับประทานอาหาร การอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวันในตอนเช้า การอ่านนิตยสารในยามว่าง เป็นต้น เพื่อรับทราบข่าวสารหรือติดตามเรื่องราวต่างๆ และหากพบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องหรือจะเป็นประโยชน์กับผู้สูงอายุก็จะนำเสนอสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ

4) แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต สมาชิกครอบครัวยุติแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตต่างๆ ได้แก่

เว็บไซต์หน่วยงานรัฐ ได้แก่ เว็บไซต์ของกรมสรรพากร

เว็บไซต์ธุรกิจ ได้แก่ เว็บไซต์ขายสินค้าและบริการ เว็บไซต์ของบริษัทนำเที่ยว

เว็บไซต์ข่าว ได้แก่ เว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ของสถานีโทรทัศน์ เว็บไซต์ของสถานีวิทยุ

เว็บไซต์การศึกษา / การฝึกอบรม ได้แก่ เว็บไซต์สอนภาษาต่างประเทศ เว็บไซต์พจนานุกรมออนไลน์

เว็บไซต์ศูนย์รวมบริการ ได้แก่ Sanook, Kapook

เว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหา ได้แก่ Google

เว็บไซต์ธรรมะ เช่น เว็บไซต์ที่เผยแพร่เนื้อหาด้านธรรมะ เว็บไซต์ของวัดหรือสถานปฏิบัติธรรม

สื่อสังคม ได้แก่

- บล็อก ได้แก่ OKNation GotoKnow Exteen
- ไมโครบล็อก ได้แก่ Twitter
- เครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้แก่ Facebook Instagram
- การแบ่งปันสื่อทางออนไลน์ ได้แก่ YouTube

เว็บบอร์ด ได้แก่ Pantip

เว็บไซต์บันเทิง ไม่มีสมาชิกครอบครัวยุติใคร่บุคคลใ้ใช้เว็บไซต์บันเทิง เนื่องจากสมาชิกครอบครัวยุติใช้สื่อสังคมประเภทการแบ่งปันสื่อออนไลน์ในการแสวงหาสารสนเทศที่มีเนื้อหาด้้านบันเทิงใ้กับผู้สูงอายุ

เว็บไซต์ส่วนตัว ไม่มีสมาชิกครอบครัวยุติใคร่บุคคลใ้ใช้เว็บไซต์ส่วนตัว เนื่องจากไม่ทราบว่า มีเว็บไซต์ส่วนตัวเว็บไซต์ใดใ้สารสนเทศในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ

สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่นิยมใช้แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตประเภทเว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหา เพื่อเข้าถึงเว็บไซต์ประเภทอื่นๆ ที่มีสารนิเทศในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ รวมถึงนิยมใช้สื่อสังคมในการติดตามการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุหรือเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจของผู้สูงอายุ

2.5 สาเหตุที่ใช้แหล่งสารนิเทศ

จากการศึกษาสาเหตุที่สมาชิกครอบครัวใช้แหล่งสารนิเทศ พบว่า สมาชิกครอบครัวได้ระบุถึงสาเหตุที่ใช้แหล่งสารนิเทศแต่ละแหล่ง ดังนี้

2.5.1 แหล่งสารนิเทศบุคคล

สมาชิกครอบครัวจำนวน 93 คนที่ใช้แหล่งสารนิเทศบุคคลได้ระบุถึงสาเหตุที่ใช้แหล่งดังกล่าว เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้ เข้าถึงได้ง่าย (76 คน) นำเชื่อถือ (47 คน) สามารถให้ข้อมูลที่ต้องการได้ (32 คน) ให้ข้อมูลที่เข้าใจง่าย และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย (6 คนเท่ากัน) และมีผู้แนะนำให้ใช้ (4 คน)

2.5.2 แหล่งสารนิเทศสถาบัน

สมาชิกครอบครัวจำนวน 82 คนที่ใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันได้ระบุถึงสาเหตุที่ใช้แหล่งดังกล่าว เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้ นำเชื่อถือ (45 คน) มีข้อมูลที่ต้องการ (34 คน) เข้าถึงได้ง่าย และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย (9 คนเท่ากัน)

2.5.3 แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน

สมาชิกครอบครัวจำนวน 93 คนที่ใช้แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนได้ระบุถึงสาเหตุที่ใช้แหล่งดังกล่าว เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้ เข้าถึงได้ง่าย (76 คน) ให้ข้อมูลที่ทันสมัย (38 คน) ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าใช้จ่ายไม่สูงนัก (18 คน) เคยได้รับสารนิเทศที่ต้องการ (11 คน) ให้ข้อมูลที่เข้าใจง่าย (9 คน) และมีข้อมูลที่ต้องการ (5 คน)

2.5.4 แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต

สมาชิกครอบครัวจำนวน 86 คนที่ใช้แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตได้ระบุถึงสาเหตุที่ใช้แหล่งดังกล่าว เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้ เข้าถึงได้ง่าย (79 คน) ให้ข้อมูลที่ทันสมัย (24 คน) มีข้อมูลที่ต้องการ (23 คน) มีผู้แนะนำให้ใช้ (7 คน) และใช้งานง่าย (4 คน)

2.6 สาเหตุที่ไม่ใช้แหล่งสารนิเทศ

จากการศึกษาสาเหตุที่สมาชิกครอบครัไม่ใช้แหล่งสารนิเทศ พบว่า สมาชิกครอบครัได้ระบุถึงสาเหตุที่ไม่ใช้แหล่งสารนิเทศแต่ละแหล่ง ดังนี้

2.6.1 แหล่งสารนิเทศบุคคล

สมาชิกครอบครัจำนวน 7 คนที่ไม่ใช้แหล่งสารนิเทศบุคคลได้ระบุถึงสาเหตุที่ไม่ใช้แหล่งดังกล่าว เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้ สามารถหาสารนิเทศที่ต้องการได้จากแหล่งสารนิเทศอื่น (4 คน) และการติดต่อแหล่งสารนิเทศบุคคลมีความยุ่งยาก (3 คน)

2.6.2 แหล่งสารนิเทศสถาบัน

สมาชิกครอบครัจำนวน 18 คนที่ไม่ใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันได้ระบุถึงสาเหตุที่ไม่ใช้แหล่งดังกล่าว เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้ ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันในช่วงเวลาที่เปิดทำการ (12 คน) ไม่สะดวกในการเดินทาง (11 คน) ไม่ทราบแหล่งสารนิเทศสถาบันที่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (6 คน) และต้องเสียค่าใช้จ่าย (1 คน)

2.6.3 แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน

สมาชิกครอบครัจำนวน 7 คนที่ไม่ใช้แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนได้ระบุถึงสาเหตุที่ไม่ใช้แหล่งดังกล่าว เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้ มีเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการจำนวนน้อย (4 คน) ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ และต้องเสียค่าใช้จ่าย (2 คนเท่ากัน)

2.6.4 แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต

สมาชิกครอบครัจำนวน 14 คนที่ไม่ใช้แหล่งสารนิเทศบนได้ระบุถึงสาเหตุที่ไม่ใช้แหล่งดังกล่าว เรียงตามลำดับความถี่ดังนี้ ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต (6 คน) ต้องเสียค่าใช้จ่าย (5 คน) และไม่น่าเชื่อถือ (3 คน)

2.7 วิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

จากการศึกษาวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยรวม (ตารางที่ 15) พบว่า สมาชิกครอบครัจำนวนมากที่สุด 99 คน (ร้อยละ 99.00) ใช้วิธีการนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง ส่วนจำนวน 65 คน (ร้อยละ 65.00) ใช้วิธีการนำเสนอสารนิเทศผ่านสื่อ

เมื่อพิจารณาการนำเสนอสารนิเทศในแต่ละวิธี พบว่า

การนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง สมาชิกครอบครัวโดยรวมจำนวนมากที่สุด 93 คน (ร้อยละ 93.94) นำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยการพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศ นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวจำนวน 3 คน (ร้อยละ 3.03) ได้ระบุวิธีอื่นๆ ในการนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง ได้แก่ การวาดภาพประกอบการอธิบาย

การนำเสนอสารนิเทศผ่านสื่อ สมาชิกครอบครัวโดยรวมจำนวนมากที่สุด 43 คน (ร้อยละ 66.15) นำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยการจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ

2.7.1 วิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 46 คน (ร้อยละ 97.87) สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี ทุกคนจำนวน 36 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี ทุกคนจำนวน 14 คน (ร้อยละ 100.00) และสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคนจำนวน 3 คน (ร้อยละ 100.00) ใช้วิธีการนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง ส่วนสมาชิกครอบครัวจำนวน 28 คน (ร้อยละ 59.57) จำนวน 27 คน (ร้อยละ 75.00) จำนวน 9 คน (ร้อยละ 64.29) และจำนวน 1 คน (ร้อยละ 33.33) ตามลำดับ ใช้วิธีการนำเสนอสารนิเทศผ่านสื่อ

เมื่อพิจารณาการนำเสนอสารนิเทศในแต่ละวิธี พบว่า

การนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 44 คน (ร้อยละ 95.65) สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด 34 คน (ร้อยละ 94.44) และสมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด 13 คน (ร้อยละ 92.86) นำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยการพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศ ส่วนสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวนมากที่สุด 2 คนเท่ากัน (ร้อยละ 66.67) นำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยการอ่านให้ฟัง และการพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศ สำหรับสมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวน 2 คน (ร้อยละ 4.35) และสมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวน 1 คน (ร้อยละ 2.78) ได้ระบุวิธีอื่นๆ ในการนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง ได้แก่ การวาดภาพประกอบการอธิบาย

การนำเสนอสารนิเทศผ่านสื่อ สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 19 คน (ร้อยละ 67.86) สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด 18 คน (ร้อยละ 66.67) สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด 5 คน (ร้อยละ 55.56) และสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 1 คน (ร้อยละ 100.00) นำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยการจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ

ตารางที่ 15 วิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ* จำนวนตามอายุของสมาชิกครอบครัว

วิธีการนำเสนอสารนิเทศ	21-30 ปี (N = 47)		31-40 ปี (N = 36)		41-50 ปี (N = 14)		51-59 ปี (N = 3)		รวม (N= 100)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง	46	97.87	36	100.00	14	100.00	3	100.00	99	99.00
การอ่านให้ฟัง	21	45.65	13	36.11	4	28.57	2	66.67	40	40.40
การพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศ	44	95.65	34	94.44	13	92.86	2	66.67	93	93.94
การสาธิต	12	26.09	7	19.44	1	7.14	1	33.33	21	21.21
อื่นๆ	2	4.35	1	2.78	-	-	-	-	3	3.03
การนำเสนอสารนิเทศผ่านสื่อ	28	59.57	27	75.00	9	64.29	1	33.33	65	65.00
การจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ	19	67.86	18	66.67	5	55.56	1	100.00	43	66.15
การเปิดโทรทัศน์	6	21.43	4	14.81	3	33.33	-	-	13	20.00
การเปิดวิทยุ	2	7.14	2	7.41	-	-	-	-	4	6.15
การเปิดหน้าจอ	10	35.71	11	40.74	2	22.22	-	-	23	35.38
การส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์	6	21.43	2	7.41	3	33.33	-	-	11	16.92

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.7.2 วิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 16) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนจำนวน 11 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคนจำนวน 11 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 52 คน (ร้อยละ 98.11) และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททุกคนจำนวน 22 คน (ร้อยละ 100.00) ใช้วิธีการนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง ส่วนสมาชิกครอบครัวจำนวน 3 คน (ร้อยละ 27.27) จำนวน 4 คน (ร้อยละ 36.36) จำนวน 37 คน (ร้อยละ 69.81) และจำนวน 18 คน (ร้อยละ 81.82) ตามลำดับ ใช้วิธีการนำเสนอสารนิเทศผ่านสื่อ สำหรับสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนจำนวน 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 100.00) ใช้วิธีการนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง และวิธีการนำเสนอสารนิเทศผ่านสื่อ

เมื่อพิจารณาการนำเสนอสารนิเทศในแต่ละวิธี พบว่า

การนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนจำนวน 11 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวนมากที่สุด 9 คน (ร้อยละ 81.82) สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 50 คน (ร้อยละ 96.15) และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด 21 คน (ร้อยละ 95.45) นำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยการพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศ ส่วนสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. จำนวนมากที่สุด 2 คนเท่ากัน (ร้อยละ 66.67) นำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยการอ่านให้ฟัง และการพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศ สำหรับสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 1.92) และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวน 2 คน (ร้อยละ 9.09) ได้ระบุวิธีอื่นๆ ในการนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง ได้แก่ การวาดภาพประกอบการอธิบาย

การนำเสนอสารนิเทศผ่านสื่อ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนจำนวน 3 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคนจำนวน 4 คน (ร้อยละ 100.00) สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. จำนวนมากที่สุด 2 คน (ร้อยละ 66.67) สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด 22 คน (ร้อยละ 59.46) และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด 12 คน (ร้อยละ 66.67) นำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยการจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ

ตารางที่ 16 วิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ* จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

วิธีการนำเสนอสารนิเทศ	มัธยมศึกษาตอนต้น (N = 11)		มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. (N = 11)		อนุปริญญา / ปวส. / ปวท. (N = 3)		ปริญญาตรี (N = 53)		ปริญญาโท (N = 22)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง	11	100.00	11	100.00	3	100.00	52	98.11	22	100.00
การอ่านให้ฟัง	2	18.18	4	36.36	2	66.67	21	40.38	11	50.00
การพูดคุยเพื่อออกเล่าสารนิเทศ	11	100.00	9	81.82	2	66.67	50	96.15	21	95.45
การสาธิต	-	-	2	18.18	-	-	14	26.92	5	22.73
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	1	1.92	2	9.09
การนำเสนอสารนิเทศผ่านสื่อ	3	27.27	4	36.36	3	100.00	37	69.81	18	81.82
การจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ	3	100.00	4	100.00	2	66.67	22	59.46	12	66.67
การเปิดโทรทัศน์	-	-	-	-	-	-	8	21.62	5	27.78
การเปิดวิทยุ	-	-	-	-	-	-	1	2.70	3	16.67
การเปิดหน้าจอ	-	-	-	-	1	33.33	14	37.84	8	44.44
การส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์	-	-	-	-	1	33.33	8	21.62	2	11.11

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่างๆ ดังนี้

1) การนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง สมาชิกครอบครัวนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการต่างๆ ได้แก่

การอ่านให้ฟัง ได้แก่ การอ่านหนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เอกสาร ฉลากยา

การพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศ ได้แก่ การสนทนาในชีวิตประจำวัน การสนทนาทางโทรศัพท์

การสาธิต ได้แก่ การสาธิตวิธีการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือแท็บเล็ต การสาธิตท่าบริหารร่างกาย การสาธิตวิธีการใช้งานอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย การสาธิตวิธีการพับกระดาษ

การวาดภาพประกอบการอธิบาย ได้แก่ การวาดแผนที่การเดินทาง การวาดแผนผังแสดงความสัมพันธ์ของตัวละคร

2) การนำเสนอสารนิเทศผ่านสื่อ สมาชิกครอบครัวนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุผ่านสื่อ โดยใช้วิธีการต่างๆ ได้แก่

การจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ ได้แก่ หนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เอกสารเผยแพร่ วิดีทัศน์

การเปิดโทรทัศน์หรือวิทยุ สมาชิกครอบครัวเปิดโทรทัศน์หรือวิทยุให้ผู้สูงอายุ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุที่ไม่ถนัดใช้งานอุปกรณ์ดังกล่าว เพื่อเตือนให้ผู้สูงอายุรับชมหรือรับฟังรายการที่ผู้สูงอายุชื่นชอบ หรือเพื่อแนะนำรายการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุหรืออยู่ในความสนใจของผู้สูงอายุ

การเปิดหน้าจอ ได้แก่ หน้าจอคอมพิวเตอร์ หน้าจอแท็บเล็ต หน้าจอโทรศัพท์เคลื่อนที่

การส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ การส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (email) การส่งข้อความทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ (SMS) LINE Facebook

ตอนที่ 3 ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

การนำเสนอข้อมูลในตอนต้นที่ 3 เป็นการศึกษาปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว ปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ ปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ และปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว

จากการศึกษาปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัวที่สมาชิกครอบครัวโดยรวมจำนวน 84-100 คน ประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ซึ่งจำแนกเป็น 8 ประเด็น (ตารางที่ 17) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (100 คน) ประสบ คือ ไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารนิเทศที่ได้รับได้ และปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวน 98 คนเท่ากันประสบ คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ และไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 3 ระดับคือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ (3.54)* ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 6 ปัญหา เรียงตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ไม่ทราบแหล่งสารนิเทศ (2.82) ไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการได้ (2.72) และไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารนิเทศที่ได้รับได้ (2.67) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีทักษะด้านภาษา (2.48)

3.1.1 ปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัวที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวน 40-47 คน ประสบปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (47 คนเท่ากัน) ประสบ คือ ไม่ทราบแหล่งสารนิเทศ ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ และไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารนิเทศที่ได้รับได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ (3.59) ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 5 ปัญหา เรียงตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกดังนี้ ไม่ทราบแหล่งสารนิเทศ (2.83) ไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารนิเทศที่ตรงความต้องการได้ (2.76) และไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารนิเทศที่ได้รับได้ (2.72) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่มีทักษะด้านภาษา (2.45) และไม่มีทักษะในการสืบค้นสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต (2.38)

* ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ค่าเฉลี่ย (x)

สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวน 29-36 คน ประสบปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (36 คน) ประสบ คือ ไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับปานกลางมี 5 ปัญหา เรียงตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกดังนี้ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ (3.49) ไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ (2.91) และไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการได้ (2.71) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต (2.45) ไม่มีทักษะด้านภาษา (2.41) และไม่มีมั่นใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการได้ (2.38)

สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวน 12-14 คน ประสบปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (14 คนเท่ากัน) ประสบ คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ ไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการได้ และไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ (3.64) ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับปานกลางมี 5 ปัญหา เรียงตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกดังนี้ ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต (2.86) ไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ (2.79) และไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ (2.62) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการได้ (2.50) และไม่มีมั่นใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการได้ (2.36)

สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 3 คน ประสบปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (3 คนเท่ากัน) ประสบ คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ ไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ ไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการได้ ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ไม่มีทักษะด้านภาษา ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ ไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการได้ และไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับมากมี 2 ปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (4.33) ทุกปัญหาดังนี้ ไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการได้ และไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ และไม่มีทักษะด้านภาษา (3.00 เท่ากัน) และไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ (2.67) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยมี 3 ปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (2.33) ทุกปัญหาดังนี้ ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ ไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการได้ และไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้

ตารางที่ 17 ปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

ปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว	ระดับของปัญหา													
	21-30 ปี (N = 47)		31-40 ปี (N = 36)		41-50 ปี (N = 14)		51-59 ปี (N = 3)		รวม (N= 100)					
	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	f	\bar{x}	S.D.
ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้ใช้สูงอายุ	46	3.59	0.78	ม	35	3.49	0.74	ป	14	3.64	0.84	3	3.00	0.00
ไม่ทราบแหล่งสารนิเทศ	47	2.83	0.70	ป	33	2.91	0.68	ป	13	2.62	0.51	3	2.67	0.58
ไม่สามารถเสียดำใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการได้	46	2.67	0.84	ป	31	2.71	0.82	ป	12	2.50	0.90	3	4.33	0.58
ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต	42	2.38	0.91	น	31	2.45	1.06	น	14	2.86	1.35	3	4.33	1.15
ไม่มีทักษะด้านภาษา	40	2.45	0.81	น	29	2.41	0.98	น	12	2.58	0.79	3	3.00	0.00
ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้ใช้สูงอายุต้องการ	47	2.53	0.80	ป	34	2.68	0.77	ป	14	2.57	0.65	3	2.33	0.58
ไม่มีใจว่าจะแสวงหาสารนิเทศที่ตรงความต้องการได้	46	2.76	0.71	ป	34	2.38	0.70	น	14	2.36	0.84	3	2.33	0.58
ไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารนิเทศที่ได้รับได้	47	2.72	0.74	ป	36	2.58	0.69	ป	14	2.79	0.89	3	2.33	0.58

3.1.2 ปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัวที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว ซึ่งจำแนกเป็น 8 ประเด็น (ตารางที่ 18) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 11 คน ประสบปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (11 คนเท่ากัน) ประสบ คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ ไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ ไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการได้ ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ไม่มีทักษะด้านภาษา ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ ไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการได้ และไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต (3.82) ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ (3.64) และไม่มีทักษะด้านภาษา (3.55) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 5 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการได้ (3.45) ไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ (3.00) ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ ไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการได้ และไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ (2.73 เท่ากัน)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวน 11 คน ประสบปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (11 คนเท่ากัน) ประสบ คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ ไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ ไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการได้ ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ไม่มีทักษะด้านภาษา ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ ไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการได้ และไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต (3.55) ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 5 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกดังนี้ ไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการได้ (3.27) ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ (3.09) และไม่มีทักษะด้านภาษา (2.91) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (2.36) ทุกปัญหาดังนี้ ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ และไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการได้

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. จำนวน 3 คน ประสบปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (3 คนเท่ากัน) ประสบ คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ ไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ ไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการได้ ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ไม่มีทักษะด้านภาษา ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ ไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการได้ และไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ (3.67) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับปานกลางมี 7 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการได้ ไม่มีทักษะด้านภาษา ไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการได้ และไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ (3.00 เท่ากัน) ไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต และไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ (2.67 เท่ากัน)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 47-53 คน ประสบปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (53 คนเท่ากัน) ประสบ คือ ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ และไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ (3.56) ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับปานกลางมี 5 ปัญหา เรียงตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกดังนี้ ไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ (2.92) ไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ (2.75) และไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการได้ (2.65) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่มีทักษะด้านภาษา (2.19) และไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต (2.15)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวน 12-22 คน ประสบปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (22 คน) ประสบ คือ ไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ (3.67) ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (2.55) ทุกปัญหาดังนี้ ไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ และไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยมี 5 ปัญหา เรียงตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกดังนี้ ไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ (2.45) ไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการได้ (2.44) และไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการได้ (2.25)

ตารางที่ 18 ปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว จำนวนตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

ปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว	ระดับของปัญหา														
	มัธยมศึกษาตอนต้น (N = 11)			มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. (N = 11)			อนุปริญญา / ปวส. / ปวท. (N = 3)			ปริญญาตรี (N = 53)			ปริญญาโท (N = 22)		
	f	\bar{x}	S.D.	f	\bar{x}	S.D.	f	\bar{x}	S.D.	f	\bar{x}	S.D.	f	\bar{x}	S.D.
ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศให้เพียงพอ	11	3.64	0.50	11	3.09	0.70	3	3.67	0.58	52	3.56	0.75	21	3.67	0.91
ไม่ทราบแหล่งสารนิเทศ	11	3.00	0.63	11	2.73	0.47	3	2.67	0.58	51	2.92	0.72	20	2.55	0.60
ไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการได้	11	3.45	0.69	11	3.27	0.90	3	3.00	0.00	51	2.51	0.88	16	2.44	0.63
ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต	11	3.82	1.25	11	3.55	0.93	3	2.67	1.15	48	2.15	0.85	17	2.18	0.64
ไม่มีทักษะด้านภาษา	11	3.55	0.52	11	2.91	0.30	3	3.00	1.00	47	2.19	0.80	12	2.08	0.67
ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ให้อ่านอยู่ต้องการ	11	2.73	0.65	11	2.36	0.50	3	2.67	0.58	53	2.60	0.82	20	2.55	0.83
ไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารนิเทศ ที่ตรงความต้องการได้	11	2.73	0.65	11	2.36	0.50	3	3.00	1.00	52	2.65	0.71	20	2.25	0.85
ไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารนิเทศที่ได้รับได้	11	2.73	0.79	11	2.55	0.52	3	3.00	1.00	53	2.75	0.70	22	2.45	0.86

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว

สมาชิกครอบครัวได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่างๆ ดังนี้

- 1) ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ เนื่องจากสมาชิกครอบครัวต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงาน
- 2) ไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ สมาชิกครอบครัวไม่ทราบว่าแหล่งสารสนเทศใดมีสารสนเทศให้ผู้สูงอายุต้องการ ทำให้ไม่สามารถแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุได้
- 3) ไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการได้ สมาชิกครอบครัวไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการได้ เนื่องจากมีรายได้ไม่สูงนัก ประกอบกับการใช้สารสนเทศบางแหล่งต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงหรือต้องเสียค่าใช้จ่ายต่อเนื่อง ได้แก่ ค่าใช้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ค่าติดตั้งอุปกรณ์ในการรับชมสถานีโทรทัศน์ช่องพิเศษและค่าบริการรายเดือนค่าบริการสมาชิกนิตยสาร
- 4) ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต สมาชิกครอบครัวไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต เนื่องจากไม่เคยเรียนรู้การใช้งานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต หรือมีทักษะอยู่บ้างแต่ไม่ถนัดหรือไม่ชอบใช้งานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต
- 5) ไม่มีทักษะด้านภาษา สมาชิกครอบครัวไม่มีทักษะด้านภาษา ทำให้ไม่เข้าใจเนื้อหาของสารสนเทศในส่วนที่เป็นภาษาต่างประเทศ
- 6) ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ สมาชิกครอบครัวไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ เนื่องจากเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในความสนใจของสมาชิกครอบครัว
- 7) ไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการได้ สมาชิกครอบครัวไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการได้ เนื่องจากไม่ทราบความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุ
- 8) ไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ สมาชิกครอบครัวไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ เนื่องจากไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ

3.2 ปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ

จากการศึกษาปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุที่สมาชิกครอบครัวโดยรวมจำนวน 64-88 คน ประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ซึ่งจำแนกเป็น 2 ประเด็น (ตารางที่ 19) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (88 คน) ประสบ คือ ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร (3.42) และผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน (2.94) นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวจำนวน 8 คนได้ระบุปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุอื่นๆ โดยเป็นปัญหาในระดับมาก ได้แก่ ผู้สูงอายุเกรงใจที่จะขอความช่วยเหลือ (4.38)

3.2.1 ปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวน 33-39 คน ประสบปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (39 คน) ประสบ คือ ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร (3.30) และผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน (3.08) นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวจำนวน 3 คน ได้ระบุปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุอื่นๆ โดยเป็นปัญหาในระดับมาก ได้แก่ ผู้สูงอายุเกรงใจที่จะขอความช่วยเหลือ (4.00)

สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวน 17-33 คน ประสบปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (33 คน) ประสบ คือ ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร (3.41) และผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน (2.64) นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวจำนวน 3 คน ได้ระบุปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุอื่นๆ โดยเป็นปัญหาในระดับมาก ได้แก่ ผู้สูงอายุเกรงใจที่จะขอความช่วยเหลือ (4.33)

สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวน 11-13 คน ประสบปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (13 คน) ประสบ คือ ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร (3.64) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน (3.08) นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวจำนวน 2 คน ได้ระบุปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุอื่นๆ โดยเป็นปัญหาในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้สูงอายุเกรงใจที่จะขอความช่วยเหลือ (5.00)

สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 3 คน ประสบปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (3 คนเท่ากัน) ประสบ คือ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร และผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 1 ระดับ คือ ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (4.00) ทุกปัญหาดังนี้ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร และผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 19 ปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

ปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ	ระดับของปัญหา																			
	21-30 ปี (N = 47)			31-40 ปี (N = 36)			41-50 ปี (N = 14)			51-59 ปี (N = 3)			รวม (N= 100)							
	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค				
สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร	33	3.30	1.02	ป	17	3.41	0.94	ป	11	3.64	0.92	ม	3	4.00	0.00	ม	64	3.42	0.96	ป
ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน	39	3.08	0.93	ป	33	2.64	0.96	ป	13	3.08	1.04	ป	3	4.00	0.00	ม	88	2.94	0.98	ป
อื่นๆ	3	4.00	0.00	ม	3	4.33	0.58	ม	2	5.00	0.00	มส	-	-	-	-	8	4.38	0.52	ม

3.2.2 ปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว ซึ่งจำแนกเป็น 2 ประเด็น (ตารางที่ 20) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 9-11 คน ประสบปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ ปัญหามที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (11 คน) ประสบ คือ ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร (3.78) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน (3.18) นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวจำนวน 1 คน ได้ระบุปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุอื่นๆ โดยเป็นปัญหาในระดับมาก ได้แก่ ผู้สูงอายุเกรงใจที่จะขอความช่วยเหลือ (4.00)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวน 6-9 คน ประสบปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ ปัญหามที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (9 คน) ประสบ คือ ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร (3.83) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน (3.22)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. จำนวน 3 คน ประสบปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ ปัญหามที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (3 คนเท่ากัน) ประสบ คือ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร และผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร (4.33) และผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน (4.00) นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวจำนวน 1 คน นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวจำนวน 1 คน ได้ระบุปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุอื่นๆ โดยเป็นปัญหาในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้สูงอายุเกรงใจที่จะขอความช่วยเหลือ (5.00)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 31-46 คน ประสบปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ ปัญหามที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (46 คน) ประสบ คือ ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร (3.06) และผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน (2.85) นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวจำนวน 3 คน ได้ระบุปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุอื่นๆ โดยเป็นปัญหาในระดับมาก ได้แก่ ผู้สูงอายุเกรงใจที่จะขอความช่วยเหลือ (4.00)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวน 15-19 คน ประสบปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (19 คน) ประสบ คือ ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร (3.60) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน (2.74) นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวจำนวน 3 คน ได้ระบุปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุอื่นๆ โดยเป็นปัญหาในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้สูงอายุเกรงใจที่จะขอความช่วยเหลือ (4.67)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 20 ปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ จำนวนตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

ปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ	ระดับของปัญหา														
	มัธยมศึกษาตอนต้น (N = 11)			มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. (N = 11)			อนุปริญญา / ปวส. / ปวท. (N = 3)			ปริญญาตรี (N = 53)			ปริญญาโท (N = 22)		
	f	\bar{x}	S.D.	f	\bar{x}	S.D.	f	\bar{x}	S.D.	f	\bar{x}	S.D.	f	\bar{x}	S.D.
สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อ ในการติดต่อสื่อสาร	9	3.78	0.67	6	3.83	0.75	3	4.33	0.58	31	3.06	1.12	15	3.60	0.51
ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการ สารนิเทศได้อย่างชัดเจน	11	3.18	0.60	9	3.22	0.97	3	4.00	1.00	46	2.85	1.09	19	2.74	0.73
อื่นๆ	1	4.00	0.00	-	-	-	1	5.00	0.00	3	4.00	0.00	3	4.67	0.58

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่างๆ ดังนี้

- 1) สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ ปัญหาด้านการได้ยินของผู้สูงอายุ ทำให้สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในการสื่อสารกับผู้สูงอายุ ปัญหาด้านความจำของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุถามเรื่องเดิมบ่อยครั้ง
- 2) ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน ทำให้สมาชิกครอบครัวไม่ทราบความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุ ส่งผลให้สารนิเทศที่แสวงหาได้ในบางครั้งไม่ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ
- 3) ผู้สูงอายุเกรงใจที่จะขอความช่วยเหลือ โดยก่อนที่ผู้สูงอายุจะขอความช่วยเหลือ ผู้สูงอายุจะถามสมาชิกครอบครัวก่อนว่าสมาชิกครอบครัวว่างหรือไม่ หรือผู้สูงอายุจะบอกกับสมาชิกครอบครัวว่าไม่รีบใช้ข้อมูล หากสมาชิกครอบครัวมีเวลาว่างเมื่อไรก็ให้ช่วยหาข้อมูลให้ นอกจากนี้ผู้สูงอายุบางรายจะหาข้อมูลด้วยตนเองก่อน หากหาข้อมูลที่ต้องการไม่พบจึงค่อยขอความช่วยเหลือจากสมาชิกครอบครัว

3.3 ปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ

จากการศึกษาปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวโดยรวมจำนวน 98-100 คน ประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ซึ่งจำแนกเป็น 6 ประเด็น (ตารางที่ 21) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (100 คนเท่ากัน) ประสบ คือ สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนใกล้เคียงกัน 99 คนประสบ คือ สารนิเทศมีข้อผิดพลาด และปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวน 98 คนเท่ากันประสบ คือ สารนิเทศล้าสมัย และสารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับคือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 5 ปัญหา เรียงตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกดังนี้ สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ (3.03) สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ (2.79) และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป (2.76) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ สารนิเทศล้าสมัย (2.50)

3.3.1 ปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวประสบ ในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวน 45-47 คน ประสบปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (47 คน เท่ากัน) ประสบ คือ สารนิเทศมีข้อผิดพลาด สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกดังนี้ สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ (2.98) สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ (2.83) และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป (2.79)

สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวน 35-36 คน ประสบปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (36 คน เท่ากัน) ประสบ คือ สารนิเทศล้าสมัย สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ (3.11) สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ (2.78) และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป (2.67) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ (2.50) สารนิเทศล้าสมัย (2.44) และสารนิเทศมีข้อผิดพลาด (2.37)

สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวน 13-14 คน ประสบปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (14 คน เท่ากัน) ประสบ คือ สารนิเทศล้าสมัย สารนิเทศมีข้อผิดพลาด สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ (2.92) สารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป (2.86) และสารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ (2.71) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สารนิเทศล้าสมัย (2.50) สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ (2.36) และสารนิเทศมีข้อผิดพลาด (2.29)

สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 3 คน ประสบปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (3 คนเท่ากัน) ประสบ คือ สารนิเทศล้าสมัย สารนิเทศมีข้อผิดพลาด สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่าปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ (3.33) สารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป (3.00) และสารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ (2.67) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยมี 3 ปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (2.33) ทุกปัญหา คือ สารนิเทศล้าสมัย สารนิเทศมีข้อผิดพลาด และสารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 21 ปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ จำนวนตามอายุของสมาชิกครอบครัว

ปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ	ระดับของปัญหา																			
	21-30 ปี (N = 47)			31-40 ปี (N = 36)			41-50 ปี (N = 14)			51-59 ปี (N = 3)			รวม (N= 100)							
	f	\bar{x}	S.D.	ปค	ปค	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	ปค	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค				
สารนิเทศลำสมัย	45	2.56	0.78	ป	36	2.44	0.61	น	14	2.50	0.65	น	3	2.33	0.58	น	98	2.50	0.69	น
สารนิเทศมีข้อผิดพลาด	47	2.72	0.77	ป	35	2.37	0.65	น	14	2.29	0.83	น	3	2.33	0.58	น	99	2.53	0.75	ป
สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ	47	2.98	0.77	ป	35	3.11	0.63	ป	13	2.92	0.76	ป	3	3.33	0.58	ป	98	3.03	0.71	ป
สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์	47	2.70	0.88	ป	36	2.50	0.91	น	14	2.36	1.08	น	3	2.33	0.58	น	100	2.57	0.91	ป
สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ	47	2.83	0.76	ป	36	2.78	0.96	ป	14	2.71	0.83	ป	3	2.67	1.15	ป	100	2.79	0.84	ป
สารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป	47	2.79	0.91	ป	36	2.67	0.76	ป	14	2.86	1.03	ป	3	3.00	1.00	ป	100	2.76	0.87	ป

3.3.2 ปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว ซึ่งจำแนกเป็น 6 ประเด็น (ตารางที่ 22) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 11 คน ประสบปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (11 คนเท่ากัน) ประสบ คือ สารนิเทศล้าสมัย สารนิเทศมีข้อผิดพลาด สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ สารนิเทศไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ (3.00) สารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป (2.64) และ สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ (2.55) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อย มี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สารนิเทศล้าสมัย (2.18) สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ (2.09) และสารนิเทศมีข้อผิดพลาด (2.00)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวน 10-11 คน ประสบปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (11 คนเท่ากัน) ประสบ คือ สารนิเทศล้าสมัย สารนิเทศมีข้อผิดพลาด สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ (3.20) สารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป (2.73) และ สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ (2.55) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อย มี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สารนิเทศล้าสมัย (2.36) สารนิเทศมีข้อผิดพลาด (2.27) และ สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ (2.18)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. จำนวน 3 คน ประสบปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (3 คนเท่ากัน) ประสบ คือ สารนิเทศล้าสมัย สารนิเทศมีข้อผิดพลาด สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ สารนิเทศไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ (2.67) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป (2.33 เท่ากัน) สารนิเทศล้าสมัย สารนิเทศมีข้อผิดพลาด และสารนิเทศไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ (2.00 เท่ากัน)

สมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 52-53 คน ประสบปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวยุติทุกคน (53 คนเท่ากัน) ประสบ คือ สารนิเทศมีข้อผิดพลาด สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวยุติประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ดังนี้ สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ (2.98) สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ (2.87) สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป (2.75 เท่ากัน)

สมาชิกครอบครัวยุติสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 21-22 คน ประสบปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวยุติทุกคน (22 คนเท่ากัน) ประสบ คือ สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวยุติประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวยุติประสบในระดับปานกลางมี 5 ปัญหา เรียงตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกดังนี้ สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ (3.14) สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป (2.91 เท่ากัน) และสารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ (2.64) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวยุติประสบในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ สารนิเทศล้าสมัย (2.48)

ตารางที่ 22 ปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ จําแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกนครขอนแก่น

ปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ	ระดับของปัญหา																			
	มัธยมศึกษาตอนต้น (N = 11)			มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (N = 11)			อนุปริญญา / ปวส. / ปวท. (N = 3)			ปริญญาตรี (N = 53)			ปริญญาโท (N = 22)							
	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค	f	\bar{x}	S.D.	ปค				
สารนิเทศล้าสมัย	11	2.18	0.40	น	11	2.36	0.50	น	3	2.00	0.00	น	52	2.63	0.79	ป	21	2.48	0.60	น
สารนิเทศมีข้อผิดพลาด	11	2.00	0.45	น	11	2.27	0.47	น	3	2.00	0.00	น	53	2.72	0.82	ป	21	2.52	0.68	ป
สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ	11	3.00	0.77	ป	10	3.20	0.63	ป	3	2.67	0.58	ป	53	2.98	0.75	ป	21	3.14	0.65	ป
สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์	11	2.09	0.83	น	11	2.18	0.60	น	3	2.00	0.00	น	53	2.75	0.92	ป	22	2.64	1.00	ป
สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ	11	2.55	0.69	ป	11	2.55	0.69	ป	3	2.33	0.58	น	53	2.87	0.83	ป	22	2.91	1.02	ป
สารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป	11	2.64	0.67	ป	11	2.73	0.79	ป	3	2.33	0.58	น	53	2.75	0.98	ป	22	2.91	0.75	ป

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ

สมาชิกครอบครัวได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่างๆ ดังนี้

- 1) สารนิเทศล้ำสมัย ได้แก่ เนื้อหาของสารนิเทศไม่ทันกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน
- 2) สารนิเทศมีข้อผิดพลาด ได้แก่ เนื้อหาของสารนิเทศไม่ตรงกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏ การสะกดคำผิด การออกเสียงผิด
- 3) สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ ได้แก่ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล เนื้อหาของสารนิเทศไม่น่าจะเป็นความจริง
- 4) สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ได้แก่ เนื้อหาของสารนิเทศไม่ครอบคลุมทุกด้านของเรื่องที่ต้องการ
- 5) สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ ได้แก่ ไม่มีการเผยแพร่เนื้อหาของสารนิเทศที่ผู้สูงอายุต้องการ
- 6) สารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์ทางวิชาการมากเกินไป ได้แก่ ศัพท์ทางการแพทย์ ศัพท์ธรรมะ

3.4 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล

จากการศึกษาปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคลที่สมาชิกครอบครัวโดยรวมจำนวน 77-93 คน ประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ซึ่งจำแนกเป็น 4 ประเด็น (ตารางที่ 23) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (93 คน) ประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับคือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย (3.00) และแหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.63) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ (2.29) และได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ (2.19)

3.4.1 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคลที่สมาชิกครอบครัวประสบ ในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวน 33-42 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล ปัญหที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (42 คนเท่ากัน) ประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ และสอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย (2.88) และแหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.69) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ (2.36) และได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ (2.15)

สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวน 29-34 คน ประสบปัญหาด้าน แหล่งสารนิเทศบุคคล ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (34 คน) ประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิก ครอบครัว ประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย (3.00) และแหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.65) ส่วนปัญหาที่ สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สอบถามจาก แหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ (2.27) และได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลา ที่ต้องการ (2.18)

สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวน 13-14 คน ประสบปัญหาด้าน แหล่งสารนิเทศบุคคล ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (14 คนเท่ากัน) ประสบ คือ แหล่งสารนิเทศ บุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ และสอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับ คำตอบ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับ ปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย (3.23) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.36) ได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ (2.31) และสอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคล แล้วไม่ได้รับคำตอบ (2.14)

สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 2-3 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (3 คนเท่ากัน) ประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ และได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่าปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัว ประสมในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย (3.50) และแหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (3.00) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยมี 2 ปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (2.33) ทุกปัญหาดังนี้ สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ และได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 23 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล	ระดับของปัญหา											
	21-30 ปี (N = 47)		31-40 ปี (N = 36)		41-50 ปี (N = 14)		51-59 ปี (N = 3)		รวม (N = 100)			
	f	\bar{X} S.D.	f	\bar{X} S.D.	f	\bar{X} S.D.	f	\bar{X} S.D.	f	\bar{X} S.D.		
แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถใช้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้	42	2.69 0.64	34	2.65 0.60	14	2.36 0.63	3	3.00 1.00	93	2.63 0.64		
สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ	42	2.36 0.76	33	2.27 0.88	14	2.14 0.77	3	2.33 1.53	92	2.29 0.82		
ได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้หมดเวลาที่ต้องการ	41	2.15 0.91	33	2.18 0.95	13	2.31 0.75	3	2.33 1.53	90	2.19 0.91		
ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย	33	2.88 1.11	29	3.00 0.93	13	3.23 0.93	2	3.50 0.71	77	3.00 1.00		

3.4.2 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคลที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว ซึ่งจำแนกเป็น 4 ประเด็น (ตารางที่ 24) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 8-11 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (11 คนเท่ากัน) ประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ และได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย (3.50) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.45) สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ (2.00) และได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ (1.73)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวน 7-10 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (10 คนเท่ากัน) ประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ และได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย (3.43) และแหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.70) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ (2.20) ได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ (2.00)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. จำนวน 2-3 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (3 คนเท่ากัน) ประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ และได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 3 ระดับคือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย (4.00) ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลาง มี 1 ปัญหา คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.67) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ (2.33) และได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ (2.00)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 44-49 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (49 คนเท่ากัน) ประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ และสอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย (2.82) และแหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.59) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ (2.33) ได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ (2.26)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวน 16-20 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (20 คน) ประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย (2.94) และแหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.80) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (2.42) ทุกปัญหา ดังนี้ สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ และได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ

ตารางที่ 24 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล	ระดับของปัญหา														
	มัธยมศึกษาตอนต้น (N = 11)			มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. (N = 11)			อนุปริญญา / ปวส. / ปวท. (N = 3)			ปริญญาตรี (N = 53)			ปริญญาโท (N = 22)		
	f	\bar{X}	S.D.	f	\bar{X}	S.D.	f	\bar{X}	S.D.	f	\bar{X}	S.D.	f	\bar{X}	S.D.
แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้	11	2.45	0.52	10	2.70	0.67	3	2.67	0.58	49	2.59	0.67	20	2.80	0.62
สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ	11	2.00	0.63	10	2.20	0.79	3	2.33	1.53	49	2.33	0.72	19	2.42	1.07
ได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ	11	1.73	0.47	10	2.00	0.94	3	2.00	1.73	47	2.26	0.90	19	2.42	0.96
ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย	8	3.50	1.07	7	3.43	0.79	2	4.00	1.41	44	2.82	0.92	16	2.94	1.12

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล

สมาชิกครอบครัวยังได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่างๆ ดังนี้

- 1) แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ เนื่องจากแหล่งสารนิเทศบุคคลไม่ทราบคำตอบในเรื่องที่ต้องการ หรือจำเนื้อหาของสารนิเทศไม่ได้ หรือหาสารนิเทศที่ตนเก็บไว้ไม่พบ
- 2) สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ ซึ่งสมาชิกครอบครัวยังคิดว่าอาจเป็นเพราะแหล่งสารนิเทศบุคคลไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูล หรือไม่มีเวลาตอบคำถามหรือค้นหาสารนิเทศให้
- 3) ได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ เนื่องจากแหล่งสารนิเทศบุคคลไม่มีเวลาตอบคำถามหรือค้นหาสารนิเทศให้
- 4) ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย โดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์

3.5 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน

จากการศึกษาปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบันที่สมาชิกครอบครัวยังโดยรวมจำนวน 54-76 คน ประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ซึ่งจำแนกเป็น 6 ประเด็น (ตารางที่ 25) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวยังจำนวนมากที่สุด (76 คน) ประสบ คือ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง เมื่อพิจารณาอันดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวยังประสบมี 2 อันดับคือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวยังประสบในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันในช่วงเวลาที่เปิดทำการ (3.26) ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง (3.01) และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน (2.51) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวยังประสบในระดับน้อยมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ระบบจัดเก็บและสืบค้นสารนิเทศไม่มีประสิทธิภาพ (2.44) มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย (2.40) และแหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.30)

3.5.1 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบันที่สมาชิกครอบครัวประสบ ในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวน 26-33 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (33 คน) ประสบ คือ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันในช่วงเวลาที่เปิดทำการ (3.41) และตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง (2.91) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 4 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน (2.48) ระบบจัดเก็บและสืบค้นสารนิเทศไม่มีประสิทธิภาพ (2.27) มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย (2.23) และแหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.19)

สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวน 21-28 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (28 คนเท่ากัน) ประสบ คือ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย และแหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 4 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันในช่วงเวลาที่เปิดทำการ (3.33) ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง (3.18) มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย และระบบจัดเก็บและสืบค้นสารนิเทศไม่มีประสิทธิภาพ (2.57 เท่ากัน) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ แหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.43) และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน (2.41)

สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวน 5-12 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (12 คนเท่ากัน) ประสบ คือ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันในช่วงเวลาที่เปิดทำการ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน และแหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง (2.83) ระบบจัดเก็บและสืบค้นสารนิเทศไม่มีประสิทธิภาพ (2.80) และไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันในช่วงเวลาที่เปิดทำการ (2.67) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน (2.50) แหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.33) และมีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย (2.09)

สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 2-3 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (3 คนเท่ากัน) ประสบ คือ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันในช่วงเวลาที่เปิดทำการ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย และแหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับมากมี 2 ปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (3.67) ทุกปัญหาดังนี้ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน และมีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (3.33) ทุกปัญหาดังนี้ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง และไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันในช่วงเวลาที่เปิดทำการ ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ระบบจัดเก็บและสืบค้นสารนิเทศไม่มีประสิทธิภาพ (2.50) และแหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.00)

ตารางที่ 25 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน จําแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน	ระดับของปัญหา														
	21-30 ปี (N = 47)			31-40 ปี (N = 36)			41-50 ปี (N = 14)			51-59 ปี (N = 3)			รวม (N = 100)		
	f	\bar{X}	S.D.	f	\bar{X}	S.D.	f	\bar{X}	S.D.	f	\bar{X}	S.D.	f	\bar{X}	S.D.
ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง	33	2.91	0.98	28	3.18	0.98	12	2.83	0.94	3	3.33	0.58	76	3.01	0.96
ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน	32	3.41	0.84	27	3.33	0.78	12	2.67	0.98	3	3.33	0.58	74	3.26	0.86
ในช่วงเวลาที่เปิดทำการ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศ สถาบัน	31	2.48	0.77	27	2.41	0.69	12	2.50	0.80	3	3.67	1.15	73	2.51	0.78
มีสารนิเทศที่ต้องงกจํานวนน้อย	31	2.23	0.62	28	2.57	0.92	11	2.09	0.70	3	3.67	1.15	73	2.40	0.83
ระบบจัดเก็บและสืบค้นสารนิเทศไม่มี ประสิทธิภาพ	26	2.27	0.60	21	2.57	1.08	5	2.80	1.48	2	2.50	0.71	54	2.44	0.90
แหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบ ในเรื่องที่ต้องการได้	31	2.19	0.54	28	2.43	0.84	12	2.33	0.78	3	2.00	0.00	74	2.30	0.70

3.5.2 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบันที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว ซึ่งจำแนกเป็น 6 ประเด็น (ตารางที่ 26) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 1-10 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (10 คน เท่ากัน) ประสบ คือ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน ในช่วงเวลาที่เปิดทำการ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน และแหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง (3.40) ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันในช่วงเวลาที่เปิดทำการ (3.30) และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน (2.60) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ แหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.30) มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย (2.22) และระบบจัดเก็บและสืบค้นสารนิเทศไม่มีประสิทธิภาพ (2.00)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวน 5-11 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (11 คน เท่ากัน) ประสบ คือ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน ในช่วงเวลาที่เปิดทำการ และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 4 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง (3.18) ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันในช่วงเวลาที่เปิดทำการ และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน (3.00 เท่ากัน) และมีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย (2.60) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ระบบจัดเก็บและสืบค้นสารนิเทศไม่มีประสิทธิภาพ (2.20) และแหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.10)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. จำนวน 1-3 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (3 คนเท่ากัน) ประสบ คือ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน ในช่วงเวลาที่เปิดทำการ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย และแหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 3 ระดับคือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับมากมี 2 ปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (3.67) ทุกปัญหาดังนี้ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง และไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน ในช่วงเวลาที่เปิดทำการ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (3.00) ทุกปัญหาดังนี้ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน และระบบจัดเก็บและสืบค้นสารนิเทศไม่มีประสิทธิภาพ ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ แหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.33) และมีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย (2.00)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 32-38 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (38 คน) ประสบ คือ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมปัญหาในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันในช่วงเวลาที่เปิดทำการ (3.42) และตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง (2.89) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยมี 4 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ระบบจัดเก็บและสืบค้นสารนิเทศไม่มีประสิทธิภาพ (2.44) ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน (2.39) มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย และแหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.26 เท่ากัน)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวน 13-17 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (17 คน) ประสบ คือ มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมปัญหาในระดับปานกลางมี 4 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันในช่วงเวลาที่เปิดทำการ (2.93) ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง (2.79) มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย (2.71) และระบบจัดเก็บและสืบค้นสารนิเทศไม่มีประสิทธิภาพ (2.53) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ แหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ (2.50) และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน (2.23)

ตารางที่ 26 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน จําแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน	ระดับของปัญหา														
	มัธยมศึกษาตอนต้น (N = 11)			มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. (N = 11)			อนุปริญญา / ปวส. / ปวท. (N = 3)			ปริญญาตรี (N = 53)			ปริญญาโท (N = 22)		
	f	\bar{X}	S.D.	f	\bar{X}	S.D.	f	\bar{X}	S.D.	f	\bar{X}	S.D.	f	\bar{X}	S.D.
ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง	10	3.40	0.84	11	3.18	0.75	3	3.67	0.58	38	2.89	1.06	14	2.79	0.89
ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน	10	3.30	0.82	11	3.00	0.77	3	3.67	0.58	36	3.42	0.91	14	2.93	0.83
ในช่วงเวลาที่เปิดทำการ	10	2.60	0.52	11	3.00	0.77	3	3.00	1.00	36	2.39	0.84	13	2.23	0.60
ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศ															
สถาบัน															
มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย	9	2.22	0.44	10	2.60	0.97	3	2.00	0.00	34	2.26	0.83	17	2.71	0.92
ระบบจัดเก็บและสืบค้นสารนิเทศไม่มี	1	2.00	0.00	5	2.20	0.84	1	3.00	0.00	32	2.44	0.95	15	2.53	0.92
ประสิทธิภาพ															
แหล่งสารนิเทศสถาบันยังไม่สามารถให้คำตอบ	10	2.30	0.48	10	2.10	0.32	3	2.33	0.58	35	2.26	0.78	16	2.50	0.82
ในเรื่องที่ต้องการได้															

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน

สมาชิกครอบครัวได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่างๆ ดังนี้

- 1) ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง โดยเฉพาะสมาชิกครอบครัวบางรายที่ไม่มีรถยนต์ส่วนตัวทำให้อาจต้องเดินทางหลายต่อ และต้องใช้เวลาในการเดินทางนาน
- 2) ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันในช่วงเวลาที่เปิดทำการ โดยเฉพาะแหล่งสารนิเทศสถาบันที่เปิดให้บริการเฉพาะในวันเวลาราชการ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่ต้องทำงาน
- 3) ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน ได้แก่ ค่าธรรมเนียมในการสมัครสมาชิกหรือใช้บริการห้องสมุด
- 4) มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย ทำให้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งสมาชิกครอบครัวคาดว่าอาจเป็นเพราะสารนิเทศที่ผู้สูงอายุต้องการบางเรื่องอาจไม่อยู่ในความสนใจของคนส่วนใหญ่ ทำให้มีการรวบรวมหรือเผยแพร่สารนิเทศไม่มากนัก
- 5) ระบบจัดเก็บและสืบค้นสารนิเทศไม่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ร้านหนังสือจัดวางหนังสือไม่เป็นระเบียบหรือจัดวางหนังสือผิดพลาด ชั้นวางหนังสืออยู่สูงเกินไปทำให้ไม่สะดวกในการหยิบหรือเลือกหนังสือ
- 6) แหล่งสารนิเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ เนื่องจากแหล่งสารนิเทศสถาบันไม่มีการรวบรวมข้อมูลในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ

3.6 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน

จากการศึกษาปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนที่สมาชิกครอบครัวโดยรวมจำนวน 81-91 คน ประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ซึ่งจำแนกเป็น 4 ประเด็น (ตารางที่ 27) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (91 คน) ประสบ คือ มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับคือระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 3 ปัญหาเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ (3.23) ไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอสมันน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการ (2.91) และมีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย (2.80) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง (2.37)

3.6.1 ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนที่สมาชิกครอบครัวประสบ ในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวน 42-45 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (45 คน) ประสบ คือ มีสารสนเทศที่ต้องการจำนวนน้อย เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัว ประสมในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ (3.26) ไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารสนเทศที่ต้องการ (2.88) และมีสารสนเทศที่ต้องการจำนวนน้อย (2.73) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง (2.29)

สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวน 25-30 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (30 คนเท่ากัน) ประสบ คือ มีสารสนเทศที่ต้องการจำนวนน้อย และไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำที่นำเสนอเนื้อหาสารสนเทศที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ (3.21) ไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารสนเทศที่ต้องการ (3.10) และมีสารสนเทศที่ต้องการจำนวนน้อย (2.93) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง (2.20)

สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวน 11-13 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (13 คน) ประสบ คือ มีสารสนเทศที่ต้องการจำนวนน้อย เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ (3.18) ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง (2.91) และมีสารสนเทศที่ต้องการจำนวนน้อย (2.69) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารสนเทศที่ต้องการ (2.42)

สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 3 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (3 คนเท่ากัน) ประสบ คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ มีสารสนเทศที่ต้องการจำนวนน้อย และไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารสนเทศที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารสนเทศที่ต้องการ (3.33) ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ และมีสารสนเทศที่ต้องการจำนวนน้อย (3.00 เท่ากัน)

ตารางที่ 27 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน จำนวนตามอายุของสมาชิกครอบครัว

ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน	ระดับของปัญหา																			
	21-30 ปี (N = 47)			31-40 ปี (N = 36)			41-50 ปี (N = 14)			51-59 ปี (N = 3)			รวม (N= 100)							
	f	\bar{X}	S.D.	ปค.	f	\bar{X}	S.D.	ปค.	f	\bar{X}	S.D.	ปค.	f	\bar{X}	S.D.	ปค.				
ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง	42	2.29	0.71	น	25	2.20	0.58	น	11	2.91	0.83	ป	3	3.00	1.73	ป	81	2.37	0.77	น
ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชม หรือรับฟังรายการ	42	3.26	0.96	ป	28	3.21	0.79	ป	11	3.18	0.75	ป	3	3.00	1.00	ป	84	3.23	0.87	ป
มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย	45	2.73	0.84	ป	30	2.93	0.91	ป	13	2.69	0.75	ป	3	3.00	1.00	ป	91	2.80	0.85	ป
ไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการ	43	2.88	1.05	ป	30	3.10	0.96	ป	12	2.42	1.00	น	3	3.33	0.58	ป	88	2.91	1.01	ป

3.6.2 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว ซึ่งจำแนกเป็น 4 ประเด็น (ตารางที่ 28) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 10-11 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (11 คน เท่ากัน) ประสบ คือ ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย และไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ และไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการ (3.09 เท่ากัน) และมีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย (3.00) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อย มี 1 ปัญหา คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง (2.10)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวน 9-11 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (11 คน) ประสบ คือ มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ (3.44) ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง (2.90) มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย (2.64) และไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการ (2.60)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. จำนวน 3 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (3 คน เท่ากัน) ประสบ คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย และไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ (3.33) ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย และไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการ (2.67 เท่ากัน)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 45-47 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (47 คน) ประสบ คือ มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบ ปัญหาในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวก ในการรับชมหรือรับฟังรายการ (3.28) ไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการ (2.98) และมีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย (2.83) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง (2.36)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวน 13-19 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (19 คน) ประสบ คือ มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบ ปัญหาในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวก ในการรับชมหรือรับฟังรายการ (3.00) ไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหา สารนิเทศที่ต้องการ (2.83) และมีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย (2.74) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง (2.15)

ตารางที่ 28 ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน	ระดับของปัญหา																			
	มัธยมศึกษาตอนต้น (N = 11)			มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. (N = 11)			อนุปริญญา / ปวส. / ปวท. (N = 3)			ปริญญาตรี (N = 53)			ปริญญาโท (N = 22)							
	f	\bar{x}	S.D.	f	\bar{x}	S.D.	f	\bar{x}	S.D.	f	\bar{x}	S.D.	f	\bar{x}	S.D.					
ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง	10	2.10	0.32	น	10	2.90	0.99	ป	3	2.67	1.15	ป	45	2.36	0.77	น	13	2.15	0.55	น
ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชม หรือรับฟังรายการ	11	3.09	0.54	ป	9	3.44	0.73	ป	3	3.33	1.15	ป	46	3.28	0.89	ป	15	3.00	1.07	ป
มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย	11	3.00	0.63	ป	11	2.64	0.67	ป	3	2.67	0.58	ป	47	2.83	0.89	ป	19	2.74	0.99	ป
ไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการ	11	3.09	0.30	ป	10	2.60	0.84	ป	3	2.67	1.15	ป	46	2.98	1.11	ป	18	2.83	1.15	ป

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน

สมาชิกครอบครัวได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่างๆ ดังนี้

- 1) ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง ได้แก่ ค่าบอกรับสมาชิกนิตยสาร ค่าใช้จ่ายในการติดตั้งอุปกรณ์ในการรับชมสถานีโทรทัศน์ช่องพิเศษและค่าบริการรายเดือน
- 2) ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ ได้แก่ ช่วงดึกหรือเช้าเกินไป ช่วงเวลาที่สมาชิกครอบครัวต้องทำงาน
- 3) มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย หรือไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำที่นำเสนอเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการ ซึ่งสมาชิกครอบครัวคาดว่าอาจเป็นเพราะสารนิเทศที่ผู้สูงอายุต้องการบางเรื่องอาจที่ไม่อยู่ในความสนใจของคนส่วนใหญ่ ทำให้ไม่มีการเผยแพร่สารนิเทศหรือมีการเผยแพร่ไม่มากนัก

3.7 ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต

จากการศึกษาปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตที่สมาชิกครอบครัวโดยรวมจำนวน 81-85 คน ประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ซึ่งจำแนกเป็น 5 ประเด็น (ตารางที่ 29) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (85 คนเท่ากัน) ประสบ คือ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ และไม่ตรงกับที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ (3.02) ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต (2.94) และไม่ตรงกับที่ต้องการ (2.61) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถกลับมายังสารนิเทศที่เคยสืบค้นได้ (2.42) และสืบค้นยาก (2.26) นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวอายุจำนวน 22 คน ได้ระบุปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตอื่นๆ โดยเป็นปัญหาในระดับมาก ได้แก่ สัญญาณไม่ดี (4.14)

3.7.1 ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวน 41-44 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (44 คนเท่ากัน) ประสบ คือ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ และไม่ตรงกับที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 4 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ (3.07) ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต (2.93) สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถกลับมาขังสารสนเทศที่เคยสืบค้นได้ (2.60) และไม่ตรงกับที่ต้องการ (2.57) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ สืบค้นยาก (2.27) นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวจำนวน 9 คน ได้ระบุปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตอื่นๆ โดยเป็นปัญหาในระดับมาก ได้แก่ สัญญาณไม่ดี (4.11)

สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวน 28-30 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (30 คนเท่ากัน) ประสบ คือ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ และไม่ตรงกับที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ (3.03) ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต (2.83) และไม่ตรงกับที่ต้องการ (2.80) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถกลับมาขังสารสนเทศที่เคยสืบค้นได้ (2.21) และสืบค้นยาก (2.17) นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวจำนวน 9 คน ได้ระบุปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตอื่นๆ โดยเป็นปัญหาในระดับมาก ได้แก่ สัญญาณไม่ดี (4.11)

สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวน 9-10 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (10 คนเท่ากัน) ประสบ คือ สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถกลับมาขังสารสนเทศที่เคยสืบค้นได้ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ สืบค้นยาก และไม่ตรงกับที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต (3.11) และไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ (2.80) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สืบค้นยาก (2.40) สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถกลับมาขังสารสนเทศที่เคยสืบค้นได้ (2.30) และไม่ตรงกับที่ต้องการ (2.20) นอกจากนี้

สมาชิกครอบครัวจำนวน 3 คน ได้ระบุปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตอื่นๆ โดยเป็นปัญหาในระดับมาก ได้แก่ สัญญาณไม่ดี (4.33)

สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 1 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวน 1 คนเท่านั้น ประสบ คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถกลับมาใช้สารสนเทศที่เคยสืบค้นได้ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ สืบค้นยาก และไม่ตรงกับที่ต้องการ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 3 ระดับคือ ระดับมากที่สุด ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับมากที่สุดมี 1 ปัญหา คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต (5.00) ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (3.00) ทุกปัญหาดังนี้ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ สืบค้นยาก และไม่ตรงกับที่ต้องการ ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถกลับมาใช้สารสนเทศที่เคยสืบค้นได้ (2.00) นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 1 คน ได้ระบุปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตอื่นๆ โดยเป็นปัญหาในระดับมาก ได้แก่ สัญญาณไม่ดี (4.00)

ตารางที่ 29 ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต จากมุมมองอายุของสมาชิกครอบครัว

ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต	ระดับของปัญหา																			
	21-30 ปี (N = 47)			31-40 ปี (N = 36)			41-50 ปี (N = 14)			51-59 ปี (N = 3)			รวม (N= 100)							
	f	\bar{x}	S.D.	ปค.	ฟค.	S.D.	ปค.	ฟค.	\bar{x}	S.D.	ปค.	ฟค.	\bar{x}	S.D.	ปค.	ฟค.	\bar{x}	S.D.		
ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต	42	2.93	1.02	ป	29	2.83	0.97	ป	9	3.11	0.78	ป	1	5.00	0.00	มส	81	2.94	0.99	ป
สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถค้นหาข้อมูลได้ง่าย	42	2.60	0.77	ป	28	2.21	0.83	น	10	2.30	0.82	น	1	2.00	0.00	น	81	2.42	0.80	น
สารสนเทศที่เสียค่าบริการไม่มีบริการอย่างเต็มที่	44	3.07	0.70	ป	30	3.03	0.81	ป	10	2.80	0.63	ป	1	3.00	0.00	ป	85	3.02	0.72	ป
ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ	41	2.27	0.90	น	29	2.17	0.85	น	10	2.40	0.97	น	1	3.00	0.00	ป	81	2.26	0.88	น
สืบค้นยาก	44	2.57	0.73	ป	30	2.80	0.76	ป	10	2.20	0.63	น	1	3.00	0.00	ป	85	2.61	0.74	ป
ไม่ตรงกับที่ต้องการ	9	4.11	0.33	ม	9	4.11	0.33	ม	3	4.33	0.58	ม	1	4.00	0.00	ม	22	4.14	0.35	ม
อื่นๆ																				

3.7.2 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว ซึ่งจำแนกเป็น 5 ประเด็น (ตารางที่ 30) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 4 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (4 คนเท่ากัน) ประสบ คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถกลับมายังสารนิเทศที่เคยสืบค้นได้ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ สืบค้นยาก และไม่ตรงกับที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ (3.50) ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต (3.25) และไม่ตรงกับที่ต้องการ (3.00) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สืบค้นยาก (2.25) และสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถกลับมายังสารนิเทศที่เคยสืบค้นได้ (2.00) นอกจากนี้ สมาชิกครอบครัวจำนวน 1 คน ได้ระบุปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตอื่นๆ โดยเป็นปัญหาในระดับมาก ได้แก่ สัญญาณไม่ดี (4.00)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวน 6 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (6 คนเท่ากัน) ประสบ คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถกลับมายังสารนิเทศที่เคยสืบค้นได้ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ สืบค้นยาก และไม่ตรงกับที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต (3.33) ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ และสืบค้นยาก (2.83 เท่ากัน) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่ตรงกับที่ต้องการ (2.33) และสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถกลับมายังสารนิเทศที่เคยสืบค้นได้ (2.00) นอกจากนี้ สมาชิกครอบครัวจำนวน 1 คน ได้ระบุปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตอื่นๆ โดยเป็นปัญหาในระดับมาก ได้แก่ สัญญาณไม่ดี (4.00)

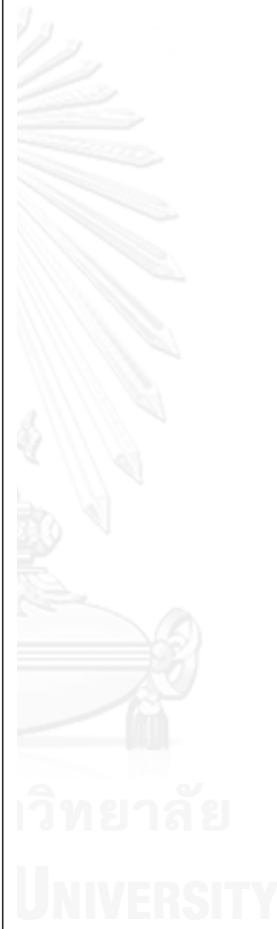
สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. จำนวน 3 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (3 คน เท่ากัน) ประสบ คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถกลับมาถึงสารสนเทศที่เคยสืบค้นได้ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ สืบค้นยาก และไม่ตรงกับที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 3 ระดับคือ ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต (3.33) ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ และไม่ตรงกับที่ต้องการ (2.67 เท่ากัน) ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ สืบค้นยาก (2.33) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยที่สุดมี 1 ปัญหา คือ สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถกลับมาถึงสารสนเทศที่เคยสืบค้นได้ (1.33) นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวจำนวน 1 คน ได้ระบุปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตอื่นๆ โดยเป็นปัญหาในระดับมากที่สุด ได้แก่ สัญญาณไม่ดี (5.00)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 49-51 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (51 คน เท่ากัน) ประสบ คือ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ และไม่ตรงกับที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 4 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ (3.04) ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต (2.98) ไม่ตรงกับที่ต้องการ (2.63) และสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถกลับมาถึงสารสนเทศที่เคยสืบค้นได้ (2.59) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ สืบค้นยาก (2.22) นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวจำนวน 16 คน ได้ระบุปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตอื่นๆ โดยเป็นปัญหาในระดับมากที่สุด ได้แก่ สัญญาณไม่ดี (4.06)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวน 19-21 คน ประสบปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (21 คน เท่ากัน) ประสบ คือ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ และไม่ตรงกับที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ (3.00) ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต (2.58) และไม่ตรงกับที่ต้องการ (2.57) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสมในระดับน้อยมี 2 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถกลับมาถึงสารสนเทศที่เคยสืบค้นได้ (2.37) และสืบค้นยาก (2.16) นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวจำนวน 3 คน ได้ระบุปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตอื่นๆ โดยเป็นปัญหาในระดับมากที่สุด ได้แก่ สัญญาณไม่ดี (4.33)

ตารางที่ 30 ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต	ระดับของปัญหา																			
	มัธยมศึกษาตอนต้น (N = 11)			มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. (N = 11)			อนุปริญญา / ปวส. / ปวท. (N = 3)			ปริญญาตรี (N = 53)			ปริญญาโท (N = 22)							
	f	\bar{X}	S.D.	ปค	f	\bar{X}	S.D.	ปค	f	\bar{X}	S.D.	ปค	f	\bar{X}	S.D.	ปค				
ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต	4	3.25	0.96	ป	6	3.33	1.03	ป	3	3.33	0.58	ป	49	2.98	0.97	ป	19	2.58	1.07	ป
สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถกลับมามีสารนิเทศที่คุ้นเคยได้	4	2.00	0.82	ม	6	2.00	0.63	ม	3	1.33	0.58	มส	49	2.59	0.64	ป	19	2.37	1.07	ม
ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ	4	3.50	0.58	ป	6	2.83	0.41	ป	3	2.67	0.58	ป	51	3.04	0.75	ป	21	3.00	0.77	ป
สืบค้นยาก	4	2.25	1.26	ม	6	2.83	1.17	ป	3	2.33	0.58	ม	49	2.22	0.90	ม	19	2.16	0.69	ม
ไม่ตรงกับที่ต้องการ	4	3.00	0.00	ป	6	2.33	0.82	ม	3	2.67	0.58	ป	51	2.63	0.77	ป	21	2.57	0.75	ป
อื่นๆ	1	4.00	0.00	ม	1	4.00	0.00	ม	1	5.00	0.00	มส	16	4.06	0.25	ม	3	4.33	0.58	ม

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต

สมาชิกครอบครัวได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่างๆ ดังนี้

- 1) ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต หรือค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปยังสถานที่ที่มีการให้บริการอินเทอร์เน็ตโดยไม่คิดค่าบริการ
- 2) สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่พบสารนิเทศที่เคยสืบค้นได้แก่ การเปลี่ยนที่อยู่ของเว็บไซต์ การเปลี่ยนแปลงเนื้อหาของสารนิเทศ ไม่พบสารนิเทศที่เคยสืบค้นเนื่องจากปัญหาในการเชื่อมโยงไปยังข้อมูลที่ต้องการ
- 3) ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ เช่น ชื่อผู้แต่งหรือชื่อหน่วยงานที่เผยแพร่สารนิเทศ
- 4) สืบค้นยาก ได้แก่ การออกแบบเว็บไซต์ยากต่อการใช้งานหรือยากต่อการค้นหา
- 5) ไม่ตรงกับที่ต้องการ ได้แก่ ไม่พบเรื่องที่ต้องการค้นหา ผลการค้นหาที่พบไม่ใช่เรื่องที่ตรงกับความต้องการ
- 6) สัญญาณไม่ดี ได้แก่ สัญญาณหลุดบ่อย สัญญาณช้า

3.8 ปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศ

จากการศึกษาปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวโดยรวมจำนวน 28-95 คน ประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ซึ่งจำแนกเป็น 2 ประเด็น (ตารางที่ 31) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (95 คน) ประสบ คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาอันดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง (3.56) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ ไม่ชำนาญกับการใช้สื่อสมัยใหม่ (2.32)

3.8.1 ปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศ จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวน 16-46 คน ประสบปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (46 คน) ประสบ คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาอันดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง (3.57) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ ไม่ชำนาญกับการใช้สื่อสมัยใหม่ (2.38)

สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวน 8-32 คน ประสบปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (32 คน) ประสบ คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง (3.53) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ ไม่ชำนาญกับการใช้สื่อสมัยใหม่ (2.13)

สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวน 4-14 คน ประสบปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (14 คน) ประสบ คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง (3.71) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ ไม่ชำนาญกับการใช้สื่อสมัยใหม่ (2.50)

สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 3 คน ประสบปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (3 คน) ประสบ คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง ได้แก่ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง (3.00)

ตารางที่ 31 ปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุของสมาชิกครอบครัว

ปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศ	ระดับของปัญหา																			
	21-30 ปี (N = 47)		31-40 ปี (N = 36)		41-50 ปี (N = 14)		51-59 ปี (N = 3)		รวม (N= 100)											
	f	\bar{x}	S.D.	ปลด	f	\bar{x}	S.D.	ปลด	f	\bar{x}	S.D.	ปลด								
ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง	46	3.57	0.75	ม	32	3.53	0.67	ม	14	3.71	0.83	ม	3	3.00	0.00	ป	95	3.56	0.73	ม
ไม่ชำนาญกับการใช้สื่อสมัยใหม่	16	2.38	0.96	น	8	2.13	0.35	น	4	2.50	1.29	น	-	-	-	-	28	2.32	0.86	น

3.8.2 ปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว ซึ่งจำแนกเป็น 2 ประเด็น (ตารางที่ 32) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 11 คน ประสบปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (11 คน) ประสบคือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับมาก ได้แก่ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง (3.73)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวน 1-11 คน ประสบปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (11 คน) ประสบคือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่ชำนาญกับการใช้สื่อสมัยใหม่ (4.00) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง (3.18)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. จำนวน 1-3 คน ประสบปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคน (3 คน) ประสบคือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง (3.67) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ ไม่ชำนาญกับการใช้สื่อสมัยใหม่ (3.00)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 20-51 คน ประสบปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (51 คน) ประสบคือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง (3.55) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ ไม่ชำนาญกับการใช้สื่อสมัยใหม่ (2.30)

สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวน 6-19 คน ประสบปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศ ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด (19 คน) ประสบคือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง (3.68) ส่วนปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ ไม่ชำนาญกับการใช้สื่อสมัยใหม่ (2.00)

ตารางที่ 32 ปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว

ปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศ	ระดับของปัญหา																			
	มัธยมศึกษาตอนต้น (N = 11)			มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. (N = 11)			อนุปริญญา / ปวส. / ปวท. (N = 3)			ปริญญาตรี (N = 53)			ปริญญาโท (N= 22)							
	f	\bar{X}	S.D.	ปค	f	\bar{X}	S.D.	ปค	f	\bar{X}	S.D.	ปค	f	\bar{X}	S.D.	ปค				
ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง	11	3.73	0.47	ม	11	3.18	0.75	ป	3	3.67	0.58	ม	51	3.55	0.76	ม	19	3.68	0.75	ม
ไม่ชำนาญกับการใช้สื่อสมัยใหม่	-	-	-	-	1	4.00	0.00	ม	1	3.00	0.00	ป	20	2.30	0.86	น	6	2.00	0.63	น

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

สมาชิกครอบครัวได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่างๆ ดังนี้

- 1) ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เนื่องจากสมาชิกครอบครัวใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงาน ประกอบกับมีเวลาว่างไม่ตรงกับผู้สูงอายุ
- 2) ไม่ชำนาญกับการใช้สื่อสมัยใหม่ เนื่องจากสื่อสมัยใหม่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้สมาชิกครอบครัวบางรายตามไม่ทัน

4. ข้อเสนอแนะ

สมาชิกครอบครัว จำนวน 88 คน ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับแหล่งสารนิเทศ ซึ่งผู้วิจัย จำแนกข้อเสนอแนะออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการผลิตสารนิเทศ ด้านสถานที่ ด้านการเผยแพร่สารนิเทศ ด้านการบริการ และด้านผู้ให้บริการ โดยรายละเอียดของข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

4.1 ด้านการผลิตสารนิเทศ (49 คน)

4.1.1 ควรเน้นการใช้ภาษาไทยในการนำเสนอสารนิเทศ และหากจำเป็นที่จะต้องใช้คำศัพท์ภาษาต่างประเทศก็ควรมีการแปลเป็นภาษาไทยด้วย เพื่อให้ผู้สูงอายุที่ไม่รู้ภาษาต่างประเทศสามารถเข้าใจเนื้อหาของสารนิเทศได้ (25 คน)

4.1.2 ควรมีการผลิตสิ่งพิมพ์ที่มีตัวอักษรขนาดใหญ่สำหรับผู้สูงอายุ เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร (20 คน)

4.1.3 ควรมีการจัดทำเว็บไซต์สำหรับผู้สูงอายุ (4 คน)

4.1.4 รายการโทรทัศน์ควรมีคำบรรยายใต้ภาพ เพื่อให้ผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านการได้ยินสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ครบถ้วน (3 คน)

4.1.5 ควรมีการผลิตหนังสือเสียงสำหรับหนังสือที่ได้รับความนิยม เช่น หนังสือที่มียอดขายจำนวนมาก หนังสือที่ได้รับรางวัล เป็นต้น เพื่อให้ผู้สูงอายุที่ไม่รู้หนังสือหรือมีปัญหาด้านการมองเห็นสามารถเข้าถึงสารนิเทศในเรื่องดังกล่าวได้ (1 คน)

4.1.6 ควรมีการจัดทำ Mobile Application สำหรับผู้สูงอายุ (1 คน)

4.2 ด้านสถานที่ (31 คน)

4.2.1 แหล่งสารสนเทศสถาบันควรมีห้องน้ำที่ออกแบบเหมาะสมสำหรับการใช้งานของผู้สูงอายุ และให้บริการสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ เพื่อผู้สูงอายุจะได้ไม่ต้องรอคิวนาน (29 คน)

4.2.2 แหล่งสารสนเทศสถาบันควรมีทางลาด บันไดเลื่อน และลิฟต์ เพื่อให้บริการสำหรับผู้สูงอายุ (22 คน)

4.3 ด้านการเผยแพร่สารสนเทศ (22 คน)

4.3.1 ควรมีการเผยแพร่สิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุผ่านสื่อต่างๆ ให้มากขึ้น (22 คน)

4.3.2 ควรมีการวางเอกสารแพร่สำหรับผู้สูงอายุในแหล่งที่ผู้สูงอายุและสมาชิกครอบครัวสามารถเข้าถึงได้สะดวก เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ ศาสนสถาน โรงพยาบาล เป็นต้น (1 คน)

4.4 ด้านการบริการ (11 คน)

4.4.1 แหล่งสารสนเทศสถาบันควรเปิดให้บริการนอกเวลาราชการด้วย (9 คน)

4.4.2 ควรมีบริการสอนการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต โทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น (2 คน)

4.4.3 ห้องสมุดประชาชนควรมีบริการนำส่งทรัพยากรสารสนเทศถึงบ้านสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการยืมทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด แต่ไม่สะดวกที่จะเดินทางมาใช้บริการที่ห้องสมุด (1 คน)

4.5 ด้านผู้ให้บริการ (10 คน)

4.5.1 เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐควรมีการแจ้งสิทธิประโยชน์ให้ผู้สูงอายุที่มาใช้บริการรับทราบ (8 คน)

4.5.2 เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐควรเอาใจใส่และให้เกียรติผู้ให้บริการที่เป็นผู้สูงอายุ (2 คน)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัยเรื่อง การแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัว ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ข้อเสนอแนะ และแนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา

1. การแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัวในด้านการรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ แหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้ และวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ
2. ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

สมมติฐานของการวิจัย

1. สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพ ใช้สารนิเทศที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ และพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศให้ผู้สูงอายุทราบ
2. สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาเรื่องไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุและผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจนในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการสัมภาษณ์สมาชิกครอบครัวที่พาผู้สูงอายุไปพักผ่อนหรือใช้เวลาว่างร่วมกันตามสถานที่ต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร เช่น สวนสาธารณะ ศูนย์การค้า ศาสนสถาน เป็นต้น ซึ่งอยู่ในพื้นที่ 5 เขต คือ เขตบางกอกน้อย เขตพระนคร เขตจตุจักร เขตบางคอแหลม และเขตวัฒนา เขตละ 20 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 100 คน แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้สูงอายุที่ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของสมาชิกครอบครัวที่ตอบแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกครอบครัว

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัว

ตอนที่ 3 ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ และข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสามารถสรุปและอภิปรายได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ข้อมูลของผู้สูงอายุที่ตอบแบบสัมภาษณ์

ผลการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุจำนวนมากที่สุดเป็นผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60-69 ปี) (ตารางที่ 1) สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา (ตารางที่ 2) และมีปัญหาสุขภาพ โดยเป็นปัญหาด้านการมองเห็น และปัญหาด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย (ตารางที่ 3)

2. ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกครอบครัวที่ตอบแบบสัมภาษณ์

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุดเป็นเพศหญิง อายุ 21-30 ปี ทำงานสังกัดหน่วยงานเอกชน (ตารางที่ 5) และมีความสัมพันธ์เป็นลูกของผู้สูงอายุ (ตารางที่ 6)

ในการศึกษาเรื่องระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัวโดยรวม (ตารางที่ 4) พบว่า สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุดสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุดสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุดสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุดสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. และระดับปริญญาตรี และสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวนมากที่สุดสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.

3. การแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัว

การแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัว ประกอบด้วย การรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ แหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้ และวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

3.1 การรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ

จากการศึกษาการรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุโดยรวม (ตารางที่ 7) พบว่า สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุดรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุจากการที่ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการ

การที่สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่รับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุจากการที่ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการ อาจเนื่องมาจากเป็นวิธีการที่ช่วยให้สมาชิกครอบครัวสามารถรับทราบความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุ โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยการสอบถามผู้สูงอายุ การสังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ การรับทราบความต้องการของผู้สูงอายุจากบุคคลรอบข้าง หรือการคาดเดาความต้องการของผู้สูงอายุ ผลการศึกษาในส่วนนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Pálsdóttir (2012) ที่พบว่า ญาติมีการให้ความช่วยเหลือตามที่ผู้สูงอายุร้องขอ เช่น การแสวงหาสารนิเทศให้จากอินเทอร์เน็ต การสอนการใช้คอมพิวเตอร์ให้ผู้สูงอายุ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี และ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุดรับทราบความต้องการจากการที่ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการ สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุดรับทราบความต้องการจากการสังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคนรับทราบความต้องการจากการที่ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการ การสอบถามผู้สูงอายุเกี่ยวกับความต้องการสารนิเทศ และการสังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ

การที่สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี ส่วนใหญ่รับทราบความต้องการจากการสังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอายุอื่น อาจเนื่องมาจากเป็นช่วงวัยที่ให้ความสำคัญกับครอบครัวและใช้เวลากับสมาชิกครอบครัวมากกว่าวัยอื่น ในขณะที่วัยรุ่นมักใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อนฝูง ทำให้ไม่ค่อยได้ใช้เวลาร่วมกับผู้สูงอายุ ส่วนสมาชิกครอบครัวที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุก็อาจเริ่มมีปัญหาสุขภาพตามวัยที่เพิ่มขึ้น จึงอาจเกิดความกังวลในเรื่องดังกล่าว ทำให้ไม่ค่อยได้สังเกตความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 8) พบว่า สมาชิกครอบครัวการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ปริญญาตรี และปริญญาโท จำนวนมากที่สุดรับทราบความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุจากการที่ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ ส่วนสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนรับทราบความต้องการจากการที่ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ และการรับทราบความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุจากบุคคลรอบข้าง

3.2 เนื้อหาของสารสนเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ

จากการศึกษาเนื้อหาของสารสนเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุโดยรวม (ตารางที่ 9) พบว่า สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุด 99 คน (ร้อยละ 99.00) แสวงหาสารสนเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพให้ผู้สูงอายุ **ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ในส่วนที่ว่า สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่แสวงหาสารสนเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพ** ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสมาชิกครอบครัวมีความห่วงใยในสุขภาพของผู้สูงอายุและเห็นว่าสารสนเทศด้านสุขภาพน่าจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุในการดูแลตนเอง ประกอบกับการที่สมาชิกครอบครัวอาจได้รับการร้องขอจากผู้สูงอายุให้ช่วยแสวงหาสารสนเทศด้านสุขภาพ เนื่องจากผู้สูงอายุต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่เกิดขึ้นในวัยสูงอายุหรือมีปัญหาสุขภาพ ทำให้ผู้สูงอายุต้องการสารสนเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพเพื่อใช้ในการดูแลตนเองให้เหมาะสมกับวัยหรือปัญหาสุขภาพของตนเอง ซึ่งผลการศึกษาในส่วนนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของยุวดี กฤษวัฒนากรณ (2537) ที่พบว่า ผู้สูงอายุได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารในเรื่องการปฏิบัติตนในยามเจ็บป่วย ผลการศึกษาของศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ (2540 ก) ที่พบว่า ผู้สูงอายุได้รับการเกื้อหนุนด้านข้อมูลข่าวสารเรื่องสุขภาพจากบุคคลในครอบครัว ผลการศึกษาของศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และระพีพรรณ คำหอม (2541) ที่พบว่า บุคคลในครอบครัวมีการให้ข้อมูลข่าวสารที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพและการป้องกันโรคแก่ผู้สูงอายุในระดับมาก ผลการศึกษาของศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และภาวนา พัฒนศรี (2544) ที่พบว่า ผู้สูงอายุได้รับการเกื้อหนุนด้านข้อมูลข่าวสารในเรื่องสุขภาพจากบุคคลในครอบครัวและเครือข่าย และผลการศึกษาของ Pálsdóttir (2012) ที่พบว่า ญาติได้ให้การเกื้อหนุนสารสนเทศเนื้อหาด้านสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี ทุกคนแสวงหาสารสนเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพให้ผู้สูงอายุ ส่วนสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคนแสวงหาสารสนเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพ ด้านกิจกรรมทางสังคม และด้านสิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 10) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมีมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคนแสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพ และด้านสิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนแสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพ ด้านกิจกรรมทางสังคม และด้านสิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด และปริญญาโททุกคนแสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพให้ผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาเนื้อหาย่อยในแต่ละด้าน พบว่า

สุขภาพ สมาชิกครอบครัวโดยรวม (ตารางที่ 9) จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องอาหารและโภชนาการให้ผู้สูงอายุ

การที่สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศเรื่องอาหารและโภชนาการให้ผู้สูงอายุ อาจเนื่องมาจากอาหารเป็นหนึ่งในปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายในวัยสูงอายุที่ทำให้ผู้สูงอายุต้องการอาหารและโภชนาการที่แตกต่างจากบุคคลในวัยอื่น สมาชิกครอบครัวจึงอาจเห็นว่าสารนิเทศเรื่องอาหารและโภชนาการจะเป็นข้อมูลที่ เป็นประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุในการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการและเหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ จึงแสวงหาสารนิเทศเรื่องดังกล่าวให้กับผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องอาหารและโภชนาการให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องโรคภัยไข้เจ็บและการรักษาให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด และสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคน แสวงหาสารนิเทศเรื่องอาหารและโภชนาการ เรื่องการป้องกันการเจ็บป่วย และเรื่องโรคภัยไข้เจ็บและการรักษาให้ผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 10) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องการป้องกันการเจ็บป่วย และเรื่องโรคภัยไข้เจ็บและการรักษาให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องโรคภัยไข้เจ็บและการรักษาให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนแสวงหาสารนิเทศเรื่องอาหารและโภชนาการ และเรื่องการป้องกันการเจ็บป่วยให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องอาหารและโภชนาการให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องอาหารและโภชนาการ และเรื่องโรคภัยไข้เจ็บและการรักษาให้ผู้สูงอายุ

กิจกรรมทางสังคม สมาชิกครอบครัวโดยรวม (ตารางที่ 9) จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องกิจกรรมทางศาสนาให้ผู้สูงอายุ

การที่สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศเรื่องกิจกรรมทางศาสนาให้ผู้สูงอายุ อาจเนื่องมาจากสมาชิกครอบครัวได้รับการร้องขอจากผู้สูงอายุให้แสวงหาสารนิเทศเรื่องดังกล่าว หรือสมาชิกครอบครัวเห็นว่าสารนิเทศดังกล่าวเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของผู้สูงอายุ หรือจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และกิจกรรมทางศาสนาก็มีส่วนช่วยสร้างความสงบทางใจให้แก่ผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี และ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด และสมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี และ 51-59 ปี ทุกคนแสวงหาสารนิเทศเรื่องกิจกรรมทางศาสนาให้ผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 10) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. และ อนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคน และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และ ปริญญาโทจำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศเรื่องกิจกรรมทางศาสนาให้ผู้สูงอายุ

การทำงานและการหารายได้ สมาชิกครอบครัวโดยรวม (ตารางที่ 9) จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องกิจกรรมเสริมรายได้ให้ผู้สูงอายุ

การที่สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศเรื่องกิจกรรมเสริมรายได้ให้ผู้สูงอายุ อาจเนื่องมาจากสมาชิกครอบครัวได้รับการร้องขอจากผู้สูงอายุให้แสวงหาสารนิเทศเรื่องดังกล่าวให้ เนื่องจากผู้สูงอายุบางรายอาจจะต้องการมีกิจกรรมเสริมรายได้ทำ เพื่อช่วยคลายความเหงาหรือ เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระเรื่องค่าใช้จ่ายในครอบครัว

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องการฝึกอาชีพให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี ทุกคน และสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 1 คน แสวงหาสารนิเทศเรื่องกิจกรรมเสริมรายได้ให้ผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 10) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคน สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. และปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศเรื่องกิจกรรมเสริมรายได้ให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททุกคนแสวงหาสารนิเทศเรื่องการฝึกอาชีพให้ผู้สูงอายุ และไม่มีสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับ อนุปริญญา / ปวส. / ปวท. คนใดที่แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านการทำงานและการหารายได้ให้ผู้สูงอายุ

สมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวโดยรวม (ตารางที่ 9) จำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศเรื่องการเข้าเป็นสมาชิก และเรื่องกิจกรรมของชมรมให้ผู้สูงอายุ

การที่สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศเรื่องการเข้าเป็นสมาชิกและเรื่องกิจกรรมของชมรมให้ผู้สูงอายุ อาจเนื่องมาจากสมาชิกครอบครัวเห็นว่าสารนิเทศเรื่องดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีโอกาสได้พบปะสังสรรค์และทำกิจกรรมร่วมกับคนในวัยเดียวกัน

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี และ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศเรื่องการเข้าเป็นสมาชิกให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี ทุกคนแสวงหาสารนิเทศเรื่องกิจกรรมของชมรมให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 1 คน แสวงหาสารนิเทศเรื่องที่ตั้งและการติดต่อ เรื่องการเข้าเป็นสมาชิก และเรื่องกิจกรรมของชมรมให้ผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 10) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคน และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศเรื่องการเข้าเป็นสมาชิกให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องการเข้าเป็นสมาชิก และเรื่องกิจกรรมของชมรมให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องกิจกรรมของชมรมให้ผู้สูงอายุ และไม่มีสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. คนใดที่แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุ

สิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคม สมาชิกครอบครัวโดยรวม (ตารางที่ 9) จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องสวัสดิการด้านรายได้พื้นฐานให้ผู้สูงอายุ

การที่สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศเรื่องสวัสดิการด้านรายได้พื้นฐานให้ผู้สูงอายุ อาจเนื่องมาจากสมาชิกครอบครัวเห็นว่าสารนิเทศเรื่องดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์กับผู้สูงอายุ เพราะผู้สูงอายุบางรายไม่มีรายได้จากงานประจำ และสวัสดิการด้านรายได้พื้นฐานก็ถือเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่งของผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี 31-40 ปี และ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศเรื่องสวัสดิการด้านรายได้พื้นฐานให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคนแสวงหาสารนิเทศเรื่องหลักประกันด้านสุขภาพให้ผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 10) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และปริญญาโทจำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศเรื่องสวัสดิการด้านรายได้พื้นฐานให้ผู้สูงอายุ ส่วนสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวนมากที่สุด สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคน และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศเรื่องสวัสดิการด้านรายได้พื้นฐาน และเรื่องหลักประกันด้านสุขภาพให้ผู้สูงอายุ

การเงิน สมาชิกครอบครัวโดยรวม (ตารางที่ 9) จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องการออมให้ผู้สูงอายุ

การที่สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศเรื่องการออมให้ผู้สูงอายุ อาจเนื่องมาจากสมาชิกครอบครัวเห็นว่าเงินเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ เพราะผู้สูงอายุต้องใช้เงินเพื่อใช้จ่ายใช้สอยในเรื่องต่างๆ และเป็นค่าใช้จ่ายในยามฉุกเฉินหรือจำเป็น สารนิเทศเรื่องการออมจึงมีคุณค่าและเป็นประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถตัดสินใจในการวางแผนการออมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี 31-40 ปี และ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศเรื่องการออมให้ผู้สูงอายุ ส่วนสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 1 คน แสวงหาสารนิเทศเรื่องการออม และเรื่องการลงทุนให้ผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 10) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคน และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และปริญญาโทจำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศเรื่องการออมให้ผู้สูงอายุ ส่วนสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. จำนวน 1 คน แสวงหาสารนิเทศเรื่องการออม และเรื่องการลงทุนให้ผู้สูงอายุ

ที่อยู่อาศัย สมาชิกครอบครัวโดยรวม (ตารางที่ 9) จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุ

การที่สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศเรื่องสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุ อาจเนื่องมาจากสมาชิกครอบครัวเห็นว่าผู้สูงอายุมักจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในบ้าน หากสภาพแวดล้อมของบ้านไม่เหมาะสมกับการใช้ชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุก็อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้สูงอายุได้ ซึ่งจากการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2554 พบว่า สถานที่ที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่หกล้มคือ ภายในบ้าน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2555: 14) สารนิเทศเรื่องสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุจึงเป็นข้อมูลที่ส่งผลต่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยต่อชีวิตของผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี ทุกคน และสมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุ ส่วนสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 1 คน แสวงหาสารนิเทศเรื่องแหล่งเงินกู้เพื่อสร้างหรือปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 10) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวนมากที่สุด สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. จำนวน 1 คน สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และปริญญาโทจำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศเรื่องสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุ

3.3 เนื้อหาสารนิเทศอื่นๆ ที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ

จากการศึกษาเนื้อหาสารนิเทศอื่นๆ ที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุโดยรวม (ตารางที่ 11) พบว่า สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องข่าวประจำวันให้ผู้สูงอายุ

การที่สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาเรื่องข่าวประจำวันให้ผู้สูงอายุ อาจเนื่องมาจากสมาชิกครอบครัวเห็นว่าสารนิเทศดังกล่าวเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของผู้สูงอายุ ซึ่งผลการศึกษาในส่วนนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุธีรา น้อยจันทร์ (2530) และผลการศึกษาของ ยวดี กฤษวัฒนาภรณ์ (2537) ที่พบว่า ครอบครัวมีบทบาทในการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับข่าวสารประจำวัน

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องการท่องเที่ยวให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องข่าวประจำวัน เรื่องการท่องเที่ยว และเรื่องศาสนาให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องข่าวประจำวันให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องข่าวประจำวัน เรื่องศาสนา เรื่องข่าวคราวเกี่ยวกับญาติ และเรื่องโหราศาสตร์ให้ผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 12) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องข่าวประจำวัน และเรื่องการเมืองให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องข่าวประจำวันให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคน และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศเรื่องศาสนาให้ผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเรื่องการท่องเที่ยวให้ผู้สูงอายุ

3.4 แหล่งสารสนเทศที่สมาชิกครอบครัวยุคใหม่ใช้

จากการศึกษาแหล่งสารสนเทศที่สมาชิกครอบครัวยุคใหม่ใช้โดยรวม (ตารางที่ 13) พบว่าสมาชิกครอบครัวยุคใหม่จำนวนมากที่สุดใช้แหล่งสารสนเทศบุคคลและแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน

การที่สมาชิกครอบครัวยุคใหม่ส่วนใหญ่ใช้แหล่งสารสนเทศบุคคล และแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน อาจเนื่องมาจากเป็นแหล่งที่อยู่ใกล้ตัว ทำให้สมาชิกครอบครัวยุคใหม่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและมีโอกาสได้พบเจอ หรือได้ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Pálsdóttir (2011) ที่พบว่า ญาติของผู้สูงอายุมักจะพบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุจากแหล่งสารสนเทศบุคคลที่เป็นสมาชิกครอบครัวยุคใหม่ เพื่อน หรือคนรู้จัก และจากแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนที่เป็นวิทยุ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัวยุคใหม่ พบว่า สมาชิกครอบครัวยุคใหม่ อายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุดใช้แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน สมาชิกครอบครัวยุคใหม่ อายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุดใช้แหล่งสารสนเทศบุคคล สมาชิกครอบครัวยุคใหม่ อายุ 41-50 ปี ทุกคนใช้แหล่งสารสนเทศบุคคลและแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน สมาชิกครอบครัวยุคใหม่ อายุ 51-59 ปี ทุกคนใช้แหล่งสารสนเทศบุคคล แหล่งสารสนเทศสถาบัน และแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัวยุคใหม่ (ตารางที่ 14) พบว่า สมาชิกครอบครัวยุคใหม่ที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนใช้แหล่งสารสนเทศบุคคลและแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน สมาชิกครอบครัวยุคใหม่ที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคนใช้แหล่งสารสนเทศสถาบัน และแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน สมาชิกครอบครัวยุคใหม่ที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนใช้แหล่งสารสนเทศบุคคล แหล่งสารสนเทศสถาบัน แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน และแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต สมาชิกครอบครัวยุคใหม่ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด และสมาชิกครอบครัวยุคใหม่ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททุกคนใช้แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต

การที่สมาชิกครอบครัวยุคใหม่ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่และสมาชิกครอบครัวยุคใหม่ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททุกคนใช้แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต อาจเนื่องมาจากผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับดังกล่าวมักจะมีความสามารถในการใช้แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับต่ำกว่า เพราะมีโอกาสได้เรียนรู้การใช้งานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต และมีการใช้แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตเพื่อประกอบการเรียนหรือการทำงาน ทำให้สมาชิกครอบครัวยุคใหม่สามารถใช้แหล่งดังกล่าวในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาการใช้แหล่งสารนิเทศในแต่ละแหล่ง พบว่า

แหล่งสารนิเทศบุคคล สมาชิกครอบครัวโดยรวม (ตารางที่ 13) จำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศจากเพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน

การที่สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศจากเพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน อาจเนื่องมาจากในชีวิตประจำวันบุคคลมักจะมีการพบปะพูดคุยกับเพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน การพูดคุยสอบถามเพื่อแสวงหาสารนิเทศจากเพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน จึงทำได้ง่ายและสะดวก ซึ่งผลการวิจัยในส่วนนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Pálsdóttir (2011) ที่พบว่า ญาติมักจะค้นพบสารนิเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุจากการพูดคุยกับเพื่อนหรือคนรู้จัก

สำหรับสมาชิกครอบครัวที่ใช้แหล่งสารนิเทศบุคคลได้ระบุถึงสาเหตุที่ใช้แหล่งดังกล่าว โดยสาเหตุที่มีผู้ตอบจำนวนสูงสุด คือ เข้าถึงได้ง่าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแหล่งสารนิเทศบุคคล เช่น ญาติ เพื่อน เพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้าน เป็นแหล่งที่อยู่ใกล้ตัวของสมาชิกครอบครัว ทำให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย และเป็นแหล่งที่สมาชิกครอบครัวมีความสนิทสนมหรือคุ้นเคยจึงทำให้สามารถเข้าถึงเพื่อพูดคุยหรือขอคำปรึกษาได้ง่าย

สำหรับสมาชิกครอบครัวที่ไม่ใช่แหล่งสารนิเทศบุคคลได้ระบุถึงสาเหตุที่ไม่ใช่แหล่งดังกล่าว โดยสาเหตุที่มีผู้ตอบจำนวนสูงสุด คือ สามารถหาสารนิเทศที่ต้องการได้จากแหล่งสารนิเทศอื่น

จากการศึกษาที่พบว่า สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่ จำนวน 72 คน (ร้อยละ 77.42) ใช้แหล่งสารนิเทศบุคคลที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นลำดับที่ 2 ของแหล่งสารนิเทศบุคคลที่สมาชิกครอบครัวใช้ **ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ในส่วนที่ว่า สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่ใช้สารนิเทศที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ** ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เชี่ยวชาญมีความน่าเชื่อถือ และได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี และ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศจากเพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศจากผู้เชี่ยวชาญ สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคนแสวงหาสารนิเทศจากเพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน และจากผู้เชี่ยวชาญ

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 14) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททุกคน แสวงหาสารนิเทศจากเพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน ส่วนสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศจากเพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน และจากผู้เชี่ยวชาญ

แหล่งสารสนเทศสถาบัน สมาชิกครอบครัวยุบรวม (ตารางที่ 13) จำนวนมากที่สุด
แสวงหาสารสนเทศจากหน่วยงานราชการ

การที่สมาชิกครอบครัวยุบรวมส่วนใหญ่แสวงหาสารสนเทศจากหน่วยงานราชการ อาจ
เนื่องมาจากหน่วยงานราชการเป็นแหล่งที่มีการผลิต รวบรวม หรือเผยแพร่สารสนเทศในเรื่องที่
ผู้สูงอายุต้องการหรือเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เช่น การข้อมูลเกี่ยวกับการจดทะเบียนเพื่อขอรับเบี้ยยังชีพ
ผู้สูงอายุจากสำนักงานเขต การข้อมูลเกี่ยวกับการขอลดหย่อนภาษีเงินได้สำหรับผู้สูงอายุจาก
กรมสรรพากร เป็นต้น ทำให้สมาชิกครอบครัวยุบรวมใช้แหล่งดังกล่าวในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ

สำหรับสมาชิกครอบครัวยุบรวมที่ใช้แหล่งสารสนเทศสถาบันได้ระบุถึงสาเหตุที่ใช้แหล่งดังกล่าว
โดยสาเหตุที่มีผู้ตอบจำนวนสูงสุด คือ น่าเชื่อถือ ทั้งนี้เนื่องมาจากแหล่งสารสนเทศสถาบัน
เป็นแหล่งที่มีการผลิต และ/หรือรวบรวมสารสนเทศเพื่อให้บริการตามวัตถุประสงค์ของสถาบันแต่ละแห่ง
เช่น หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ เป็นต้น ซึ่งในการดำเนินการผลิตหรือ
รวบรวมสารสนเทศจะต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้หรือผู้เชี่ยวชาญในการผลิตเนื้อหาหรือคัดเลือกสารสนเทศ
เพื่อการเผยแพร่หรือให้บริการ ทำให้สมาชิกครอบครัวยุบรวมมั่นใจว่าแหล่งสารสนเทศสถาบันเป็นแหล่งที่มี
ความน่าเชื่อถือ

สำหรับสมาชิกครอบครัวยุบรวมที่ไม่ใช่แหล่งสารสนเทศสถาบันได้ระบุถึงสาเหตุที่ไม่ใช่
แหล่งดังกล่าว โดยสาเหตุที่มีผู้ตอบจำนวนสูงสุด คือ ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารสนเทศสถาบัน
ในช่วงเวลาที่เปิดทำการ ทั้งนี้เนื่องมาจากแหล่งสารสนเทศสถาบันบางแห่งเปิดทำการในวันและ
เวลาราชการเท่านั้น ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่สมาชิกครอบครัวยุบรวมส่วนใหญ่ต้องทำงาน ทำให้สมาชิก
ครอบครัวยุบรวมไม่สะดวกที่จะเข้าใช้บริการ

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัวยุบรวม พบว่า สมาชิกครอบครัวยุบรวมอายุ 21-30 ปี
31-40 ปี และ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด แสวงหาสารสนเทศจากหน่วยงานราชการ ส่วนสมาชิก
ครอบครัวยุบรวมอายุ 51-59 ปี ทุกคนแสวงหาสารสนเทศจากหน่วยงานราชการ และจากศาสนสถาน

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัวยุบรวม (ตารางที่ 14) พบว่า สมาชิก
ครอบครัวยุบรวมที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคน สมาชิกครอบครัวยุบรวมที่สำเร็จการศึกษา
ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. และปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด แสวงหาสารสนเทศจาก
หน่วยงานราชการ สมาชิกครอบครัวยุบรวมที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคน
แสวงหาสารสนเทศจากหน่วยงานราชการ และจากศาสนสถาน สมาชิกครอบครัวยุบรวมที่สำเร็จการศึกษา
ในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุดแสวงหาสารสนเทศจากหน่วยงานเอกชน

แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน สมาชิกครอบครัวยุบรวม (ตารางที่ 13) จำนวนมากที่สุด
แสวงหาสารนิเทศจากโทรทัศน์

การที่สมาชิกครอบครัวยุบรวมส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศจากโทรทัศน์ อาจเนื่องมาจากสมาชิกครอบครัวยุบรวมนิยมรับชมโทรทัศน์เพื่อติดตามข่าวสารหรือเรื่องราวต่างๆ เป็นประจำอยู่แล้ว ประกอบกับโทรทัศน์นำเสนอข้อมูลที่เป็นทั้งภาพและเสียง ทำให้ผู้ชมสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย โทรทัศน์จึงเป็นแหล่งที่สมาชิกครอบครัวยุบรวมเลือกใช้ในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

สำหรับสมาชิกครอบครัวยุบรวมที่ใช้แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนได้ระบุถึงสาเหตุที่ใช้แหล่งดังกล่าว โดยสาเหตุที่มีผู้ตอบจำนวนสูงสุด คือ เข้าถึงได้ง่าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนเป็นแหล่งที่อยู่ใกล้ตัวทำให้สมาชิกครอบครัวยุบรวมสามารถเข้าถึงได้ง่าย เนื่องจากเกือบทุกครัวยุบรวมจะมีวิทยุหรือโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารก็มีจำหน่ายอยู่ทั่วไป ซึ่งสมาชิกครอบครัวยุบรวมสามารถหาซื้อได้ตามร้านสะดวกซื้อหรือร้านหนังสือใกล้บ้าน นอกจากนี้แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนยังเป็นแหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวยุบรวมใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อรับทราบข่าวสารหรือติดตามเรื่องราวต่างๆ

สำหรับสมาชิกครอบครัวยุบรวมที่ไม่ใช้แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนได้ระบุถึงสาเหตุที่ไม่ใช้แหล่งดังกล่าว โดยสาเหตุที่มีผู้ตอบจำนวนสูงสุด คือ มีเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการจำนวนน้อย

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัวยุบรวม พบว่า สมาชิกครอบครัวยุบรวมอายุ 21-30 ปี 31-40 ปี และ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด และสมาชิกครอบครัวยุบรวมอายุ 51-59 ปี ทุกคน แสวงหาสารนิเทศจากโทรทัศน์

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัวยุบรวม (ตารางที่ 14) พบว่า สมาชิกครอบครัวยุบรวมที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคน สมาชิกครอบครัวยุบรวมที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ปริญญาตรี และปริญญาโทจำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศจากโทรทัศน์ ส่วนสมาชิกครอบครัวยุบรวมที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนแสวงหาสารนิเทศจากโทรทัศน์ และจากหนังสือพิมพ์

แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต สมาชิกครอบครัวยุบรวม (ตารางที่ 13) จำนวนมากที่สุด
แสวงหาสารนิเทศจากเว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหา

การที่สมาชิกครอบครัวยุบรวมส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศจากเว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหา อาจเนื่องมาจากเว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหาเป็นแหล่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการค้นหาและเข้าถึงสารนิเทศที่ต้องการ โดยที่ผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องทราบหรือจดจำที่อยู่ของเว็บไซต์ นอกจากนี้เว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหามักจะได้รับการออกแบบมาให้ง่ายต่อการใช้งานของผู้ใช้ด้วย สมาชิกครอบครัวยุบรวมจึงนิยมใช้เว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหาในการแสวงหาสารนิเทศให้กับผู้สูงอายุ

สำหรับสมาชิกครอบครัวที่ใช้แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตได้ระบุถึงสาเหตุที่ใช้แหล่งดังกล่าว โดยสาเหตุที่มีผู้ตอบจำนวนสูงสุด คือ เข้าถึงได้ง่าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตมักได้รับการออกแบบมาให้ง่ายต่อการใช้งานของผู้ใช้ ทำให้สมาชิกครอบครัวสามารถเข้าถึงสารนิเทศที่ต้องการได้ง่าย นอกจากนี้อุปกรณ์สำหรับการทำงานใช้อินเทอร์เน็ต เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน ยังเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานหรือการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน จึงเป็นอุปกรณ์ที่อยู่ใกล้ตัวและสามารถใช้งานได้ทันทีที่ต้องการ

สำหรับสมาชิกครอบครัวที่ไม่ใช้แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตได้ระบุถึงสาเหตุที่ไม่ใช้แหล่งดังกล่าว โดยสาเหตุที่มีผู้ตอบจำนวนสูงสุด คือ ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสมาชิกครอบครัวไม่เคยเรียนรู้วิธีการใช้งานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตจึงทำให้ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต จึงไม่สามารถใช้แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตเพื่อแสวงหาสารนิเทศที่ผู้สูงอายุต้องการได้

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด และ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด และสมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี ทุกคน แสวงหาสารนิเทศจากเว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหา ส่วนสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 1 คน แสวงหาสารนิเทศจากเว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหาและสื่อสังคม

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 14) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. และอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคน และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และปริญญาโทจำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศจากเว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหา

เมื่อพิจารณาการใช้สื่อสังคมในแต่ละประเภท พบว่า

สมาชิกครอบครัวโดยรวม (ตารางที่ 13) จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศจากเครือข่ายสังคมออนไลน์

การที่สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศจากเครือข่ายสังคมออนไลน์ อาจเนื่องมาจากสมาชิกครอบครัวสามารถใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสารกับญาติเพื่อน หรือคนรู้จักที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกันหรือมีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ นอกจากนี้สมาชิกครอบครัวอาจใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการติดตามเรื่องราวต่างๆ ที่ผู้สูงอายุสนใจ เครือข่ายสังคมออนไลน์จึงเป็นแหล่งที่สะดวกสำหรับสมาชิกครอบครัวที่จะใช้ในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี และ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด และสมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี ทุกคน แสวงหาสารนิเทศจากเครือข่ายสังคมออนไลน์ ส่วนสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 1 คน แสวงหาสารนิเทศจากไม่ครบถือ และจากเครือข่ายสังคมออนไลน์

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 14) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนแสวงหาสารสนเทศจากการแบ่งปันสื่อทางออนไลน์ ส่วนสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคนสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. จำนวน 1 คน และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และปริญญาโทจำนวนมากที่สุด แสวงหาสารสนเทศจากเครือข่ายสังคมออนไลน์

3.5 วิธีการนำเสนอสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ

จากการศึกษาวิธีการนำเสนอสารสนเทศให้ผู้สูงอายุโดยรวม (ตารางที่ 15) พบว่า สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุดใช้วิธีการนำเสนอสารสนเทศด้วยตนเอง

การที่สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่ใช้วิธีการนำเสนอสารสนเทศด้วยตนเอง อาจเนื่องมาจากเป็นวิธีการที่ง่ายโดยใช้การอ่าน การพูด หรือการสาธิต และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าใช้จ่ายไม่สูงนัก

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด และสมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี 41-50 ปี และ 51-59 ปี ทุกคน ใช้วิธีการนำเสนอสารสนเทศด้วยตนเอง

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 16) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคนสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททุกคน ใช้วิธีการนำเสนอสารสนเทศด้วยตนเอง ส่วนสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนใช้วิธีการนำเสนอสารสนเทศด้วยตนเอง และวิธีการนำเสนอสารสนเทศผ่านสื่อ

เมื่อพิจารณาการนำเสนอสารสนเทศในแต่ละวิธี พบว่า

การนำเสนอสารสนเทศด้วยตนเอง สมาชิกครอบครัวโดยรวม (ตารางที่ 15) จำนวนมากที่สุด 93 คน (ร้อยละ 93.94) นำเสนอสารสนเทศให้ผู้สูงอายุโดยการพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศ **ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ในส่วนที่ว่า สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่พูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศให้ผู้สูงอายุทราบ** ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเป็นวิธีการที่ทำได้ง่ายและสะดวก เพราะในชีวิตประจำวันสมาชิกครอบครัวก็มักมีการสนทนาพูดคุยกับผู้สูงอายุอยู่แล้ว ผลการศึกษาในส่วนนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของยุวดี กฤษวัฒนาภรณ์ (2537) ที่พบว่า สมาชิกครอบครัวจะใช้วิธีการพูดคุยกับผู้สูงอายุเพื่อบอกเล่าข้อมูลข่าวสารหรือให้คำแนะนำแก่ผู้สูงอายุ ผลการศึกษาของจิระพร อภิชิตบุตร (2540) ที่พบว่า ครอบครัวมีการเล่าเรื่องราวต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกครอบครัว

ให้ผู้สูงอายุได้รับรู้ ผลการศึกษาของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ (2540 ก) ที่พบว่า บุคคลในครอบครัว มีการสนทนาพูดคุยกับผู้สูงอายุในเรื่องต่างๆ ผลการศึกษาของศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และระพีพรรณ คำหอม (2541) ที่พบว่า บุคคลในครอบครัวมีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับข้อมูล ข่าวสารโดยใช้วิธีการการพูดคุยกับผู้สูงอายุ และผลการศึกษาของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และภาวนา พัฒนศรี (2544) ที่พบว่า ผู้สูงอายุได้รับการเกื้อหนุนด้านข้อมูลข่าวสารจากบุคคล ในครอบครัวและเครือข่ายโดยการสนทนาประจำวัน

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุด 31-40 ปี และ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุดนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยการพูดคุย เพื่อบอกเล่าสารนิเทศ ส่วนสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวนมากที่สุดนำเสนอสารนิเทศ ให้ผู้สูงอายุโดยการอ่านให้ฟัง และการพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศ

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 16) พบว่า สมาชิก ครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคน สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ปริญญาตรี และปริญญาโท จำนวนมากที่สุด นำเสนอ สารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยการพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศ ส่วนสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษา ในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. จำนวนมากที่สุดนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยการอ่านให้ฟัง และการพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศ

การนำเสนอสารนิเทศผ่านสื่อ สมาชิกครอบครัวโดยรวม (ตารางที่ 15) จำนวนมากที่สุด นำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยการจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ

การที่สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่นำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยการจัดหา ทรัพยากรสารนิเทศ ได้แก่ หนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เอกสารเผยแพร่ วิทยุทัศน์ อาจเนื่องมาจาก เป็นวิธีการนำเสนอสารนิเทศที่ง่าย เพราะสมาชิกครอบครัวไม่จำเป็นต้องมีทักษะในการใช้สื่อสมัยใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน เป็นต้น และที่สำคัญคือ เป็นวิธีการนำเสนอสารนิเทศผ่านสื่อ ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุบางรายที่ไม่ถนัดหรือไม่ชอบใช้สื่อสมัยใหม่ ผลการศึกษาในส่วนนี้สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ จิระพร อภิชาติบุตร (2540) ที่พบว่า ครอบครัวมีการจัดหาหนังสือพิมพ์ให้ผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับทราบข่าวสาร และงานวิจัยของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และระพีพรรณ คำหอม (2541) ที่พบว่า บุคคลในครอบครัวได้ส่งเสริมและจัดการให้ผู้สูงอายุได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยการจัดหาหนังสือพิมพ์หรือวิดีโอให้ผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี 31-40 ปี และ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด และสมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี จำนวน 1 คน นำเสนอ สารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยการจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 16) พบว่า สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคน สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ปริญญาตรี และปริญญาโท จำนวนมากที่สุด นำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ

4. ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุและข้อเสนอแนะ

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว ปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ ปัญหาด้านคุณภาพของสารนิเทศ ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ และปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัว

จากการศึกษาปัญหาด้านตัวสมาชิกครอบครัวที่สมาชิกครอบครัวโดยรวมประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ซึ่งจำแนกเป็น 8 ประเด็น (ตารางที่ 17) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคนประสบ คือ ไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารนิเทศที่ได้รับได้ และปัญหาที่สมาชิกครอบครัวเกือบทั้งหมดประสบ คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ และไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ

การที่สมาชิกครอบครัวทุกคนประสบปัญหาเรื่องไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารนิเทศที่ได้รับได้ อาจเนื่องมาจากสมาชิกครอบครัวไม่ทราบความต้องการสารนิเทศที่แท้จริงของผู้สูงอายุ ทำให้ไม่แน่ใจว่าสารนิเทศที่แสวงหามานั้นถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ และมีความน่าเชื่อถือเพียงใด ผลการศึกษาในส่วนนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Abrahamson et al. (2008) ที่พบว่า ตัวกลางสารนิเทศที่เป็นบุคคลทั่วไปที่แสวงหาสารนิเทศด้านสุขภาพทางออนไลน์ประสบปัญหาเรื่องไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารนิเทศที่ได้รับได้

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ (3.54) **ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 ในส่วนที่ว่า สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาเรื่องไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุในระดับมาก** ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกครอบครัวใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการทำงานจึงทำให้ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคนประสบ คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ ไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ ไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการได้ ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ไม่มีทักษะด้านภาษา ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ ไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการได้ และไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนประสบ คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ ไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ ไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการได้ ไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ไม่มีทักษะด้านภาษา ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ ไม่มั่นใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศที่ตรงความต้องการได้ และไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีทุกคนประสบ คือ ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ และไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททุกคนประสบ คือ ไม่สามารถประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ

4.2 ปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุ

จากการศึกษาปัญหาด้านตัวผู้สูงอายุที่สมาชิกครอบครัวโดยรวมประสบในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ ซึ่งจำแนกเป็น 2 ประเด็น (ตารางที่ 19) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุดประสบ คือ ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารสนเทศได้อย่างชัดเจน

การที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุดประสบปัญหาเรื่องผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารสนเทศได้อย่างชัดเจน อาจเนื่องมาจากผู้สูงอายุไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับสารสนเทศที่ต้องการ

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร

การที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาเรื่องสุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารโดยเป็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดนั้น อาจเนื่องมาจากการเสื่อมสมรรถภาพของอวัยวะที่ใช้ในการสื่อสารของผู้สูงอายุ เช่น ความสามารถในการได้ยินลดลง การตอบสนองของระบบประสาทส่วนกลางช้าลง เป็นต้น ทำให้การสื่อสารข้อมูล และการทำความเข้าใจเป็นไปอย่างช้าๆ และไม่สมบูรณ์ ส่งผลให้เกิดการตีความผิดพลาดได้ง่าย (กุลยา ตันติผลาชีวะ 2556: 21-34) ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุจึงอาจเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารทั้งในด้านการสื่อสารเพื่อรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ และการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

จากการศึกษาที่พบว่า ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน เป็นปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลาง (2.94) **ดังนั้น จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 ในส่วนที่ว่า สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาเรื่องผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจนในระดับมาก** ทั้งนี้เนื่องมาจากสมาชิกครอบครัวเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้สูงอายุจึงน่าจะมีความคุ้นเคยกับผู้สูงอายุ ทำให้อาจจะคาดเดาได้ถึงสิ่งที่ผู้สูงอายุต้องการจะสื่อสารหรือบอกกับสมาชิกครอบครัวได้พอสมควร

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี และ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุดประสบ คือ ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุดประสบ คือ ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคนประสบ คือ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร และผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับมาก โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร และผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 20) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคน และสมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. และปริญญาโทจำนวนมากที่สุดประสบ คือ ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารนิเทศได้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนประสบ คือ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร และผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารสนเทศได้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับมาก โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุดประสบ คือ ผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารสนเทศได้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร

4.3 ปัญหาด้านคุณภาพของสารสนเทศ

จากการศึกษาปัญหาด้านคุณภาพของสารสนเทศที่สมาชิกครอบครัวโดยรวมประสบ ในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ ซึ่งจำแนกเป็น 6 ประเด็น (ตารางที่ 21) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวทุกคนประสบ คือ สารสนเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ สารสนเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ และสารสนเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนใกล้เคียงกันประสบ คือ สารสนเทศมีข้อผิดพลาด และปัญหาที่สมาชิกครอบครัวเกือบทั้งหมดประสบ คือ สารสนเทศล้าสมัย และสารสนเทศไม่น่าเชื่อถือ

การที่สมาชิกครอบครัวทุกคนประสบปัญหาเรื่องสารสนเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ อาจเนื่องมาจากสารสนเทศที่สมาชิกครอบครัวแสวงหาได้อาจมีเนื้อหาบางส่วนขาดหายไป หรือมีเนื้อหาไม่ครอบคลุมทุกด้านของเรื่องที่ต้องการ ทำให้ไม่สามารถนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ได้

การที่สมาชิกครอบครัวทุกคนประสบปัญหาเรื่องสารสนเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ อาจเนื่องมาจากไม่มีการผลิตหรือเผยแพร่เนื้อหาของสารสนเทศที่ผู้สูงอายุต้องการ ทำให้สมาชิกครอบครัวไม่พบสารสนเทศ ผลการศึกษาในส่วนนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Abrahamson et al. (2008) ที่พบว่า ตัวกลางสารสนเทศที่เป็นบุคคลทั่วไปที่แสวงหาสารสนเทศด้านสุขภาพทางออนไลน์ประสบปัญหาเรื่องสารสนเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ

การที่สมาชิกครอบครัวทุกคนประสบปัญหาเรื่องสารสนเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป อาจเนื่องมาจากสารสนเทศที่สมาชิกครอบครัวแสวงหาส่วนใหญ่เป็นสารสนเทศด้านสุขภาพ จึงอาจพบสารสนเทศที่มีการใช้ศัพท์ทางการแพทย์ ทำให้สมาชิกครอบครัวที่ไม่มีพื้นความรู้ในเรื่องดังกล่าวไม่เข้าใจเนื้อหาของสารสนเทศ ผลการศึกษาในส่วนนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (Abrahamson et al. (2008)) ที่พบว่า ตัวกลางสารสนเทศที่เป็นบุคคลทั่วไปที่แสวงหาสารสนเทศด้านสุขภาพทางออนไลน์ประสบปัญหาเรื่องสารสนเทศที่แสวงหาได้มีศัพท์เฉพาะมากเกินไป

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคนประสบ คือ สารนิเทศล้ำสมัย สารนิเทศมีข้อผิดพลาด สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนประสบ คือ สารนิเทศล้ำสมัย สารนิเทศมีข้อผิดพลาด สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีทุกคนประสบ คือ สารนิเทศมีข้อผิดพลาด สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททุกคนประสบ คือ สารนิเทศไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ สารนิเทศมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศที่ได้รับมีศัพท์วิชาการมากเกินไป เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 5 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สารนิเทศไม่น่าเชื่อถือ

4.4 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ

4.4.1 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคล

จากการศึกษาปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบุคคลที่สมาชิกครอบครัวโดยรวมประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ซึ่งจำแนกเป็น 4 ประเด็น (ตารางที่ 23) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุดประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้

การที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุดประสบปัญหาเรื่องแหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ อาจเนื่องมาจากสมาชิกครอบครัวไม่ทราบว่า จะแสวงหาสารนิเทศที่ผู้สูงอายุต้องการได้จากบุคคลใด จึงอาจสอบถามจากผู้ที่ไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าว ทำให้แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับคือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย

การที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาเรื่องผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อยโดยเป็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดนั้น อาจเนื่องมาจากผู้เชี่ยวชาญไม่มีเวลาที่จะให้คำตอบแก่สมาชิกครอบครัว รวมทั้งสมาชิกครอบครัวอาจไม่มีญาติ เพื่อน หรือคนรู้จักที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ผู้สูงอายุต้องการ ทำให้ประสบปัญหาในการเข้าถึงผู้เชี่ยวชาญ สมาชิกครอบครัวจึงรู้สึกว่าคุณเชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี จำนวนมากที่สุดประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ และสอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุดประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวอายุ 41-50 ปี ทุกคนประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ และสอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคนประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ และได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 24) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ และได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวนมากที่สุดประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ และได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ สอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ และได้รับคำตอบล่าช้า ทำให้ไม่ทันเวลาที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุดประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ และสอบถามจากแหล่งสารนิเทศบุคคลแล้วไม่ได้รับคำตอบ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุดประสบ คือ แหล่งสารนิเทศบุคคลไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย

4.4.2 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบัน

จากการศึกษาปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศสถาบันที่สมาชิกครอบครัวโดยรวมประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ซึ่งจำแนกเป็น 6 ประเด็น (ตารางที่ 25) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุดประสบ คือ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง

การที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุดประสบปัญหาเรื่องแหล่งสารนิเทศสถาบันตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง อาจเนื่องมาจากแหล่งสารนิเทศสถาบันที่สมาชิกครอบครัวต้องการแสวงหาสารนิเทศไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้บ้านหรือสถานที่ทำงานของสมาชิกครอบครัว ทำให้สมาชิกครอบครัวต้องใช้เวลาในการเดินทาง และอาจจะต้องเดินทางหลายต่อกว่าจะไปถึงแหล่งสารนิเทศสถาบัน

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคนประสบ คือ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารสนเทศสถาบัน ในช่วงเวลาที่เปิดทำการ และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารสนเทศสถาบัน เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 4 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนประสบ คือ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารสนเทศสถาบัน ในช่วงเวลาที่เปิดทำการ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งสารสนเทศสถาบัน มีสารสนเทศที่ต้องการจำนวนน้อย และแหล่งสารสนเทศสถาบันไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องที่ต้องการได้ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 3 ระดับคือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 2 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง และไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารสนเทศสถาบันในช่วงเวลาที่เปิดทำการ

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด ประสบ คือ ตั้งอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 2 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารสนเทศสถาบันในช่วงเวลาที่เปิดทำการ

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด ประสบ คือ มีสารสนเทศที่ต้องการจำนวนน้อย เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 4 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่สะดวกเข้าใช้แหล่งสารสนเทศสถาบันในช่วงเวลาที่เปิดทำการ

4.4.3 ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน

จากการศึกษาปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนที่สมาชิกครอบครัวโดยรวม ประสบในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ ซึ่งจำแนกเป็น 4 ประเด็น (ตารางที่ 27) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุดประสบ คือ มีสารสนเทศที่ต้องการจำนวนน้อย

การที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุดประสบปัญหาเรื่องมีสารสนเทศที่ต้องการจำนวนน้อย อาจเนื่องมาจากแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนเผยแพร่สารสนเทศที่ผู้สูงอายุต้องการไม่มากนัก นอกจากนี้อาจเป็นไปได้ว่าสมาชิกครอบครัวไม่ทราบว่าแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนใดมีการนำเสนอเนื้อหาของสารสนเทศที่ผู้สูงอายุต้องการ ทำให้สมาชิกครอบครัวพบสารสนเทศไม่มากนัก

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับคือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ

การที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาเรื่องช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการโดยเป็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดนั้น อาจเนื่องมาจากรายการโทรทัศน์หรือรายการวิทยุบางรายการอาจออกอากาศในช่วงเวลาที่สมาชิกครอบครัวต้องทำงาน หรือช่วงเวลาที่ยากลำบากหรือเข้างานเกินไป ทำให้สมาชิกครอบครัวไม่สะดวกที่จะรับชมหรือรับฟังรายการ เพื่อแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี และ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุดประสบ คือ มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัว ประสบในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุดประสบ คือ มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย และไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำที่นำเสนอเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ดังนี้ ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคนประสบ คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย และไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการ

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 28) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนประสบ คือ ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย และไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ และไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำ ที่นำเสนอเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการ

ปัญหาที่สมาชิกรอบค้วที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคนประสบ คือ มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกรอบค้วประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ

ปัญหาที่สมาชิกรอบค้วที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนประสบ คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย และไม่มีรายการวิทยุ / โทรทัศน์ / คอลัมน์ประจำที่นำเสนอเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกรอบค้วประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ

ปัญหาที่สมาชิกรอบค้วที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท จำนวนมากที่สุดประสบ คือ มีสารนิเทศที่ต้องการจำนวนน้อย เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกรอบค้วประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกรอบค้วประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ช่วงเวลาออกอากาศไม่สะดวกในการรับชมหรือรับฟังรายการ

4.4.4 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต

จากการศึกษาปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตที่สมาชิกรอบค้วโดยรวมประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ซึ่งจำแนกเป็น 5 ประเด็น (ตารางที่ 29) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกรอบค้วจำนวนมากที่สุดประสบ คือ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ และไม่ตรงกับที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกรอบค้วประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกรอบค้วประสบในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ

การที่สมาชิกรอบค้วจำนวนมากที่สุดประสบปัญหาเรื่องไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ และเป็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้วยนั้น อาจเนื่องมาจากสารนิเทศที่ไม่มีการอ้างอิงที่มาของแหล่งข้อมูล ทำให้สมาชิกรอบค้วไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ผลิตหรือเผยแพร่สารนิเทศ ทำให้ไม่มั่นใจว่าสารนิเทศที่แสวงหาได้มีความน่าเชื่อถือเพียงใด

การที่สมาชิกรอบค้วจำนวนมากที่สุดประสบปัญหาเรื่องสารนิเทศไม่ตรงกับที่ต้องการ อาจเนื่องมาจากไม่มีการเผยแพร่สารนิเทศที่ผู้สูงอายุต้องการในแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต หรืออาจเป็นไปได้ว่าสมาชิกรอบค้วเลือกใช้คำค้นไม่ถูกต้อง ทำให้ไม่พบสารนิเทศที่ต้องการแสวงหา

แหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ สืบค้นยาก และไม่ตรงกับที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนประสบ คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถกลับมายังสารนิเทศที่เคยสืบค้นได้ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ สืบค้นยาก และไม่ตรงกับที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 3 ระดับคือ ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด ประสบ คือ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ และไม่ตรงกับที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 4 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด ประสบ คือ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ และไม่ตรงกับที่ต้องการ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาในระดับปานกลางมี 3 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ

4.5 ปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศ

จากการศึกษาปัญหาด้านวิธีการนำเสนอสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวโดยรวมประสบ ในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ซึ่งจำแนกเป็น 2 ประเด็น (ตารางที่ 31) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุดประสบ คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง

การที่สมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่สุดประสบปัญหาเรื่องไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง และเป็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้วยนั้น อาจเนื่องมาจากสมาชิกครอบครัวต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการทำงาน ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการนำเสนอสารนิเทศที่แสวงหามาได้ให้กับผู้สูงอายุ ผลการศึกษาในส่วนนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ (2540 ข) ที่พบว่า บุตรของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ประกอบอาชีพจึงทำให้มีเวลาในการพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศให้กับผู้สูงอายุไม่มากนัก

เมื่อพิจารณาตามอายุของสมาชิกครอบครัว พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวอายุ 21-30 ปี 31-40 ปี และ 41-50 ปี จำนวนมากที่สุดประสบ คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวอายุ 51-59 ปี ทุกคนประสบ คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 32) พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนประสบ คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับมาก โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ทุกคนประสบ คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่ชำนาญกับการใช้สื่อสมัยใหม่

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. / ปวท. ทุกคนประสบ คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง

ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท จำนวนมากที่สุดประสบ คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับน้อย ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลานำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง

4.6 ข้อเสนอแนะ

สมาชิกครอบครัว จำนวน 88 คน ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับแหล่งสารสนเทศ โดยข้อเสนอแนะที่มีสมาชิกครอบครัวตอบตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป สรุปได้ดังนี้

1) ควรเน้นการใช้ภาษาไทยในการนำเสนอสารสนเทศ และหากจำเป็นที่จะต้องใช้คำศัพท์ภาษาต่างประเทศก็ควรมีการแปลเป็นภาษาไทยด้วย เพื่อให้สมาชิกครอบครัวที่ไม่รู้ภาษาต่างประเทศสามารถเข้าใจเนื้อหาของสารสนเทศได้ (25 คน)

2) ควรมีการผลิตสิ่งพิมพ์ที่มีตัวอักษรขนาดใหญ่สำหรับผู้สูงอายุ เช่น หนังสือหนังสือพิมพ์ นิตยสาร (20 คน)

3) ควรมีห้องน้ำที่ออกแบบเหมาะสมสำหรับการใช้งานผู้สูงอายุ และให้บริการสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ เพื่อให้ผู้สูงอายุจะได้ไม่ต้องรอคิวนาน (29 คน)

4) ควรมีทางลาด บันไดเลื่อน และลิฟต์ เพื่อให้บริการสำหรับผู้สูงอายุ (22 คน)

5) ควรมีการเผยแพร่สิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุผ่านสื่อต่างๆ ให้มากขึ้น (22 คน)

6) แหล่งสารสนเทศสถาบันควรเปิดให้บริการนอกเวลาราชการด้วย (9 คน)

7) เจ้าหน้าที่ควรมีการแจ้งสิทธิประโยชน์ให้ผู้สูงอายุที่มาใช้บริการรับทราบ (8 คน)

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลที่ได้จากการวิจัยมีทั้งที่เป็นไปตามสมมติฐานและไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ดังนี้

ผลการทดสอบที่เป็นไปตามสมมติฐาน ได้แก่

สมมติฐานข้อ 1 ที่ว่า สมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่แสวงหาสารสนเทศที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพใช้สารสนเทศที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ และพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารสนเทศให้ผู้สูงอายุทราบ

สมมติฐานข้อ 2 ในส่วนที่ว่า สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาเรื่องไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุในระดับมาก

ผลการทดสอบที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ได้แก่

สมมติฐานข้อ 2 ในส่วนที่ว่า สมาชิกครอบครัวประสบปัญหาเรื่องผู้สูงอายุไม่สามารถบอกความต้องการสารสนเทศได้อย่างชัดเจนในระดับมาก เนื่องจากสมาชิกครอบครัวประสบปัญหาดังกล่าวในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยและข้อเสนอแนะจากสมาชิกครอบครัว ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการวางแผนเผยแพร่สารนิเทศสำหรับผู้สูงอายุและพัฒนาบริการสารนิเทศที่ช่วยส่งเสริมการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ดังนี้

1. หน่วยงานที่ผลิตและเผยแพร่สารนิเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุควรนำเสนอสารนิเทศที่เป็นภาษาไทย และหลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์เฉพาะหรือศัพท์ทางวิชาการ เพื่อให้สมาชิกครอบครัวสามารถเข้าใจเนื้อหาของสารนิเทศได้
2. หน่วยงานที่เผยแพร่สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตควรมีการออกแบบเว็บไซต์และ Mobile Application ให้เหมาะสมกับการใช้งานของบุคคลทั่วไป เพื่อให้สมาชิกครอบครัวใช้งานได้ง่าย
3. หน่วยงานราชการควรเผยแพร่สารนิเทศเรื่องสิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุผ่านช่องทางที่สมาชิกครอบครัวนิยมใช้และสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ หรือการวางเอกสารแพร่สำหรับผู้สูงอายุในแหล่งที่สมาชิกครอบครัวสามารถเข้าถึงได้สะดวก เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ ศาลาชุมชน โรงพยาบาล คลินิก ศูนย์บริการสาธารณสุข ที่ทำการไปรษณีย์ เป็นต้น
4. ห้องสมุดหรือศูนย์สารนิเทศควรเปิดบริการนอกเวลาราชการด้วย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิกครอบครัวที่ไม่สามารถเข้าใช้บริการในช่วงเวลาราชการ
5. โทรทัศน์และวิทยุควรนำเสนอรายการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในช่วงเวลาที่เหมาะสมกับผู้ชมหรือผู้ฟังที่เป็นสมาชิกครอบครัว เพื่อความสะดวกของสมาชิกครอบครัวในการรับชมหรือรับฟังรายการ
6. ห้องสมุดหรือศูนย์สารนิเทศควรส่งเสริมให้มีการสอนทักษะการรู้สารนิเทศให้กับสมาชิกครอบครัว เพื่อให้สมาชิกครอบครัวสามารถประเมินคุณค่าของสารนิเทศที่ได้รับได้ และช่วยให้การแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในกรุงเทพมหานคร ควรมีการศึกษาในเขตภูมิภาค เพื่อเปรียบเทียบการแสวงหาสารนิเทศของสมาชิกครอบครัวให้ผู้สูงอายุ
2. ศึกษาความต้องการการช่วยเหลือในการเข้าถึงสารนิเทศของผู้สูงอายุ
3. ศึกษาการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศของสมาชิกครอบครัวและผู้สูงอายุ

รายการอ้างอิง

- Abrahamson, Jennie A., and Fisher, Karen E. "What's past is prologue: towards a general model of lay information mediary behaviour." Information Research 12, 4 (2007). [Online]. Available: <http://InformationR.net/ir/12-4/colis/colis15.html> Retrieved February 14, 2013.
- Abrahamson, Jennie A., et al. "Lay information mediary behavior uncovered: exploring how nonprofessionals seek health information for themselves and others online." Journal of the Medical Library Association 96, 4 (2008): 310-323.
- Brunty, Joshua, and Helenek, Katherine. "Introduction to Social Media." In Larry Miller, ed. Social Media Investigation for Law Enforcement, 1-15. Massachusetts: Anderson Publishing, 2013.
- Chen, Ching-Chih, and Herson, Peter. Information seeking: Anticipation for librarians. New York: Neal-Schuman, 1982.
- Davis, Charles H., and Shaw, Debora. Introduction to Information Science and Technology. New Jersey: Information Today, 2011.
- Ellis, David. "Information Seeking Behavior." In John Feather and Paul Sturges, ed. International Encyclopedia of Information and Library Science, 300-301. 2nd ed. London: Routledge, 2003.
- Eriksson-Backa, Kristina. "Elderly People, Health Information, and Libraries: a Small-scale Study on Seniors in Language Minority." Libri 60, 2 (2010): 181-194.
- Frase, Rose. "The Information World of Senior Citizens." [Online]. Available: <http://www.pages.drexel.edu/~rmf29/InformationWorldSenior.doc> 2004. Retrieved June 8, 2012.
- Gerontological Society of America. Communicating With Older Adults: An Evidence-Based Review of What Really Works. Washington, DC: Gerontological Society of America, 2012.
- Gosling, Mary, and Hopgood, Elizabeth. Learn about information. 2nd ed. Bangkok: Book Promotion & Service, 1999.
- Kaplan, Andreas M., and Haenlein, Michael. "Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media." Business Horizons 53, 1 (2010): 59-68.
- Large, Andrew, Tedd, Lucy A., and Hartley, R. J. Information Seeking in the Online Age: Principles and Practice. Munchen: K. G. Saur, 2001.
- Pálsdóttir, Ágústa. "Opportunistic discovery of information by elderly Icelanders and their relatives." Information Research 16, 3 (2011). [Online]. Available: <http://InformationR.net/ir/16-3/paper485.html> Retrieved October 30, 2012.

- Pálsdóttir, Ágústa. "Elderly Peoples' Information Behaviour: Accepting Support from Relatives." Libri 62, 2 (2012): 135-144.
- Pettigrew, Karen E. "Lay Information Provision in Community Settings: How Community Health Nurses Disseminate Human Services Information to the Elderly." The Library Quarterly 70, 1 (2000): 47-85.
- Population Division of the Department of Economic and Social Affairs of the United Nations Secretariat. "World Population Prospects: The 2012 Revision." [Online]. Available: <http://esa.un.org/unpd/wpp/index.htm> 2012. Retrieved February 26, 2014.
- Rainie, Lee, and Fox, Susannah. "The Online Health Care Revolution." [Online]. Available: <http://www.pewinternet.org/2000/11/26/the-online-health-care-revolution> 2000. Retrieved April 30, 2014.
- Ruthven, Ian, and Kelly, Diane. Interactive Information Seeking, Behaviour and Retrieval. London: Facet, 2011.
- Varlejs, Jana. Information Seeking Basing Services on User's Behaviors. Jefferson NC: McFarland, 1987.
- Wicks, Don A. "Older Adults and Their Information Seeking." Behavioral & Social Sciences Librarian 22, 2 (2004): 1-26.
- Williamson, Kirsty. "The Information Needs and Information-Seeking Behaviour of Older Adults: an Australian Study." [Online]. Available: http://www.informationr.net/isic/ISIC1996/96_Williamson.pdf 1996. Retrieved June 8, 2012.
- Wilson, T.D. "Models in Information Behaviour Research." Journal of Documentation 55, 3 (1999): 249-270.
- Wilson, T.D. "Human Information Behavior." Information Science 3, 2 (2000): 49-55.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ: เทพเพ็ญวานิสัย, 2553.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2553.
- กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กรมประชาสงเคราะห์ กองสวัสดิการสงเคราะห์. ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย. กรุงเทพฯ : กรมประชาสงเคราะห์, 2542.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. สุขภาพสูงวัย ดูแลได้ด้วยตัวเอง. กรุงเทพฯ : ปีบีคส์, 2556.
- คณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 2. ชลบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.

- จิระพร อภิชาติบุตร. "ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การอุปถัมภ์จากครอบครัว และการบริการสุขภาพในชุมชน กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- จิราพร เกศพิชญวัฒนา และคณะ. สูงวัยไม่สูญค่า. นนทบุรี : สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2550.
- จิราพร เกศพิชญวัฒนา และสุวิณี วิวัฒน์วานิช. คู่มือแหล่งประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุและครอบครัว. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาลัยประชากรศาสตร์. สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.
- ทริฎิมา ฐิติภูมิเดชา. การศึกษาค้นคว้าและการเขียนรายงานการค้นคว้าทั่วไป. ปทุมธานี: สาขาวิชามนุษยศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2552.
- นฤมล เพิ่มชีวิต. "การแสวงหาข้อมูล การใช้ประโยชน์ และความเชื่อถือในข้อมูลการท่องเที่ยวจากสื่อออนไลน์ที่ผู้บริโภคสร้างเองของคนวัยทำงาน." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- บังอร ธรรมศิริ. "ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้สูงอายุ." วารสารการเวก 3, 1 (2552): 31-38.
- ปัทมา ภาติการธรรม. คนสูงวัยดูแลตนเองอย่างไรให้สุขภาพดีและอายุยืน. กรุงเทพฯ: แพรวธรรม, 2555.
- ประนอม โอทกานนท์. ชีวิตที่สุขสมบูรณ์ของผู้สูงอายุไทย : หลักการ งานวิจัย และบทเรียนจากประสบการณ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.
- ปราโมทย์ ประสาทกุล และปัทมา ว่าพัฒนางศ์. "จุดเปลี่ยนประชากร จุดเปลี่ยนประเทศไทย." ใน สุรียพร พันพิ่ง และมาลี สันภูวรรณ, บรรณาธิการ. ประชากรและสังคม 2554, 13-22. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2554.
- พนม คลี่ฉายา. ความต้องการข่าวสาร การใช้สื่อ และนิสัยการเปิดรับสื่อของผู้สูงอายุไทย. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. จิตวิทยาครอบครัว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- พิชิต วิจิตรบุญยรักษ์. "สื่อสังคมออนไลน์: สื่อแห่งอนาคต." วารสารนักบริหาร 31, 4 (2554): 99-103.
- พิสุทธิพร ฉ่ำใจ. สุขภาพดี แข็งแรง และสุขใจ เมื่อถึงวัยสูงอายุ. กรุงเทพฯ: ต้นธรรม, 2537.
- เพ็ญพันธ์ เพชรศร. "การเลือกแหล่งและทรัพยากรสารสนเทศ." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://home.kku.ac.th/penpan412102/ppt_3_53.pdf 2553. สืบค้น 28 กรกฎาคม 2555.
- มาลี กาบมาลา. "แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศ." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.kku.ac.th/malee_ka/412731/document/TheoryInformationBehavior.pdf 2551. สืบค้น 15 ตุลาคม 2556.
- ยุวดี กฤษวัฒนาภรณ์. "การสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวที่มีต่อผู้สูงอายุในเคหะชุมชนทุ่งสองห้อง." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.
- ศรีเมือง พลั่งฤทธิ์. "แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยบุคคล ครอบครัว และชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา: การศึกษาเชิงคุณภาพ." วารสารประชากรศาสตร์ 23, 2 (2550): 67-84.

- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และภาวนา พัฒนศรี. การเกื้อหนุนทางสังคมแก่ผู้สูงอายุ พื้นที่ศึกษาในเขตภาคใต้. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, และระพีพรรณ คำหอม. การพัฒนาสถาบันครอบครัว : ปัจจัยสำคัญในการเกื้อหนุนผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ. ก. การเกื้อหนุนทางสังคมแก่ผู้สูงอายุ พื้นที่ศึกษาในเขตภาคกลาง. กรุงเทพฯ: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ. ข. การเกื้อหนุนทางสังคมแก่ผู้สูงอายุ พื้นที่ศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ. การเกื้อหนุนทางสังคมแก่ผู้สูงอายุ พื้นที่ศึกษาในเขตภาคเหนือ. กรุงเทพฯ: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/download/article/article_20110922135957.pdf 2554. สืบค้น 8 มิถุนายน 2555.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ: สำนักงานรัฐมนตรี, 2554.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. "สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2553." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://popcensus.nso.go.th/file/popcensus-10-01-56-T.pdf> 2554. สืบค้น 26 กุมภาพันธ์ 2557.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สรุปผลที่สำคัญ การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. "คู่มือการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.oppo.opp.go.th/info/Manual_OlderEnv-300653.pdf 2553. สืบค้น 15 ตุลาคม 2556.
- สุธีรา นุ้ยจันทร์. "การศึกษาบทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ ศึกษาเฉพาะกรณี : ครอบครัวผู้ใช้บริการศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ ดินแดง และครอบครัวสมาชิกชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลสงฆ์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- อรพิชญา ไกรฤทธิ. "เปลี่ยนวัย." ใน สิรินทร ฉันทศิริกาญจน, กุลภา ศรีสวัสดิ์, และชิษณุ พันธุ์เจริญ, บรรณาธิการ. Live Long & Strong สูงวัย, 10-43. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2554.
- อรวรรณ แผนคง. การพยาบาลผู้สูงอายุ. นนทบุรี: โครงการสวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก, 2553.
- อาชญญา รัตนอุบล และคณะ. "การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุไทย." ใน สมศักดิ์ ชุณหะวัณ, บรรณาธิการ. สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2553, 100-120. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2555.
- อำไพวรรณ ทับเป็นไทย. การเขียนรายงานและการใช้ห้องสมุด. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2549.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัว

INFORMATION SEEKING FOR ELDERLY PEOPLE BY FAMILY MEMBERS

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัว ในด้านการรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ แหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้ วิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ และปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการวางแผนเผยแพร่สารนิเทศสำหรับผู้สูงอายุและพัฒนาบริการสารนิเทศที่ช่วยส่งเสริมการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์จะใช้เพื่อการศึกษาและวิจัยเท่านั้น โดยเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้สูงอายุที่ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของสมาชิกครอบครัวที่ตอบแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกครอบครัว

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการรับทราบความต้องการสารนิเทศของผู้สูงอายุ เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ แหล่งสารนิเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้ และวิธีการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

ตอนที่ 3 ปัญหาที่สมาชิกครอบครัวประสบในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้สูงอายุที่ตอบแบบสัมภาษณ์

1. อายุ ปี
2. ระดับการศึกษา

☐ ไม่เคยเรียน	☐ อนุปริญญา / ปวส. / ปวท.
☐ ประถมศึกษา	☐ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น	☐ อื่นๆ (ระบุ)
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	
3. ปัญหาสุขภาพ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ ไม่มีปัญหา
☐ การมองเห็น เช่น สายตายาว การมองเห็นเลือนราง โรคต้อ
☐ การได้ยิน เช่น หูตึง
☐ การเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น โรคกระดูกและข้อ กล้ามเนื้ออ่อนแรง
☐ ความจำ เช่น หลงลืมง่าย
☐ มีโรคประจำตัว (ระบุ)
☐ อื่นๆ (ระบุ)

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของสมาชิกครอบครัวที่ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกครอบครัว

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------
2. อายุ ปี
3. ระดับการศึกษา

☐ ไม่เคยเรียน	☐ อนุปริญญา / ปวส. / ปวท.
☐ ประถมศึกษา	☐ ปริญญาตรี
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น	☐ ปริญญาโท
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	☐ ปริญญาเอก
☐ อื่นๆ (ระบุ)	
4. อาชีพ
5. ความสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ

☐ ลูก	☐ ลูกเขย	☐ ลูกสะใภ้
☐ หลาน	☐ หลานเขย	☐ หลานสะใภ้
☐ อื่นๆ (ระบุ)		

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการแสวงหาสารสนเทศให้ผู้สูงอายุโดยสมาชิกครอบครัวในด้านการรับทราบความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุ เนื้อหาของสารสนเทศที่แสวงหาให้ผู้สูงอายุ แหล่งสารสนเทศที่สมาชิกครอบครัวใช้ และวิธีการนำเสนอสารสนเทศให้ผู้สูงอายุ

1. ท่านรับทราบความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุได้อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ ผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือในการแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ
☐ สอบถามผู้สูงอายุเกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศ
☐ สังเกตความสนใจของผู้สูงอายุ
☐ รับทราบความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุจากบุคคลรอบข้าง
☐ คาดเดาความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุ
☐ อื่นๆ (ระบุ)
2. ท่านแสวงหาสารสนเทศที่มีเนื้อหาในเรื่องใดให้ผู้สูงอายุ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ สุขภาพ <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="text-align: center;">☐ อาหารและโภชนาการ</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">☐ การออกกำลังกาย</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">☐ การป้องกันการเจ็บป่วย</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">☐ โรคภัยไข้เจ็บและการรักษา</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">☐ อื่นๆ (ระบุ)</td> </tr> </table>	☐ อาหารและโภชนาการ	☐ การออกกำลังกาย	☐ การป้องกันการเจ็บป่วย	☐ โรคภัยไข้เจ็บและการรักษา	☐ อื่นๆ (ระบุ)
☐ อาหารและโภชนาการ					
☐ การออกกำลังกาย					
☐ การป้องกันการเจ็บป่วย					
☐ โรคภัยไข้เจ็บและการรักษา					
☐ อื่นๆ (ระบุ)					

- กิจกรรมทางสังคม
- การศึกษา
 - การถ่ายทอดความรู้สู่สังคม
 - กิจกรรมนันทนาการ
 - กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
 - กิจกรรมทางศาสนา
 - อื่นๆ (ระบุ)
- การทำงานและการหารายได้
- การฝึกอาชีพ
 - การจัดหางาน
 - กิจกรรมเสริมรายได้
 - อื่นๆ (ระบุ)
- สมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุ
- ที่ตั้งและการติดต่อ
 - เวลาเปิดทำการ
 - การเข้าเป็นสมาชิก
 - กิจกรรมของชมรม
 - อื่นๆ (ระบุ)
- สิทธิประโยชน์และสวัสดิการสังคม
- สวัสดิการด้านรายได้พื้นฐาน เช่น บำเหน็จ บำนาญ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
 - หลักประกันด้านสุขภาพ เช่น การให้วัคซีนที่จำเป็นแก่ผู้สูงอายุ การให้อุปกรณ์ช่วยในการดำรงชีวิตตามที่จำเป็น เช่น แวนตาไม้เท้า รถเข็น ฟันเทียม แก้วผู้สูงอายุ
 - บริการสาธารณสุข เช่น การลดหย่อนอัตราค่าโดยสารของระบบขนส่งสาธารณะให้แก่ผู้สูงอายุ
 - บริการทางสังคม เช่น กองทุนผู้สูงอายุ การให้การสนับสนุนด้านที่พัก อาหาร และเครื่องนุ่งห่มแก่ผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาส
 - อื่นๆ (ระบุ)
- การเงิน
- การออม
 - การลงทุน
 - อื่นๆ (ระบุ)
- ที่อยู่อาศัย
- แหล่งเงินกู้เพื่อสร้างหรือปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ
 - สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ
 - อื่นๆ (ระบุ)
- เนื้อหาอื่นๆ (ระบุ)

3. ท่านใช้แหล่งสารนิเทศใดในการแสวงหาสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ และเพราะเหตุใดท่านจึงใช้แหล่งสารนิเทศดังกล่าว (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- แหล่งสารนิเทศบุคคล เพราะ
- ความรู้ และประสบการณ์ของตนเอง
 - ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว
 - ญาติ
 - เพื่อน / เพื่อนบ้าน / เพื่อนร่วมงาน
 - ผู้เชี่ยวชาญ
 - อื่นๆ (ระบุ)
- แหล่งสารนิเทศสถาบัน เพราะ
- หน่วยงานราชการ
 - หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
 - หน่วยงานเอกชน
 - สถาบันการศึกษา
 - ห้องสมุด / ศูนย์สารนิเทศ
 - สมาคมวิชาชีพ
 - มูลนิธิ
 - ศาสนสถาน
 - อื่นๆ (ระบุ)
- แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน เพราะ
- วิทยุ
 - โทรทัศน์
 - หนังสือพิมพ์
 - นิตยสาร / วารสาร
 - อื่นๆ (ระบุ)
- แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต เพราะ
- เว็บไซต์หน่วยงานรัฐ
 - เว็บไซต์ธุรกิจ
 - เว็บไซต์ข่าว
 - เว็บไซต์บันเทิง
 - เว็บไซต์การศึกษา / การฝึกอบรม
 - เว็บไซต์ส่วนตัว
 - เว็บไซต์ศูนย์รวมบริการ
 - เว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมค้นหา
 - เว็บไซต์ธรรมะ

- สื่อสังคม
 - บล็อก
 - ไมโครบล็อก
 - เครือข่ายสังคมออนไลน์
 - การแบ่งปันสื่อทางออนไลน์
 - อื่นๆ (ระบุ)
- อื่นๆ (ระบุ)

แหล่งสารสนเทศอื่นๆ (ระบุ)
 เพราะ.....

4. ท่านไม่ใช้แหล่งสารสนเทศต่อไปนี้เพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- แหล่งสารนิเทศบุคคล (ระบุ)
- แหล่งสารนิเทศสถาบัน (ระบุ)
- แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน (ระบุ)
- แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต (ระบุ)
- แหล่งสารนิเทศอื่นๆ (ระบุ)

5. ท่านใช้วิธีการใดในการนำเสนอสารนิเทศให้ผู้สูงอายุ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- การนำเสนอสารนิเทศด้วยตนเอง
 - การอ่านให้ฟัง
 - การพูดคุยเพื่อบอกเล่าสารนิเทศ
 - การสาธิต
 - อื่นๆ (ระบุ)
- การนำเสนอสารนิเทศผ่านสื่อ
 - การจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ
 - การเปิดโทรทัศน์
 - การเปิดวิทยุ
 - การเปิดหน้าจอ
 - การส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์
 - อื่นๆ (ระบุ)
- อื่นๆ (ระบุ)

รายการปัญหา	ระดับปัญหา					ไม่ ประสบ ปัญหา
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
ปัญหาอื่นๆ (ระบุ)

2. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยในครั้งนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวจรรุวรรณ ชุตินินธุ เกิดวันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2525 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี อักษรศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 1 สาขาสารนิเทศศึกษา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2547 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2554

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY